

San Juan

Ju'hmeë' kih' Jesús he' ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'lëëy' dsa'

¹ Lã' ma' to-në' ma' chaay- ba', laay' Juu'. Juu' ja- ma' laa' kyaah' Dio. Ja- ba' Juu' ja- ma' laa' hñii' Dio. ² Hi- na- ma' laa' lä' ma' to-në' kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lä'jë- he- cha-, ni' miih- sa' cha- he- ma-na-la' kih' hñii' he- sa' ga'jmeey' hñiiy'. ⁴ Kih' hñii' bih' na'jiih'. Heh' he- na'jiih' ja-, la' lä'koo- wa'je- he- choo' kih' lä'jëë' dsa-. ⁵ Ga-lä'jnä' wa'je- ja- jee' ma' tääh' hi- jmee' he- hliih'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmee' he- hliih', sa' ga'liyh' kyaah'.

⁶ Hi' ma' chaa- jaa- dsa-nñuuh- ma' chee- Jwaa' hi- ga'chee' Dio. ⁷ Hi- he' ja' kye- ju'dsoo', mah' kway' ju' 'dsoo' kih' wa'je-, mah' lä'ja- lä'jëë' dsa- lä'dsoo' dsë' kih' wa'je- ja- kyaah' juu' he- ga'kway'. ⁸ Ja' hi- he' ma' laa' lä'koo- wa'je- ja-, jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi- laa' lä'koo- wa'je- ja-ba'. ⁹ Ma-ngoo' ya'jäh' ja' hi- laa' lä'koo- wa'je- he- la' ju'dsoo', he- choo' kih' lä'jëë' dsa-.

¹⁰ Ja-ba' jmi-gyuu' la- ma-chaay-, hi' ga'jmeey' Dio jmi-gyuu' la- ta-la' kiyh'. Pero dsa- chaa- jmi-gyuu' la- sa' ga-lä'kyuuy'. ¹¹ Jay' ja-ba' jmi-gyuu' kiyh', pero hi- chaa- kyaay' sa' ga'heeyh-. ¹² Pero lä'jëë' hi- ga'heeyh-, hi- jmee' dsöo' dsë' kiyh', ga'kway' jwë' leey' joo' Dio. ¹³ He- laay' joo' Dio, ja' kih' he- ga-lä'chaay- lä'koo- lle' kih' dsa-lä'chaa- dsa- jmi-gyuu', ni' ja' kih' he- ga-lä'hyoh' dsë' cho'jmiiy- he- ga-lä'chaay' he- laay'

joo' Dio, ni' ja' kih' he' ga'jmee' cho'jmiyy' huu'dsē' he' ga'lā'chaay'. He' ga'lā'chaay' lā' hnøø' hñii' Dio ba' ja'.

¹⁴ Hi' hi' laa' Juu' ja', ga'lēey' dsa' mah' ga'gyay' jee' jnān', hi' jnāh' discipulo kyaay' ga'jēē' jnih' he' laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he' laay' gyuu' koo' mēē' kyaa' Tää'. Ha' koh' sa' llu' dsēy' hi' kyey' ju'dsoo' jmah' ba'.

¹⁵ Ga'kwa' Jwaa' ju'dsoo' kiyh', ma' jäh' :

—Hi' la' he' hi' ma' jwahn' kih': "Hi' jā' kēē' ga' kin', hi' la' jøøh' ga' lā' koo' jnā', jēēh' ko' ja' ma' chaa' bil' jāā' ki' jnā'."

¹⁶ Ha' koh' sa' cha' miih' he' cha' kiyh', hi' jee' ga'lā'jēē' jne' joh' he' sa' ma'hñah' jne'. Ja' koo' hä' ma' mi' jāäy' jne'. ¹⁷ Heh' ley, ta' la' kih' Moisé ba' ja'. Pero lā' jē' he' la' kwa' Dio, kyaah' lā' jē' ju'dsoo', ta' la' kih' Jesucristo ba' ga'hñah' jne'. ¹⁸ Jih' koh' jih' lih', ni' jaa' sa' ma' jēē' Dio. Jooy' hi' laa' gyuu' koo' mēē' ba', hi' gya' ko' jøh' kyaah' Tää', hi' he' ba' ma' mi' jnāy' jnān' ha' lā' laay'.

Ga'jmee' Jwaa' ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa' ta' judiu hi' chaa' Jerusalén ga' cheey' jmi' dsa' kyaah' dsa' levita kih' Jwaa' mah' na'ngiiy' juu' kiyh' hi' laa' Jwaa'. ²⁰ He' ja' ga' heeh' ba' Jwaa' he' jmeeyh' juu', sa' ga' hmäy' :

—Ja' he' jnā' laan' Cristo —ga' jāh' Jwaa' siiyh'.

²¹ —¿Hi' ba' laah' hne' ja'? ¿Che' hne' he' Elía? —ga' siiyh' Jwaa'.

—Ja' he' jnā' —ga' jäh'.

—¿O che' hne' he' laah' dsa' hi' ngēē' juu' kih' Dio hi' nøø' juu' jā' jmi' gyuu' la'? —ga' jāh' dsa' he'.

Koo' ka' lāh' ga' jēeh' Jwaa' juu' kiyh' :

—Jah⁺ha⁺!

²² —¿Hii⁻ ba⁺ laah⁺ hne⁻ ja⁻? Mah⁺ ngëe⁺ jnääh⁺ juu⁺ kwee⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻chee⁺ jnääh⁺. ¿Ha⁻ lä⁺ jawah⁺ hñaah⁺? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siyh⁺ Jwaa⁻.

²³ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jwaa⁻ siyh⁺:

—Jnä⁺ laan⁺ hi⁻ kwa⁺ juu⁺ jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ jee⁺ sa⁺ kwa⁺ ni⁻ miih⁻: “Mi⁻ lluu⁻ hnäh⁺ hñaah⁺ mah⁺ jä⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnä⁻ kō⁻ dsoo⁺ jwë⁺” —lä⁺ koo⁻ ga⁺jäh⁺ Isaía hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

²⁴ Lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺chee⁺ dsa⁻ judiu he⁺ ma⁺ laa⁺ fariseo. ²⁵ Ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁺ siyh⁺:

—¿He⁻ la⁺ ja⁻ chaah⁺ dsa⁻ jmi⁻, cher⁺ mah⁺ sa⁺ laah⁺ Cristo, ni⁻ sa⁺ laah⁺ Elía, ni⁻ hii⁻ ga⁺ jñah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siyh⁺.

²⁶ —Jnä⁺ chaan⁺ dsa⁻ jmi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ ba⁺, pero jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ kyuu⁺ hnäh⁺. ²⁷ Hi⁻ he⁺ jä⁺ këe⁻ ga⁺ ki⁺ jnä⁺. Hi⁺ ni⁺ sa⁺ tē⁺ dsëen⁺ chiihn⁺ mah⁺ llen⁻ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiy⁺ —ga⁺jäh⁺ Jwaa⁻ siyh⁺.

²⁸ Lä⁺ jë⁺ he⁻ la⁺ ga⁻ la⁺ jee⁺ jwi⁻ he⁻ chee⁻ Betania, ta⁺ hngaah⁺ kō⁻ taa⁻ kih⁺ jmi⁻ Jordán, ta⁺ jee⁺ ma⁺ choo⁻ Jwaa⁻ jmi⁻.

Jesús laa⁺ Borrego mäh⁺ kyaa⁺ Dio

²⁹ Ma⁺ ga⁺ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁻, ga⁺ jëe⁺ Jwaa⁻ Jesús ja⁺ ta⁺ jee⁺ ma⁺ cheyh⁺, mah⁺ ga⁺ jäyh⁺:

—Jëe⁺ dá, hi⁻ na⁻ he⁺ Borrego mäh⁺ kyaa⁺ Dio hi⁻ jñuu⁺ dso⁺ kye⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. ³⁰ Hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ jawhn⁺ kih⁺: “Këe⁻ ga⁺ kin⁺, jä⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺ lä⁺ koo⁻ jnä⁺, jëeh⁺ kō⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ bih⁺ jä⁺ ki⁺ jnä⁺.”

³¹ Jnä⁺ sa⁺ ma⁺ kyuu⁺ jnih⁺. Ma⁻ jan⁻ mah⁺ chaan⁺ dsa⁻ jmi⁻ ba⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻, lä⁺ jnääy⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel.

³² Ga⁺ mi⁺ jnää⁻ ga⁺ Jwaa⁻ juu⁺, ga⁺ jäyh⁺:

—Ga⁺jëen⁺ Jmí⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kih⁺ Dio ga⁺jyoo⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu^h, laay⁺lä⁺ko^o-jaa⁻juu⁻, hi⁻ga⁺jä⁺ko⁻hwëé⁺ né⁺ kiyh⁺.³³ Jnä⁺sa⁺ma⁺man⁺hi⁻he⁺. Pero hi⁻ga⁺chee⁺jnä⁺he⁻chaan⁺dsa⁻jmi⁻kyaah⁺jmi⁻, ga⁺siiyh⁺jnä⁺: “Hi⁻jëeh⁺jyoo⁺Jmí⁻lle⁺mah⁺jä⁺ko⁻hwëé⁺ né⁺ kiyh⁺, hi⁻he⁺he⁺hi⁻chaa⁺dsa⁻jmi⁻kyaah⁺Jmí⁻lle⁺Na⁻jngii⁺kih⁺Dio.”³⁴ Lä⁺ja⁻ga⁺jëen⁺hi⁻jmeen⁺ju⁺dsoo⁺kiyh⁺, hi⁻he⁺he⁺Jo^oDio —ga⁺jäh⁺Jwaa⁻.

To⁻né⁺ discípulo kyaa⁺ Jesús

³⁵ Ma⁺ga⁺jnä⁺jyoh⁺jmi⁺, ko^o-ka⁻läh⁺ma⁺ch eh⁺Jwaa⁻kyaah⁺uu⁺hi⁻ma⁺jmee⁺ko⁻jøh⁺kyaayh⁺.³⁶ Ma⁺ga⁺jëey⁺Jesús ma⁺ngëy⁺jee⁺ja⁻, mah⁺ga⁺jäyh⁺:

—Jëe⁻da⁺, hi⁻na⁻he⁺Borrego mah⁺kyaa⁺Dio.

³⁷ Ma⁺ga⁺nuu⁺lä⁺uu⁺hi⁻ma⁺ga⁺nää⁺ko⁻jøh⁺kyaah⁺Jwaa⁻he⁻ga⁺hlëeyh⁺lä⁺ja⁻, ga⁺näy⁺kyaah⁺Jesús ba⁺.

³⁸ Ma⁺ga⁺jëeh⁻Jesús hñii⁺, ga⁺jëey⁺chaa⁺hi⁻he⁺kaah⁺kiyh⁺, mah⁺ga⁺siiyh⁺:

—¿Hee⁻na⁻hnooh⁺hnäh⁺?

Mah⁺ga⁺jäh⁺dsa⁻he⁺:

—¿Ha⁻ñeh⁺hne⁻Rabí, he⁻la⁻hnøø⁺jäh⁺Ta⁻jwoh⁺?

³⁹ —Ya⁻nää⁺hnäh⁺ja⁻mah⁺ya⁻jëe⁻—ga⁺jäh⁺Jesús siiyh⁺.

Ga⁺näy⁺mah⁺na⁺jëey⁻ha⁻ma⁺gyay⁺. Jee⁺ja⁻ga⁺jäyh⁺kyaayh⁺jmi⁺ja⁻. Hor[~]ja⁻, ma⁻té⁺ko⁻hi⁺gya⁺.

⁴⁰ Jaa⁻jee⁺lä⁺uu⁺, hi⁻ga⁺nuu⁺kih⁺Jwaa⁻hi^hga⁺jmee⁺ko⁻jøh⁺kyaah⁺Jesús, chee⁻André øøh⁻Simón Pee⁺.

⁴¹ He⁻ga⁺jmeey⁺to⁻né⁺, na⁺hnäy^h-øøyh⁻Simón mah⁺ga⁺siiyh⁺:

—Ma⁻jee⁺jnääh⁺Mesía —he⁻hnøø⁺jäh⁺Cristo.

⁴² Lä⁺chah⁺ja⁻na⁺jääy⁻Simón cha⁺né⁺Jesús. Ma⁺ga⁺jëe⁺Jesús hi⁻he⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Hne⁻ he^ʼ Simón, joo^ʼ Joná. Hne⁻ lä⁺ cheeh⁻ Cefa —he⁻ hnøø^ʼ jäh⁺ Pee^ʼ.

Jesús ga⁺ tēeh^ʼ Felipe kyaah^ʼ Natanael

⁴³ Ma^ʼ ga⁻ jnä^ʼ jyoh^ʼ jmi^ʼ, ngaah^ʼ Jesús ta⁺ Galilea. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jēy^ʼ Felipe mah^ʼ ga⁻ siyh⁺:

—Ñä⁻ kyaah^ʼ jnä^ʼ.

⁴⁴ Felipe he^ʼ ma^ʼ chaä⁻ Betsaida, dsa⁻ goo^ʼ André^ʼ kyaah^ʼ Pee^ʼ ka⁻ läh^ʼ. ⁴⁵ Ma^ʼ ga⁻ jee^ʼ Felipe Natanael mah^ʼ ga⁻ siyh⁺:

—Ma⁻ jee^ʼ jnääh^ʼ hih^ʼ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ si^ʼ Moisé kih^ʼ né^ʼ ley, hi⁻ lä⁺ jēē⁺ hi⁻ ga⁻ ngēē^ʼ juu^ʼ kih^ʼ Dio ga⁻ si^ʼ kiyh^ʼ ka⁻ läh^ʼ. Hi⁻ he^ʼ he^ʼ Jesús, joo^ʼ José hi⁻ chaä⁻ Nazaret.

⁴⁶ Mah^ʼ ga⁻ jäh^ʼ Natanael:

—¿Ha⁻ lä⁺ la^ʼ juu^ʼ he⁻ ya⁻ hēē^ʼ jaa⁻ hi⁻ lluu^ʼ jee^ʼ jwi⁻ Nazaret?

—Ñä⁻ mah^ʼ jēē⁺ da^ʼ —ga⁻ jäh^ʼ Felipe siyh⁺.

⁴⁷ Ma^ʼ ga⁻ jēē^ʼ Jesús ngoo^ʼ ya⁻ jäh⁺ Natanael, ga⁻ hlēēyh^ʼ kiyh^ʼ:

—Hi⁻ ja^ʼ na⁻, hi⁻ na⁻ ba^ʼ he^ʼ dsa⁻ Israel, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ juu^ʼ ta⁻ juu^ʼ tuh⁻ dsē^ʼ.

⁴⁸ —¿Ha⁻ lä⁺ na⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ kyuu^{h⁺} jnä^ʼ? —ga⁻ jäh^ʼ Natanael siyh⁺.

—Jää^ʼ ja⁻ ga⁻ hlēēh^ʼ Felipe hne⁻, ga⁻ jēēn⁺ hne⁻ ma⁻ cheh^ʼ koo^ʼ kih^ʼ chaah^ʼ higo —ga⁻ jäh^ʼ Jesús siyh⁺.

⁴⁹ —Ta⁻ jwoh^ʼ, hne⁻ he^ʼ laah^ʼ Joo^ʼ Dio, hne⁻ laah^ʼ Rey kyaä^ʼ dsa⁻ goo^ʼ jne^ʼ —ga⁻ jäh^ʼ Natanael siyh⁺.

⁵⁰ Mah^ʼ ga⁻ jäh^ʼ Jesús ka⁻ läh^ʼ:

—Ma⁻ lä⁻ dsoo^ʼ hoh^ʼ jnä^ʼ, kih^ʼ he⁻ ma⁻ jwēēhn^ʼ hne⁻ ga⁻ jēēn⁺ hne⁻ koo^ʼ chaah^ʼ higo. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jēēh^ʼ na^ʼ ta⁻ cha⁻ né^ʼ.

⁵¹ Hi⁻ ga⁻ jäh^ʼ ka⁻ läh^ʼ:

—Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëëhn[~] hnäh¹, na¹ ta¹ cha¹ né¹ jëeh¹ hnäh¹ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ na⁻ na¹, jëeh¹ hnäh¹ ángele kya¹ Dio hi⁻ wii[~] hi⁻ jña⁺ né¹ kih¹ Hi⁻ ga⁻ lëë¹ ngo¹ la⁻ —ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺.

2

Lä¹ la⁻ ga⁻ la¹ lä¹ ma¹ ga⁺ jee¹ goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee¹ jwi⁻ Caná¹ ¹Jee¹ ga⁻ tē¹ hnē⁻ jmi⁺, ga⁺ jee¹ goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee¹ jwi⁻ Caná, he⁻ na⁻ hee⁻ hwa¹ Galilea. Jee¹ ja⁻ ma¹ hää¹ choo¹ Jesús. ²Jesús hi⁻ jnä^h discipulo kya¹ ga⁻ tēy^h jnä^h jee¹ tē⁻ jmi⁺ ka⁻ lä^h. ³Ma¹ sa⁺ ga⁻ lëë¹ jmi^h mi¹ jēh¹ ma⁻ ää⁻ he⁻ ma¹ hi^h dsa⁻, ga⁺ jäh¹ choo¹ Jesús siyh⁺:

—Ma⁻ dsa¹ go⁻ te[~] jmi^h mi¹ jēh¹ kih¹ dsa⁺.

⁴Mah¹ ga⁺ jee^h Jesús juu¹ kiyh¹:

—¿He⁻ la¹ jwi^h jnä¹ lä¹ na⁻? Sa⁺ ga⁻ ma⁻ tē¹ hor[~] kin⁺.

⁵Mah¹ ga⁺ jäh¹ chooy¹ siyh⁺ hi⁻ ma¹ tä^h kwa⁺ be¹ jee¹ ja⁻:

—Jmee¹ hnäh¹ lä⁺ jē⁺ he⁻ siyh⁺ hnäh¹.

⁶Ma¹ tøø¹ jee¹ ja⁻, jñii¹ mi¹hya⁻ kaah¹ he⁻ ma¹ la¹ kya^h kuu¹ jee¹ ma¹ chih[~] dsa⁻ judiu jmi⁻ he⁻ ma¹ jmee⁺ jäy⁺ na⁻ jngëy¹ cha¹ né¹ Dio. Lä¹ koo⁻ mi¹hya⁻ ja⁻, ma¹ hi^h koo⁻ hña⁻ loo¹ hi^h jmi⁻. ⁷Mah¹ ga⁺ jäh¹ Jesús siih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tä^h kwa⁺ be¹ jee¹ ja⁻:

—Ka^h jmi⁻ neh⁺ lä⁺ jē⁺ mi¹hya⁻ na⁻.

Mah¹ ga⁺ jmeey¹ na⁻ kah¹ na⁻ dsē^h lä⁺ jē⁺ mi¹hya⁻ ja⁻.

⁸Ja⁻ ga⁻ ga⁺ jäh¹ Jesús siih⁺ dsa⁻ he¹:

—Na¹ na⁺, kye⁻ mi^h mah¹ go⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ juu¹ jmi⁺.

Hi⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁺ jmeey¹. ⁹Hi^h dsa⁻ juu¹ jmi⁺ he¹, ga⁺ jëy¹ che¹ llu¹ jmi⁻ he⁻ ma⁻ la¹ jmi^h mi¹ jēh¹. Ni⁻ sa⁺ ñey⁻ ha⁻ ta⁺ ja¹ he⁻ ja⁻, ma⁻ la⁺ hi⁻ ma¹ kwa⁺ be¹ hi⁻ ga⁻ hwëe¹ jmi⁻ ja⁻ ba¹ ñe⁻. Mah¹ ga⁺ tēe¹ juu¹ jmi⁺ kih¹ hi⁻ dsa⁻ jee¹ goo⁻, ¹⁰mah¹ ga⁺ siyh⁺:

—Ga⁺lä⁺jëë⁺ dsa⁻ kwëeh[~] to⁻në⁺ jmih⁺ mi⁺jëh⁺ llu⁺. Ma⁻lä⁺ ma⁺ hiyh⁺ cha⁻miih⁻, ja⁻ga⁺ kwëeyh⁺ jmih⁺ mi⁺jëh⁺ he⁻ hwa⁺ ga⁺ miih⁻. Pero hne⁻ ma⁻na⁻høøh⁻ jmih⁺ mi⁺jëh⁺ llu⁺ mah⁺ kwëeyh⁺ jee⁺ llaa⁺ ga⁺.

¹¹ Jee⁺ jwi⁻ Caná he⁻ na⁻hee⁻ hwa⁺ Galilea ba⁺ ga⁺ jmeë⁺ Jesús to⁻në⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ ja⁻. Jee⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy⁺ ha⁻ koo⁻ jøøh⁺ laay⁺, hi⁺ lä⁺jëë⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, cha⁻ga⁺miih⁻ ga⁺lä⁺dsoo⁺ dsë⁻ jnääh⁺ kiyh⁺.

¹² Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ngaayh⁺ ta⁺ Capernaum, kyaah⁺ chooy⁺ kyaah⁺ øøyh⁻ hi⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺tooh⁺ jnääh⁺ cha⁻miih⁻ jmi⁺.

Jesús ga⁻hwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hñii⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ma⁻ngoo⁺ ma⁻ya⁻jäh⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁺, he⁻ ja⁻ ngoo⁺ Jesús ta⁺ Jerusalén. ¹⁴ Jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juuh⁺, jee⁺ ja⁻ ga⁺jëëy⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hnëë[~] kya⁺, hi⁻ ma⁺ hnëë[~] borrego, hi⁻ ma⁺ hnëë[~] juu⁻, kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ mi⁻sii⁺ kuu⁺ kih⁺ dsa⁺. ¹⁵ Ga⁺jmeey⁺ koo⁻ sí⁺hñii⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺hëëy⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, hi⁻ ga⁻ borrego, hi⁻ ga⁻ kya⁺, hi⁻ ga⁻ hi⁻ mi⁻sii⁺ kuu⁺. Ga⁺këyh⁺ ga⁺lä⁺jë⁺ ná⁺mes[~], ga⁺saa⁺ ga⁺jaay⁺ kuu⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺. ¹⁶ Hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hnëë[~] juu⁻ he⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Hwëë⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻ jee⁺ la⁻. Ta⁺ jmeë⁻ hnäh⁺ je⁺hmooh⁺ hne⁺ kih⁺ Tää⁺ kyaan⁺.

¹⁷ Ja⁻ga⁺ ga⁺lä⁺dsooh[~] dsë⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ lä⁺koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Ngoo⁺ dsa⁻llaan⁺ kih⁺ he⁻ kyen⁺ cha⁻miih⁻ hu⁺dsë⁻ kih⁺ hne⁺ kyah⁺.”

¹⁸ Dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ në⁺ kih⁺ judiu ga⁻ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Hee⁻ koo⁻ lii⁻ jmeeh⁺, mah⁺ jëë⁺ jnääh⁺ he⁻ na⁻ngëh⁺ jwë⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻? —ga⁺jäyh⁺ siiyh⁺ Jesús.

19 —Hla¹ hnäh^ʔ gwah⁺ la⁻ mah¹ kyaah^ʔ hnē⁻ jmi^ʔ ba^ʔ choohn⁻ —ga⁺jäh^ʔ Jesús siiyh⁺.

20 Lā⁺chah^ʔ ja⁻ ga⁺jäh^ʔ dsa⁻ hi⁻ tääh^ʔ né^ʔ he^ʔ siiyh⁺:

—Kyaah^ʔ to¹loo¹ jni^ʔ ji⁻ñe⁻ ga⁺jmeē^ʔ dsa⁻ gwah⁺ la⁻.
 ʔHa⁻ lä⁺ja⁻ jwah^ʔ hne⁻, kyaah^ʔ hnē⁻ jmi^ʔ ba^ʔ choohn⁻?

21 Pero ja⁺ kih¹ gwah⁺ he⁻ ga⁺hlēeyh^ʔ lä⁺ja⁻, he⁻ ma^ʔ hlēeyh⁺ kih¹ jmi⁻ngo¹ kiyh¹ ba^ʔ ja⁻. 22 He⁻ja⁻ ma⁻ngēē^ʔ ma⁻lä⁻ji^ʔh⁻ Jesús, ga⁺lä⁻dsooh⁻ dsē⁻ jnääh¹ discípulo kyaay¹ he⁻ ga⁺hlēeyh^ʔ ja⁻, hi⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ ga⁺lä⁻dsoo^ʔ dsē⁻ jnääh¹ lä⁺ko^{o-} na⁻si⁻ juu¹ kih¹ Dio, hi⁺ ga⁺lä⁻dsoo^ʔ dsē⁻ jnääh¹ lä⁺ko^{o-} ga⁺hlēeh^ʔ Jesús ka⁻läh⁻.

Lä⁺jē⁻ hu^{u-}dsē⁻ he⁻ ma^ʔ jmeē⁺ dsa⁻ ma^ʔ kyuu^{h~} ba^ʔ Jesús

23 Ta^ʔko⁻ji^ʔh¹ ma^ʔ tē⁻ jmi^ʔ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh¹ jee^ʔ jwi⁻ Jerusalén, jwēē^ʔ dsa⁻ ga⁺heeh⁻ juu¹ kih¹ Jesús ma^ʔ ga⁺jēy^ʔ lä⁺jē⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma^ʔ jmeey⁺. 24 Pero hñi^ʔ Jesús, sa⁺ ga⁺lä⁻cha⁺ o⁻joh⁺ dsē⁻ kiyh¹ kyaah^ʔ dsa⁻ he^ʔ, jēeh^ʔ ma^ʔ kyuu⁺ bih¹ ga⁺lä⁺jēē⁻ dsa⁻. 25 Sa⁺ ma^ʔ jmeē⁺ bii¹ kiyh¹, he⁻ ma^ʔ jmeeh¹ dsa⁻ juu¹ ha⁻ lä⁺ la¹ kih¹ dsa⁻ kyaayh^ʔ, jēeh^ʔ ñey⁻ ba^ʔ ha⁻ lä⁺ la¹ tuh⁻dsē⁻ lä⁺jaa⁻ lä⁺jaa⁻ dsa⁻.

3

Ta⁺la⁺ hwē¹ ba^ʔ ñee^ʔ Nicodemo na^ʔjēy⁻ Jesús

1 Ma^ʔ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuu^{h-} jee^ʔ kih¹ fariseo hi⁻ ma^ʔ chee⁻ Nicodemo, ma^ʔ laa¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ né^ʔ kih¹ dsa⁻ judiu. 2 Ta⁺la⁺ hwē¹ ba^ʔ ñee^ʔ dsa⁻ñuu^{h-} he^ʔ na^ʔjēy⁻ Jesús mah¹ ga⁺siiyh⁺:

—Ta⁻jwoh¹, ñe⁻ jnääh¹, ga⁺chee¹ Dio hne⁻, laah¹ jaa⁻ ta⁻jwoh¹. Jēeh^ʔ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ lih⁺ jmeē¹ lä⁺jē⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻ hne⁻ wa⁻ra⁻ jäh^ʔ kih¹ sa⁺ kyaah^ʔ Dio hne⁻ — ga⁺jäh^ʔ Nicodemo siiyh⁺.

³ —Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, hi⁻ sa⁺ lä⁺chaa⁻ ka⁻läh⁺ lä⁺hmëë⁺, sa⁺ tēëy⁺ jēëy⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺ — ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺.

⁴ —¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ lä⁺chaa⁻ ka⁻läh⁺ jaa⁻ dsa⁻ ga⁺ ma⁻gyuh⁻? ¿Che⁺ le⁺ dsa⁻heey⁺ jee⁺ ma⁺ hääy⁺ mah⁺ lä⁺chaay⁻ lä⁺hmëë⁺? —ga⁺jäh⁺ Nicodemo siyh⁺.

⁵ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús:

—Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, hi⁻ sa⁺ lä⁺chaa⁻ kyaah⁺ jmi⁺ hi⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺, sa⁺ tēëy⁺ dsa⁻hey⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺. ⁶ Hi⁺ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kih⁺ ngo⁺, ngo⁺ ba⁺ laay⁺. Hi⁺ hi⁺ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺, laay⁺ jmi⁻lle⁺ ba⁺. ⁷ Ta⁺ jmee⁻ dsa⁺ hoh⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hne⁻, jmee⁺ bii⁺ lä⁺chaa⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺ lä⁺hmëë⁺. ⁸ Le⁺ gwa⁺ hi⁺ dsoo[~] ha⁻ jee⁺ hnø⁺. Ma⁺ ke⁺ nuuh⁻ hi⁺ lle⁺, sa⁺ ñeh⁺ ha⁻ ta⁺ gwa⁺ ni⁺ ha⁻ ta⁺ dsoo[~]. Lä⁺ja⁻ la⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio —ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺.

⁹ —¿Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ na⁻? —ga⁺jäh⁺ Nicodemo siyh⁺.

¹⁰ Mah⁺ ga⁺jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siyh⁺:

—¿Ja⁺ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ dsa⁻ Israel laah⁺ mah⁺ sa⁺ kyuu^h he⁻ la⁻? ¹¹ Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, he⁻ ma⁻kyuu^h jnääh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ hlëeh⁺ jnääh⁺. Hi⁺ he⁻ ma⁻jëë⁺ jnääh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmee⁻ jnääh⁺ dsoo⁺. Pero hnäh⁺ sa⁺ heeh⁺ hnäh⁺ he⁻ hlëeh⁺ jnääh⁺. ¹² Wa⁺ra⁻ ga⁺hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ la⁺ he⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁻, sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ dsoo⁺. Ha⁻ ba⁺ lä⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ la⁺ he⁻ cha⁻ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺.

¹³ Sa⁺ chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ ga⁺wii⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺, ma⁺ lä⁺ hi⁻ ga⁺ jñaa⁺ gyuu^h ba⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ hi⁻ gya⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺. ¹⁴ Ja⁻ ba⁺ lä⁺koo⁻ ga⁺ chaa⁺ Moisé miih⁻ ta⁺ gyuu^h jee⁺ ma⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁺ja⁻ jmee⁺ bii⁺ chaa⁺ dsa⁻ gyuu^h Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻.

¹⁵ Mah¹ lä⁺ja⁻ lä⁺jëë⁺ hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ sa⁺ heey¹,
lä⁺chaay⁻ tää¹ ga⁺lä⁺jë⁺ joh¹ jmi¹ cha⁻ ba¹.

Cha⁻miih⁻ hnää¹ Dio lä⁺jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺

¹⁶ Jëeh¹ cha⁻miih⁻ hnää¹ Dio lä⁺jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺,
he⁻ja⁻ ga⁻kwaay¹ gyuu⁻ koo⁻ mëë¹ kyaay¹, mah¹ lä⁺ja⁻
lä⁺jëë⁺ hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ sa⁺ heey¹, lä⁺chaay⁻
ga⁺lä⁺jë⁺ joh¹ jmi¹ cha⁻ ba¹. ¹⁷ Jëeh¹ sa⁺ ga⁺chee¹ Dio joo¹
jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah¹ taayh⁺ dsa⁻ dso¹jwi¹. Ga⁺cheey¹ mah¹
ta⁺lä⁻kiyh¹ lääy¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba¹.

¹⁸ Hi⁻ jmee⁺ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso¹jwi¹
në¹ kiyh¹. Pero hi⁻ sa⁺ jmee⁺ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ ma⁻cha⁻
dso¹jwi¹ në¹ kiyh¹, jëeh¹ sa⁺ dsoo¹ dsëy¹ kih¹ gyuu⁻ koo⁻
mëë¹ kya¹ Dio. ¹⁹ Lä⁺la⁻ ba¹ la¹ he⁻ja¹ dso¹jwi¹ në¹ kih¹
¹ dsa⁻. Ja¹ ba¹ wa¹je⁻ hwa¹ la⁻ pero ga⁺lä⁺hnø¹ gyih¹
jee¹ na⁻hoo⁻ lä⁺koh¹ ga⁺wa¹je⁻, jëeh¹ lä⁺jë⁺ he⁻ jmeey⁺,
he⁻ hliih¹ jmah¹ ba¹. ²⁰ Jëeh¹ lä⁺jëë⁺ hi⁻ jmee⁺ he⁻ hliih¹
na⁻høoy¹ kih¹ wa¹je⁻, sa⁺ hnøoy¹ ya⁻näy¹ jee¹ jnä¹ wa¹je⁻
mah¹ sa⁺ lä⁺jnä¹ he⁻ jmeey⁺. ²¹ Pero hi⁻ tääh¹ jmee⁺ lä⁺
hnø¹ ju¹dsoo¹, hi⁻ he¹ ba¹ go⁻näy¹ jee¹ jnä¹ wa¹je⁻ mah¹
lä⁺ja⁻ lä⁺jnä¹ la¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio lä⁺jë⁺ he⁻ jmeey⁺ —
ga⁺jäh¹ Jesús siiyh⁺ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁺løø¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁺ choo[~] jmi⁻ hlëeh⁺
kih¹ Jesús

²² Ma⁻ngëë¹ he⁻ja⁻, ngoo¹ Jesús ta⁺ hwa¹ Judea, hi⁻
jnääh¹ discípulo ga⁺nøø¹ jnääh¹ kyaayh¹. Jee¹ ja⁻ ga⁺jä⁺
jnääh¹ kyaayh¹ miih⁻ jmi¹ hi⁺ ma⁺ chaay[~] dsa⁻ jmi⁻.
²³ Jwaa⁻ ka⁻läh¹ ma⁺ chaay[~] dsa⁻ jmi⁻ jee¹ jwi⁻ Enón, koo¹
Salim, jëeh¹ jee¹ ja⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻. Jee¹ ja⁻ ma⁺
dsa⁻näy¹ dsa⁻ mah¹ ma⁺ saay⁻ jmi⁻. ²⁴ Jmi¹ ja⁻, sa⁺ ga⁺
ma⁻taah⁻ dsa⁻ Jwaa⁻ neh⁺ ñe¹.

²⁵ He-jā- kō-llaa' discipulo kyaa' Jwaa' ga-taayh' ti-chooy' juu' kyaah' dsa- judiu ha- lä' jmee' dsa- mah' jäy' na-jngëy' cha'në' Dio. ²⁶ Mah' na'näy' jee' cheh' Jwaa' na'chiiyh':

—Ta-jwoh', hi- ma' gya' kyaah' hne- ta- hngaah' kō-taa- kih' jmi- Jordán, hi- ga-kwah' ju'dsoo' kih' he', na' chaay' dsa- jmi-. Ga-lä-jëë' ba' dsa- dsa-nää' kyaayh'.

²⁷ Mah' ga-jäh' Jwaa' siiyh':

—Sa- le' hyoh' dsa- ni' miih-, wa'ra- jäh' kih' sa-ga-hyoyh' kih' Dio. ²⁸ Ja' he' ba' hnäh' ga-nuuh- hnäh' kin' he- ga-jwahn': “Ja' he' jnä' laan' Cristo. Laan' jaa- hi- ga-chee' Dio jää' mah' hlëehn' kiyh'.” ²⁹ Dsa-më' hi- dsa-jee' goo- laay' kyaa' dsa-nuuh- hi- jee' goo- kyaayh'. Pero ome' kyaa' dsa-nuuh- he' hi- cheh' koo' kiyh' chaay- llu' kyaah' koo- nuuy' hlëeh' dsa-nuuh- he'. Lä-ja- la' ki' jnä' ka-läh', ma-jëë' dsën- go-te- na' he- ma-ja- Cristo. ³⁰ Jmee' bii' juuh' ta' kiyh' mah' lä-ja- lä-hwaa' ta' kin'.

Hi- ja' gyuuh' jmi-gyuuh' kye- në' kih' jee' lä-jëë'

³¹ Hi- ja' gyuuh' kye- në' kih' jee' lä-jëë'. Pero hi- chaa- hwa' la-, hwa' la- ba' na'jnäy', hi- hlëeyh' kih' he- cha- hwa' la- ba'. Hi- ja' gyuuh' jmi-gyuuh' kye- në' kih' jee' lä-jëë'. ³² He- ma-jëy' he- ma-nuuy', he- ja- ba' hlëeyh', pero ni' jaa- sa- heeh- juu' he- kway'. ³³ Hi- heeh- juu' he- kway', hi- he' jmee' bih' dsoo' juu' kih' Dio. ³⁴ Jëeh' hi- ga-chee' Dio, hlëeyh' juu' kih' Dio ba'. Hi' ja' kyaah' hih' kwa' Dio jmi-llë' kih'. ³⁵ Jëeh', Tää' hnäy' ba' Jooy'. Hi' ga-tooyh- goo- Jooy' lä-jë' he- ga-cha-. ³⁶ Hi- jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio lä- ma-chaay- ja-ba'. Pero hi- sa' jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio sa' jëy'

jee' jmee' Dio hih'. He- wii' he- na' ga' chee' Dio, he- ja- ba' ja- ne' kiyh'.

4

Jaa- dsa- me' hi- chaa- hwa' Samária ga- hlëeh' kyaah' Jesús

¹ Ga- nuu' dsa- fariseo hlëeh' dsa- kih' Jesús, ma' jäyh' jwëë' ga' dsa- jää- Jesús hi- jwëë' ga' dsa- chaay- jmi- lä'koh' ga' Jwaa-. Hi- ga' lä- ne' Dsa- jøøh' jnän' he- ga- nuu' dsa- fariseo juu' ja-. ² (Ma' ke- ja- he' hñii' Jesús hi- ma' choo- jmi-.) ³ He- ja- ya- hëë' Jesús hwa' Judea ja- mah' ngaayh' ta- Galilea ka- läh'.

⁴ Ga- jmee' bii' kiyh' ngooy' ta- hwa' kih' Samária. ⁵ Ga- tëëy' koo- jee' jwi- kih' Samária he- ma' chee- Sicar, jäh- kih' hwa' he- ga- kwëeh' Jacob jooy' José. ⁶ Jee' ja- ma' chih' koo- jmi- too- he- ga- jmee' Jacob. Ga- hwa- Jesús jee' hääy' jwe' mah' ga- gyay- ga- teeyh- dsëy' koo' jmi- too- ja-. Hor- ja- ma- ngoo' ga- të- lla- hyoo'. ⁷ Ja' jaa- dsa- me' hi- chaa- Samária, ya- kye' jmi-. Mah' ga- jäh' Jesús siyh':

—Kwëeh' jnä' mi- jmi- kyah' huhn'.

⁸ (Jnääh' discípulo kyaay' na'nøø' jnääh' ta- jee' jwi- na'lä' jnääh' he- ga- kih' jnääh'.)

⁹ Hi- dsa- me' hi- ma' chaa- Samária he' ga- siyh' Jesús: —¿Ha- lä' ja- hne- hi- laa' dsa- judiu ngi- h' jmi- kin' mah' huh', jnä' hi- laa' dsa- chaa- Samária? (Jëh', dsa- judiu sa- jwayh' kyaah' dsa- samaritano.)

¹⁰ Mah' ga- jäh' Jesús siyh':

—Wa'ra- jäh' kih' ñeh' hee- na- he- la' kwa- Dio, hi- hii- na- hi- ngi- h' jmi- kyah' mah' hiyh', hne- ba' ngi- h' kiyh' jmi- he- huh' hi- hñiiy' kwëëyh' hne- jmi- jiih'.

11 Mah' ga'jäh' dsa-më' he' ka-läh':

—¿Ha- lä' jmeeh' Dsa-jøøh' kyaan'? Sa' cha- ni' miih- he- kyeh' he- kyaah' chooh' jmi-, hi' juuh- jwërte jmi-too- la-. ¿Ha- ba' ta' haa' jmi- jih' ja- he- kwah'?

12 ¿Ché' jøøh' ga' hne- lä'koh' ga' Jacob dsa- ma-gyuh- kyaah' jnääh', hi- ga'kwëeh' jnääh' jmi-too- la'? Jee' la- ga'hijh' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä'jëë' jah' kyaay' ka-läh'.

13 Mah' ga'jeeh- Jesús juu' kih' dsa-më' he':

—Wa' hi- cha- hi-, hi- hijh' jmi- he- haa' la-, koo- ka-läh' ja' lä'kii- dsëy'. 14 Pero hi- hijh' jmi- he- kwa' jnä', jih'koh' jih'lih' sa' ja' lä'kii- dsëy'. Jmi- he- kwa' jnä', he- ja- hya' lä' ma-hya- ja-ba' neh' tuh-dsëy' he- jmee' chaay- tää'.

15 Mah' ga'jäh' dsa-më' he' siyh':

—Kwëeh' jnä' jmi- ja-, Dsa-jøøh' kyaan', mah' sa' ja' lä'kii- dsën'. Lä'ja- mo'so' jän- jee' la- ya'kyen' jmi- —ga'jäh' dsa-më' he'.

16 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- mah' go-kyaah' dsa-nũuh- kyaah' ta' la'.

17 —Sa' chaa- dsa-nũuh- kyaan- —ga'jäh' dsa-më' he' siyh'.

—Ja-ba' dsoo' he- ma-jäh', sa' chaa- dsa-nũuh- kyaah'. 18 Jëeh' hñaah' dsa-nũuh- hi- ma-lä-kyaah', hijh' hi- kyaah' na', ja' he' dsa-nũuh- kyaah' he'. He- dsoo' na- ma-jäh' —ga'jäh' Jesús siyh'.

19 —Dsa-jøøh' kyaan', go- hi- ngëë- juu' kih' Dio ba' hne- laan'. 20 Lä'jëë' dsa- ma-gyuh- kyaah' jnääh' dsa- samaritano ga'hnaayh- Dio jee' chih' moh' la-, mah' hnäh' dsa- judiu jwah' hnäh', jwi- Jerusalén ba' jee' hnäahn' Dio —ga'jäh' dsa-më' he' siyh'.

21 —Dsa⁻mě', jmee' dsoo' he⁻ jwahn⁻ la⁻. Lloo⁻ koo⁻ jmi⁺, ni⁻ moh' la⁻ ni⁻ jwi⁻ Jerusalén sa⁻ hnaah⁺ hnäh'⁺ Tää'. 22 Sa⁻ kyuu⁺ hnäh'⁺ hii⁻ na⁻ hnaah⁺ hnäh'⁺. Pero jnääh'⁺ dsa⁻ judiu, kyuu⁺ ba' jnääh'⁺, hii⁻ na⁻ hi⁻ hnääh'⁺ jnääh'⁺, jëeh'⁺ ta⁻ la⁺ kih'⁺ dsa⁻ judiu ba' ja⁺ he⁻ dsa⁻ lää'⁺ dsa⁻. 23 Jä⁻ koo⁻ hor[~], hi⁺ hor[~] ja⁻ la⁺ na⁺ ga⁻ jah⁻. Hi⁻ dsoo' hnaah⁺ Tää', hnaayh⁻ lä⁺ hnøø'⁺ Jmi⁻lle' Na⁻ jngii'⁺ hi⁺ kyaah'⁺ ju⁺ dsoo' ka⁻ läh'⁺. Jëeh'⁺ Tää' hnäy'⁺ dsa⁻ hi⁻ hnaayh⁻ lä⁺ ja⁻. 24 Jmi⁻lle' ba' laa'⁺ Dio. Lä⁺ jëe⁻ hi⁻ hnaayh⁻, jmee⁺ bii⁺ kiyh'⁺ hnaayh⁻ kyaah'⁺ jmi⁻lle' hi⁺ kyaah'⁺ ju⁺ dsoo' —ga⁺ jah'⁺ Jesús siyh⁺.

25 —Jnä⁺ man⁺ he⁻ jä⁺ hi⁻ jäyh'⁺ Mesía kih'⁺, hi⁻ jäh'⁺ dsa⁻ chee⁻ Cristo. Wa⁻ra⁻ jay⁺, hi⁻ he⁺ mi⁻ jnää⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ lä⁺ jë⁺ juu⁺ la⁻ —ga⁺ jah'⁺ dsa⁻ mě' he⁺ siyh⁺.

26 Mah⁺ ga⁺ jah'⁺ Jesús:

—Hi⁻ he⁺ he⁺ jnä⁺ hi⁻ hlëeh⁺ kyaah'⁺ hne⁻.

27 Hor[~] ja⁻ ya⁻ nøø' jnääh'⁺ discípulo kyaay⁺. Peer⁺ ga⁻ lä⁺ dsaa[~] dsë⁻ jnääh'⁺ ma' ga⁺ jëe'⁺ jnääh'⁺ lla⁺ Jesús juu⁺ kyaah'⁺ jaa⁻ dsa⁻ mě'. Pero ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ga⁺ tuu⁻ dsë'⁺ ma' ngii'⁺ juu⁺ hee⁻ juu⁺ ja⁻ ma' llay⁺, hi⁺ he⁻ la⁺ ma' hlëeyh⁺ kyaah'⁺ dsa⁻ mě' he'. 28 Jee' ja⁻ ga⁺ chih'⁺ dsa⁻ mě' mi⁻ dsuu⁺ kiyh'⁺ mah⁺ ngaayh⁺ ta⁺ jee' jwi⁻, na⁻ chiiyh'⁺ lä⁺ jëe⁻ dsa⁻:

29 —Ma⁺ nøøn'⁺ ma⁺ jëen'⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ siih⁺ jnä⁺ lä⁺ jë⁺ go⁻ te⁺ he⁻ ma⁻ jmeen⁺. ¿Che' ja⁺ hi⁻ he⁺ oo⁺ Cristo hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih'?

30 Lä⁺ चाह'⁺ ja⁻ ga⁺ hwëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' chaa⁻ jee' jwi⁻ ja⁻, na⁻ näy'⁺ na⁻ jëey⁻. 31 Ta⁻ ko⁻ jiih'⁺ ja⁻ ma' chuu⁺ jnääh'⁺ kyaayh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, kuh⁻ hih'⁺.

32 Mah⁺ ga⁺ siyh⁺ jnääh'⁺:

—Cha⁻ ba' he⁻ kuhn⁻ he⁻ sa⁺ kyuu[~] hnäh'⁺.

³³ He-ja- ga- ngii' jnaäh' juu' kih' dsa- kyaah' jnaäh':

—¿Che' chaa- jaa- hi- ma- ja- hi- ma- ya- ka- he- kuyh'?

³⁴ Mah' ga- jah' Jesús siyh' ka- lah':

—He- jmeen` lä- hnøø' hi- ga- chee' jnä' mah' mi' hñaan' ta' kiyh', he- ja- ba' ma' he- jmee' dsa- kēen'. ³⁵ ¿Ja' 'jwah' hnäh', hnøø' ga' kyē' sih- mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero jnä' jwahn', chooh' hnäh' nēh' mah' jēē' da' hnäh' lä- kaa- jee' tääh' dsa- hi- laa' lä- koo- mi' ju- he- ma- ää- he- ma- le' chooh' dsa-. ³⁶ Hi- chaah- dsa- liyh' ba' jñeey'. He- chaayh- dsa- mah' chaa- tää', la' lä- koo- he- chooyh- mi' ju- mah' sa- hee' jih' koh'. Kyaah' lä- ja-, ko- jøh' ba' lä- chaa- llu' hi- ga- jngēē' kyaah' hi- ga- chooh' ta'. ³⁷ Heh' lä- jah' juu' la-, la' ju' dsoo': "Jñah' ba' hi- jngēē-, hi' jñah' ba' hi- chooh' ta'." ³⁸ Jnä' ga- cheen' hnäh' mah' chooh' hnäh' ta' he- sa- ga- jñeēh' hnäh'. Jñah' ba' ga- kēē' ta' kih', mah' hnäh' ga- taah' hnäh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo- chooh' ba' hnäh' ta' ja- —ga- jah' Jesús siyh'.

³⁹ He- ja- jwēē' samaritano, hi- chaa- jee' jwi- ja- ga- lä- dsoo' dsē' kih' Jesús, lä- koo- ma' ga- nuuy' juu' kih' dsa- mē' hi- ga- jah': "Lä- jē- ba' he- ma- jmeen' ma- siyh' jnä'." ⁴⁰ He- ja- ya- nää' samaritano he' ya- jēēy' Jesús mah' ga- chuuy' kyaayh', ga- siyh':

—Jä' kyaah' jnaäh' jee' la-.

He- ja- ga- jäy' to' jmi- jee' ja-. ⁴¹ Jwēē' ga' dsa- ga- lä- d- soo' dsē' ma' ga- nuuy' he- ma' hlēēyh' ja-. ⁴² Lä- jēē' hi- he' ma' siih' dsa- mē' he':

—Ja- ma- la- juu' kyah' hne- jmee- jnaäh' dsoo', hña- jnaäh' ma- nuu' jnaäh' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si- ma- ñe'

jnääh¹ ma¹ra¹ ju¹dsoo¹, hi¹ he¹ he¹ Cristo, hi¹ lää¹ dsa¹
jmi¹gyuu¹.

Ga¹mi¹hlää¹ Jesús chih¹ kyaa¹ jaa¹ dsa¹jøøh¹ kyaa¹ rey
43 Ma¹ngëe¹ to¹ jmi¹ ja¹, ya¹hëe¹ Jesús jee¹ ja¹, ngaayh¹
ta¹ Galilea. 44 (Hñii¹ Jesús ga¹jäh¹, jaa¹ hi¹ngëe¹ juu¹ kih¹
Dio jee¹ jwii¹ gooy¹ sa¹ hnää¹ dsih¹.) 45 Ma¹ ga¹llaayh¹ hwa¹
Galilea, dsa¹ hi¹ ma¹ chaa¹ jee¹ ja¹ ga¹heeyh¹ bih¹llu¹, kih¹
he¹ ga¹jëey¹ he¹ juh¹ gaa¹ he¹ ga¹jmeey¹ Jesús ma¹ ga¹të¹
jmi¹ kuyh¹ borrego mäh¹ jwii¹ Jerusalén. Jëeh¹ na¹nää¹
dsa¹ he¹ ka¹läh¹ ma¹ ga¹të¹ jmi¹ ja¹.

46 Koo¹ ka¹läh¹ ga¹llooy¹ jwii¹ Caná he¹ na¹heey¹ hwa¹
Galilea, jee¹ ga¹jmeey¹ jmi¹dsë¹ ba¹ ga¹lii¹ jmi¹ mi¹jëh¹.
Jee¹ jwii¹ Capernaum ja¹, ma¹ chaa¹ jaa¹ dsa¹jøøh¹ kyaa¹
rey hi¹ ma¹dsaah¹ jaa¹ chih¹ kyaa¹. 47 Lä¹ ma¹ ga¹nuu¹
dsa¹jøøh¹ he¹ ya¹hëe¹ Jesús hwa¹ Judea jayh¹ ta¹ hwa¹
Galilea, he¹ja¹ ñeey¹ ga¹mi¹jëey¹ mah¹ ga¹chuyy¹ kyaah¹,
ga¹siiyh¹:

—Man¹ mah¹ mi¹hlääh¹ chih¹ kyaan¹ hi¹ ma¹kyaa¹
dsa¹juu¹.

48 He¹ja¹ ga¹jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Sa¹ heeh¹ hnäh¹ wa¹ra¹ jäh¹ kih¹ sa¹ jmeen¹ he¹ juh¹-
gaa¹ he¹ jëeh¹ hnäh¹.

49 —Dsa¹jøøh¹ kyaan¹, ma¹nøøn¹ ga¹juh¹, jää¹ sa¹ ga¹
ma¹juu¹ chih¹ kyaan¹ —ga¹jäh¹ dsa¹jøøh¹ he¹ siiyh¹.

50 Mah¹ ga¹jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Gwaah¹ ba¹ hne¹ kyah¹, chaa¹ ba¹ chih¹ kyaah¹.

Dsa¹jøøh¹ he¹ ga¹jmeey¹ ba¹ dsoo¹ dsëy¹ ma¹ ga¹jäh¹
Jesús lä¹ ja¹, mah¹ ngaayh¹. 51 Ni¹ sa¹ ga¹ma¹llaayh¹ kiyh¹,
ya¹nää¹ dsa¹ kyaay¹ ga¹mi¹jëey¹, mah¹ ga¹jmeeyh¹ juu¹,
ga¹jäyh¹:

—Ma¹jä¹ ba¹ kih¹ chih¹ kyaah¹.

⁵² Mah' ga'ngii' dsa-jøøh' he' juu' kih' dsa- kyaay':

—¿Hee- hor~ ga-løø' chaay- llu'?

Mah' ga-jäh' dsa- kyaay':

—Lloo', ko- hi' gyii', ya- hii' llii' kiyh'.

⁵³ Mah' ga-lä-dsooh~ dsë' jmii- chih- he', ja-ba' hor~ ja- ga-jäh' Jesús: “Chaa- ba' chih- kyaah'.” He- ja- cha- ga-miih- ga-lä-dsoo' dsëy' lä-kye- hi- chaa- cha'neh' kiyh'.

⁵⁴ Jee' la- ga-të' to' he- juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús, ma' ya-hëey' hwa' Judea ngaayh' ta- hwa' Galilea.

5

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa- liih- goo- ti'

¹ Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta- Jerusalén. Ma-ja- ma-tääh' dsa- judiu jmii'. ² Jee' jwii- Jerusalén chih' koo- na-hyah- jee' dsa-ha' jmii-, jäh' Ho'haah' kih' Oveja. Jee' ja- chee- Betesda kyaah' juu' hebreo. Ma' cha- lä-ku' lä-jii' kih' jmi-too- ja- hña' jee' kih' hoo' na'hii'. ³ Jee' ja- ma-saa' jwëë' hi- dsaah', hi- tuu', hi- jluuh', kyaah' hi- sa- le' ngë', ma-jøøy~ he- hor~ jeh' jmii-. ⁴ Jëeh' ma-lih' koh' ba' ma-jñaa- jaa- ángel jee' haa' jmii- ja-, mah' ma-kah- ma-gwëyh-. Ma-la- ma-kah' ma-gwëh' jmii- ja-, hi- ga-tëë' to-në' dsa-he' neh' jmii- ja-, dsa-jä' go-te- kiyh' wa- he- cha- he- dsoo' he- laay'. ⁵ Jee' ja- ma-hää' jaa- dsa-ñuuh- hi- ma-hya- gyii' gyä' jña' ji-ñe- dsaah'. ⁶ Ma' ga-jëë' Jesús dsa- he' na-kyaay' jee' ja-, ñe- bih' he- ma-lä- hii' dsaah' dsa- he', mah' ga-siiyh':

—¿Che' hnooh- ja' kyah'? —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁷ —Sa- chaa- ni- jaa- hi- taah- jnä' cha'jmii- na- wa-ra- ga-kah' ga-gwëh'. Jää' ga-jñah' taah- hñii', ja-ga-lloo- jnä' —ga-jäh' dsa-dsaah' he' siiyh'.

⁸ —Noo⁻ jee' kyaah¹ na⁻, kii¹ jii¹ kyah¹ mah¹ ngé' — ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺.

⁹ Lā⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁺ jā⁺ kiyh¹ mah¹ ga⁻ kooy¹ jii¹ kiyh¹, ngaayh¹. Jmii¹ ja⁻ ma¹ la¹ jmii¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹.

¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ dsa⁻ ta¹ judiu siyh⁺ hi⁻ ga⁺ jā⁺ kih¹ he⁺:

—Jmii¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹ ba¹ na¹, sa⁺ cha⁻ jwé¹ kooh¹ jii¹ kyah¹ —ga⁺ jāyh⁺.

¹¹ —Hi⁻ ma⁻ mi⁻ hlää⁺ jnä⁺, hi⁻ he⁺ ma⁻ siih⁺ jnä⁺: “Kii¹ jii¹ kyah¹ mah¹ ngé⁺” —ga⁺ jāh⁺ hi⁻ ma¹ dsaah¹ he⁺.

¹² —;Hii⁻ na⁻, hi⁻ ma⁻ siih⁺ hne⁻: “Kii¹ jii¹ kyah¹ mah¹ ngé⁺”? —ga⁺ jāh⁺ dsa⁻ ta¹ he⁺.

¹³ Pero dsa⁻ ñuuh⁻ he⁺, sa⁺ ga⁻ lä⁻ kyuy⁺ hii⁻ he⁺ hi⁻ ga⁺ mi⁻ hlääy⁺, jëeh⁺ Jesús ga⁺ ääh¹ go⁻ te⁻ jee¹ kih¹ jwëé⁺ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jee¹ ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ ngëé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jee¹ Jesús dsa⁻ he⁺ ka⁻ läh⁺ jee¹ chih¹ gwah⁺ ja⁻ mah¹ ga⁺ siyh⁺:

—Jëé⁺ da¹, na¹ he⁻ ma⁻ jā⁺ kyah¹, mo⁺ to⁺ jmee⁻ ga⁺ dso⁺ kye⁻, mah¹ sa⁺ jā⁺ he⁻ hliih¹ ga⁺ né¹ kyah¹ —ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺.

¹⁵ Ja⁻ ga⁺ ngooy¹ na¹ jmeeyh¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ ta¹ judiu, na¹ chiiyh¹:

—Jesús ba¹ he⁺ hi⁻ ga⁺ mi⁻ hlää⁺ jnä⁺ —ga⁺ jāyh⁺.

¹⁶ Kih¹ he⁻ ja⁻ ba¹ ja⁻, ma¹ hnooh⁻ dsa⁻ ta¹ he⁺ ha⁻ lä⁻ jwé⁺ jee¹ ma¹ jngëëyh¹ Jesús, jëeh⁺ ma¹ mi⁻ hlääy⁺ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ jmii¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹. ¹⁷ Mah¹ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺:

—Tää⁺ kyaan⁺, jmee⁺ ta¹ lä⁻ jiih¹ na¹, hi⁻ ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺.

¹⁸ He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁺ miih⁻ ma¹ hnooh⁻ dsa⁻ ta¹ he⁺ ha⁻ lä⁻ jee¹ ma¹ jngëëyh¹ Jesús. Ja⁺ ma⁻ la¹ kih¹ he⁻ sa⁺ ma¹ høoy⁺ jmii¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹, lä⁻ kye⁻ kih¹ he⁻ ma¹ jāyh⁺: “Dio laa¹ Tää⁺ kyaan⁺,” ma¹ jmäy⁺ hñiiy⁺ kwee⁻ kyaah¹ Dio.

Jesús jmeé' cháa- dsa- táá'

¹⁹ Koo- ka-läh' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh'. Joo' Dio sa' le' jmeé' ni- miih- jee' tëëy- hñiiy'. He- jëëy~ jmeé' Jmiiy-, he- ja- ba' jmeey-. Lä-jë' he- jmeé' Tää, ja-ba' lä-ja- kwee- go-te' jmeé' Joo'y' ka-läh'. ²⁰ Hnää' ba' Tää' Joo', hi- mi-jnääy' kiyh' lä-jë' he- jmeey-. Pero cha-ga'miih- he- juh-gaa- lä-koh' ga' he- jmeey' la-, mi-jnääy' kih' Joo'y' ta' chá'né, lä-jiih' lä-dsaa~ hoh' hnäh'. ²¹ Ja-ba' lä-koo- mi-jiih' Tää' hi- ma-na-juu', mah' jmeey' chaay- ka-läh', ja-ba' lä-ja- Joo'y' jmeey' cháa- lä-jah' hi- hnääy'. ²² Sa-lla' Tää' ta' kih' ni- ja-, ga-tooyh- goo- Joo'y' ba' mah' llay' ta' kih' lä-jëë-. ²³ Mah' lä-ja- lä-jëë' dsa- jmeé' juuh- kih' Joo' Dio lä-koo- jmeey' juuh- kih' Tää'. Hi- sa' jmeé' juuh- kih' Joo'y', sa' jmeey' juuh- kih' Tää' hi- ga-cheey'.

²⁴ Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', hi- nuu- juu' kin- hi- jmeey' dsoo' dsëy' kih' hi- ga-chee' jnä', chaay- táä' ba'. Sa' ja- dso'jwií' né' kiyh'. Lla' he- ma-juuy', ma-tëëyh' jee' chaay- táä'. ²⁵ Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh'. Já- koo- hor~, hi- hor~ ja- la' na'. Ma-të' jee' nuu' lä-jëë' hi- na-juu' juu' kih' Joo' Dio. Hi- lä-jëë' hi- nuu' kiyh', mo-so' juuy'. ²⁶ Jëeh', Tää', kih' hñii' bih' na'jiih'. Ja-ba' lä-ja- ga-kway' jwë' he- na'jiih' kih' hñii' Joo'y' ka-läh'. ²⁷ Hi- ga-hñaa'y' llay' ta' kih' dsa', lä-llu' he- laay' Hi- ga-lëë'ngo'. ²⁸ Ta- jmeé- dsaa~ hoh' hnäh' he- jwahn- la-. Já- koo- hor~ nuu' lä-jëë' hi- táäh' to-høø- tëën kiyh'. ²⁹ Hi- lä-jëë' hi- ga-jmeé' he- llu', lä-jiiyh' mah' tëëy' jee' chaay- táä'. Hi- lä-jëë' hi- ga-jmeé' he- hliih', lä-jiiyh' mah' dsa-nääy' kyaah' dso'jwií' ba'.

Cha-ba' he- jmeé' ju'dsoo' kih' Joo' Dio

³⁰ Ni⁺ miih⁻ sa⁺ le⁺ jmeen⁻ jee⁺ tēen⁻ hñiin⁺. Lă⁻koō⁻ te⁺ man⁺ kih⁺ Tăă⁺ kyaan⁺, ko⁻ ja⁻ ba⁺ te⁺ llan⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁺. Hi⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ jmah⁺ ba⁺ llan⁺ ta⁺, jēeh⁺ sa⁺ hnoohn⁺ he⁻ hnoon⁺ hñiin⁺. Hnoohn⁺ he⁻ hnøø⁺ Tăă⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnă⁺ ba⁺. ³¹ Cher⁺ mah⁺ hñiin⁺ ba⁺ jmeen⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺, sa⁺ jmăă⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ lă⁻ ja⁻. ³² Chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺. Jnă⁺ man⁺, ju⁺ dsoo⁺ he⁻ jmeey⁺ kin⁺, la⁺ dsoo⁺. ³³ Ga⁺ cheeh⁺ hnăh⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁺ ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁻, hi⁻ lă⁻ jē⁻ he⁻ ga⁺ jăyh⁺ ja⁻, la⁺ ju⁺ dsoo⁺. ³⁴ Sa⁺ jmee⁺ bi⁺ ki⁺ jnă⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ dsa⁺. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnăh⁺ ba⁺ ja⁻, he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jwaa⁻ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺, mah⁺ lă⁻ ja⁻ lăăh⁺ hnăh⁺. ³⁵ Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa⁺ lă⁻ koō⁻ wa⁺ je⁻ he⁻ na⁻ hih⁻ mah⁺ ma⁺ kwa⁺ jmēē⁺. Hi⁺ ga⁺ lă⁻ chaa⁻ hnăh⁺ llu⁺ miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁺ kway⁺ ja⁻. ³⁶ Pero cha⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ he⁻ juuh⁻ ga⁺ lă⁻ koh⁺ ga⁺ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jwaa⁻. Lă⁻ jē⁻ ta⁺ he⁻ ga⁺ kwēēh⁺ Dio jnă⁺ mah⁺ mī⁺ ten⁻, ja⁻ ba⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁺ la⁻, jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺, Tăă⁺ ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnă⁺. ³⁷ Hi⁺ Tăă⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnă⁺, ga⁺ jmeey⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ ka⁻ lăh⁺. Ni⁺ koō⁻ hă⁺ sa⁺ ga⁺ nuuh⁻ hnăh⁺ lă⁻ ma⁺ ga⁺ hlēy⁺, ni⁺ lă⁻ ja⁻ sa⁺ ga⁺ jēēh⁻ hñih⁺. ³⁸ Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁺ jă⁺ juu⁺ kiyh⁺ neh⁺ tuh⁻ hoh⁺ hnăh⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ heeh⁺ hnăh⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁺ cheey⁺. ³⁹ Ja⁻ hēh⁻ da⁺ hnăh⁺ kwee⁻ lă⁻ koō⁻ na⁻ sñi⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Jēēh⁺, laah⁺ hnăh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ chaa⁻ hnăh⁺ tăă⁺. Ja⁻ ba⁺ juu⁺ na⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ ka⁻ lăh⁺. ⁴⁰ Ni⁺ lă⁻ ja⁻ sa⁺ hnooh⁻ hnăh⁺ juu⁺ kin⁺ mah⁺ jmeen⁻ chaa⁻ hnăh⁺ tăă⁺.

⁴¹ Ja⁻ he⁻ hnoon⁺ mah⁺ leen⁺ jøøh⁺ cha⁺ nē⁺ dsa⁻. ⁴² Jnă⁺ kyuun⁺ hnăh⁺, man⁺ kwee⁻ sa⁺ hnaah⁺ hnăh⁺ Dio. ⁴³ Jnă⁺ ma⁻ jan⁻ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Tăă⁺, mah⁺ hnăh⁺ sa⁺ heeh⁺ jnă⁺. Pero wa⁻ ra⁻ ja⁻ jñah⁺ lă⁻ hyoh⁻ dsēy⁺ hñiiy⁺, tăă⁺ sa⁺ tăăh⁺ hnăh⁺ jmeeh⁻ he⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺. ⁴⁴ Ha⁻ lă⁻ ja⁻ lă⁻ dsoo⁺ hoh⁺

hnäh', jëeh' hnooh' hnäh' ha- lä+ jee' leeh' hnäh' kaah' chá'né dsa-kyaa'h' hnäh' hi- sa- hnooh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kaah' chá'né Dio. ⁴⁵ Ta- jmee- hnäh' huú'dsē- jnä' hnēen- hnäh' chá'né Tää' kyaan+. Moisé, hi- kyeh' hnäh' o-jøh+ dsē kih', hi- he' ba' hnēē- hnäh'. ⁴⁶ Wa'ra- jäh' kih' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga-jäh' Moisé, lä-ja- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' juu' kin+ ka-läh'. Jëeh', he- ga-siiy' ja-, hlēeh+ kin+ ba' ja-. ⁴⁷ Pero cher'mah' sa- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga-siiy' ja-, ha- ba' lä-ja- lä-dsoo' hoh' hnäh' juu' kin+.

6

Ga-ääh- Jesús hña' mil dsa-ñuuh-

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Ma-ngēē' he- ja-, ngoo' Jesús ta- hngaah` ko-taa- jmi-juuh- he- hla- hwa' Galilea, ja-ba' he- jäyh' kih' Tiberia. ² Jwēē' dsa- ma' chaa- kaah` kiyh', kih' he- ma' jēēy- lä-jē+ he- juh-gaa- he- ma' jmeey- lä-koō- hä' ma' mi-hlääy' hi- dsaah'. ³ Ja-ga' ga-wii' Jesús ta- jee' chih' koō- lle'koh' mah' jee' ja- ga-tooh' jnääh' discípulo kyaayh'. ⁴ Jmii' ja- ma-ya-jäh+ tē' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'. ⁵ Ma' ga-jēē' Jesús jwēē' jwēerte dsa- hi- ya-ñää' mah' ga-siiyh+ Felipe:

—¿Ha- ba' dsa'nøøn' dsa'län' miih- he- kuh- dsa- la-?

⁶ Pero he- ga-jäyh' lä-ja-, he- ma' hnøøy' ma' jēēy' hee- ja- ma' jäh+ Felipe. Jëeh' kyuuh- bih' ha- lä- jmeey'.

⁷ Mah' ga-jäh' Felipe:

—Sa- lee+ to' hña-loo' jmi' ta' he- kyaah' län' he'ñiih- mah' tēē' lä-jēē+ dsa- ma- miih+.

⁸ Mah' ga-jäh' jaa- discípulo kyaay', André øøh- Simón Pee':

⁹ —Jee' la- hää' jaa- chih- hi- kye- hña' he'ñiit' he- na-la- kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh- mäh'. Pero ha- lee' he- oo' kih' lä'jöö' dsa- hi- tääh' na- —ga'jäyh'.

¹⁰ —Chiih' lä'jöö' dsa- na-, wa' dsa-taayh' wa' gyay- hwa' —ga'jah' Jesús.

Jee' ga-taayh' ja-, ma' cha- cha-miit' nuu-. Kih' lä'jöö' dsa- hi- ga-taah' jee' ja-, ma-la' dsa-ñuu' ma' tee' koo- hña' mil. ¹¹ Ga-ka' Jesús he'ñiit' ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-la' ma-kway' ti'hmaah', ga'jmeey' jwi' he'ñiit' ja- mah' ga'kwëeyh' discípulo. Hi' ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' discípulo kyaah' hi- ma' tääh' hwa'. Hi' ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kih' hmooh- mäh' he', ga'kwëeyh' dsa- ha- koo- jiih' ma' hnøø' lä'jaa- lä'jaay-. ¹² Ma-la' ma-këe' lä'jöö' dsa-, ga'jmeey' Jesús mada' kyaa' jnääh' discípulo:

—Juuh' hnäh' lä'jöö' jwi' he- ma-chaa' na- mah' sa' hee'.

¹³ Ma-la' ma-juuh' lä'jöö' jwi' he- ga'chaa' ja-, ga'kah' 'gya-to' sa'miit' jwi' kih' hña' he'ñiit' he- ma' na-la- kyaah' cebada. ¹⁴ Ma' ga'jöö' dsa- he', he- juh-gaa- he- ga'jmeey' Jesús jee' ja-, ga'jäyh':

—Ma-ra' ju'dsoo', hi- na- he' hih' dsa- hi- ngëe~ juu' kih' Dio hi- ga'jah' dsa- kih' jä' jmi-gyuu' la-.

¹⁵ Pero ma-liit' ba' Jesús, he- hnøø' dsa- lä'biit' lä'jaa' ma'tëey' mah' ma' jmääy' rey kyaay', he- ja- koo- ka-läh' ga-wiyy' ta' lle'koh' ja- mah' ga'jäy' hñiyy'.

Ga'ngë' Jesús në' jmiit'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ma' ga-nuu- jmiit' ja-, ma-la' jnääh' discípulo ba' ga-jnaa' jnääh' ta' cha'hoo' jmi-juuh- ja-. ¹⁷ Ga'tooh' jnääh' neh' na'moo' mah' ga-nøø' jnääh' haa' jnääh'

jmī jwuh̄ jā, tā hngaah̄ jee' cheē Capernaum. Mā-nā hoō gō te' hor̄ jā nī sā gā mā jah̄ Jesús. ¹⁸ Pero ja' koō lle' tá, lá jiih' ga' ləø' hluh̄ jmī. ¹⁹ Mā-lǟ øøy' koō hña' jñii' kilómetro né' jmī, ma' ga' jëë' jnääh' Jesús ja' ya' jäh' kih' ná'moo', ngëy' né' jmī, mah' ga' lä' gah' jnääh'. ²⁰ Pero ga' jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Jnä' ba' lā, tā wa' gah' hnäh'.

²¹ Jā-ga' ga' heeh' jnääh' lä' kaā tuh̄ dsë̄ jnääh' neh' ná'moo' jā, hi' chah' ba' ga' tēë' jnääh' hwa' jee' ga' nøø' jnääh' jā.

Jwëë' dsā ga' hnaah̄ Jesús

²² Ma' ga' jnä' jyoh' jmī, dsā hī ma' tääh' tā hngaah̄ jee' ga' hwëë̄ jnääh' jā, ga' lä' liih', ma' lā jnääh' discípulo ba' ga' tooh' jnääh' neh' koō ba' ná'moo' hē ma' hii' jee' jā. ²³ Ta' kō jiih' jā ga' lloo' jyoh' ga' ná'moo' hē ga' hwëë̄ ta' jee' jwiī Tiberia, jā ba' koo' jee' ga' taah̄ hña' mil dsā hī ga' kuh̄ jee' jā, jee' ga' kwa' Jesús ti' hmaah' kih' Dio. ²⁴ Ma' ga' jëë' dsā, mo' so' chā Jesús nī discípulo kyaay' jee' jā, ga' taayh̄ neh' ná'moo' hē ma' hii' jee' jā, ga' nääy' ga' hnääh' Jesús ta' jee' jwiī Capernaum.

Hñii' Jesús laq̄ he' ñiih' hē jmee' chā dsā

²⁵ Ma' ga' lla' nääy' tā hngaah̄ jā, ga' jnääh' Jesús mah' ga' siyh':

—Ta' jwoh', cheē ba' hor̄ mā ñeh' hne'?

²⁶ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn̄ hnäh', ma' ya' nääh' hnäh' hnaah' jnä', jā kih' hē ga' jëeh̄ hnäh' hē juh̄-gaā hē ga' jmeen'. Hnaah' hnäh' jnä' kih' hē ga' kuh' hnäh' lä' jiih' ga' këë' hnäh' ba' jā. ²⁷ Ta' wa' hee' hoh' hnäh'

kih¹ ma¹ he⁻ dsa⁻lla⁺. Wa¹ hee^ʔ hoh^ʔ hnäh^ʔ kih¹ ma¹ he⁻ sa⁻lla⁺, he⁻ jmee¹ chaa⁻ dsa⁻ tää^ʔ. He⁻ la⁻ na⁻ ma¹ he⁻ kwa⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë¹ ngo¹ la⁻. Jëeh^ʔ, Tää^ʔ hi⁻ laa¹ Dio, ga⁻ hñaay¹ jnä¹ kih¹ he⁻ la⁻.

²⁸ Mah¹ ga⁻ ngii^ʔ dsa⁻ he^ʔ juu¹ kiyh¹:

—¿Hee⁻ na⁻ ga⁻ tëë^ʔ jnääh¹ jmeen¹ mah¹ jmee¹ jnääh¹ lä⁻ hnøø¹ Dio? —ga⁻ jäh^ʔ dsa⁻ he^ʔ.

²⁹ —He⁻ la⁻ ba¹ hnøø¹ Dio jmeeh¹ hnäh^ʔ, he⁻ jmeeh¹ hnäh^ʔ dsoo¹ hoh^ʔ kih¹ hi⁻ ga⁻ cheey¹ —ga⁻ jäh^ʔ Jesús siyh⁺.

³⁰ —¿Hee⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ heeh¹ jnääh¹, mah¹ jëë¹ jnääh¹, ja⁻ ga¹ jmee¹ jnääh¹ dsoo¹ dsë⁻ jnääh¹ kyah^ʔ? ¿Ha⁻ lä⁻ la¹ he⁻ jmeeh¹ mah¹ jëë¹ jnääh¹? ³¹ Dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaa¹ jnääh¹ ga⁻ kuyh⁻ maná jee¹ la¹ hwa¹ ki⁻ ja⁻, lä⁻ koo⁻ na⁻ si⁻ juu¹ kih¹ Dio: “He⁻ ñiih⁻ he⁻ ja¹ gyuu^h ba¹ ja⁻, ga⁻ kwëeh¹ dsih¹ mah¹ ga⁻ kuyh⁻” —ga⁻ jäh^ʔ dsa⁻ siyh⁺.

³² —Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëëhn⁻ hnäh^ʔ, ja¹ he^ʔ Moisé hi⁻ ga⁻ kwa¹ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ja¹ gyuu^h. Tää^ʔ kyaan⁻ ba¹ he^ʔ hi⁻ kwëeh⁻ hnäh^ʔ ma¹ ra¹ he⁻ ñiih⁻ he⁻ gwa¹ gyuu^h. ³³ Jëeh^ʔ he⁻ ñiih⁻ he⁻ kwa¹ Dio, hi⁻ he^ʔ he^ʔ hi⁻ ga⁻ jña¹ gyuu^h, hi⁻ jmee¹ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ —ga⁻ jäh^ʔ Jesús ga⁻ siyh⁺.

³⁴ —Kwëeh¹ jnääh¹ tää^ʔ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁻ —ga⁻ jäh^ʔ dsa⁻ he^ʔ siyh⁺.

³⁵ Mah¹ ga⁻ jäh^ʔ Jesús siyh⁺:

—Jnä¹ he^ʔ laan¹ he⁻ ñiih⁻ he⁻ jmee¹ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmee¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ jnä¹, jih¹ koh^ʔ sa⁻ jä⁻ lä⁻ kyoyh⁺. Lä⁻ ja⁻, hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kin⁺, sa⁻ jä⁻ lä⁻ kii⁻ dsëy¹ jih¹ koh^ʔ jih¹ lih^ʔ. ³⁶ Pero jwëëhn⁻ hnäh^ʔ ka⁻ läh^ʔ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jwëëhn¹ hnäh^ʔ jää¹, ma⁻ ke⁺ ma⁻ jëeh⁻ hnäh^ʔ jnä¹, sa⁻ ma⁻ jmeeh¹ hnäh^ʔ dsoo¹ hoh^ʔ hnäh^ʔ kin⁺. ³⁷ Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ taah⁻ Tää^ʔ goon⁺, hi⁻ he^ʔ go⁻ nää^ʔ kin⁺. Hi⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ go⁻ nää^ʔ kin⁺, sa⁻ beë⁻ jnih^ʔ. ³⁸ Jëeh^ʔ, sa⁻ ga⁻ jñaan¹ gyuu^h

' mah' jmeen` lä` hnoon' hñiin`. Ga`jñaan' mah' jmeen` lä` hnøø' hi` ga`chee' jnä` ba'. ³⁹ Tää` hi` ga`chee' jnä` hyoh` dsëy' lä`la` ba'. Sa` hnøøy' dsa` hëë' ki` jnä` ni` jaa` hi` ga`taayh` goon` mah' ga`lä`jëë` ba' hi` he' mí`jiih`n` wá'ra` ga`të` jee' llaa` jmi`gyuu`. ⁴⁰ Hi` ga`chee' jnä` hyoh` dsëy' lä`la`. Lä`jëë` hi` go`näá' kih' Jooy' mah' jmee' dsoo' dsë' kiyh', hi` he' ba' jmeey' chaa` tää`. Mah' jnä` ba' mí`jiih` jnih' wá'ra` ga`të` jee' llaa` jmi`gyuu` — ga`jäh' Jesús siih` dsa` he'.

⁴¹ He`ja` ga`løø' dsa` judiu he' cha`hääy` hlëëyh` wií' kih' Jesús, kih' he` ma' jäyh', laay' he`ñiuh` he` ga`jyoo' gyuuuh'. ⁴² Lä`la` ga`jäyh':

—Ja' he' hi` na` joo' José? Kyuu` ba' jne' cho`jmiiy`. ¿Ha` lä`ja` he` jäyh', ga`jñaay' gyuuuh'?

⁴³ Mah' ga`jäh' Jesús siiyh` ka`läh':

—Tü` hnäh' he` cha`hääh` jnä`. ⁴⁴ Ni` jaa` sa` le' jä` kih' hñii' kyaah' jnä` cher'mah' Tää` hi` ga`chee' jnä` sa` ga`taayh` goon`. Mah' jnä` ba' mí`jiih` jnih' wá'ra` ga`të` jee' llaa` jmi`gyuu`. ⁴⁵ Lä`la` na`si` kooh` ko`llaa' hi` ma' ngëë` juu' kih' Dio llo'joo': "Dio ba' mi`tëë` lä`jëë` dsa`." Lä`ja`, lä`jëë` hi` ga`nuu' hi` ga`lä`tëëy' kih' Tää`, ya`nääy' kyaah' jnä`.

⁴⁶ 'Sa` chaa` hi` ma`jëë` Tää`. Ma`la` hi` ja' jee' gya' Dio ba', hi` he' ba' ma`jëë` Tää`. ⁴⁷ Ma`ra` ju`dsoo' jwëëhn`hnäh', hi` jmee` dsoo' dsë' kin`, hi` he' ba' chaa` tää`. ⁴⁸ Jnä` he' laan' he`ñiuh` he` jmee` chaa` dsa`. ⁴⁹ Dsa` ma`gyuh` jnän` ga`kuyh` maná jee' la' hwa' kií` ja`, pero ga`juuy'. ⁵⁰ Pero hi` la` he' he`ñiuh` he` ga`jyoo' gyuuuh' mah' lä`jëë` hi` ga`kuh` kiyh' mo`so` juuy'. ⁵¹ Jnä` he' laan' he`ñiuh` jiih` he` ga`jyoo' gyuuuh'. Hi` kuh' kih' he`ñiuh` la`, chaay` tää` ba'. He`ñiuh` he` kwa` jnä`, la'

ngo¹ kin⁺. He⁻ ja⁻ kwan` mah¹ lä⁺ja⁻ jmee¹ cha⁻ lä⁺jëë⁻
dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ —ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

⁵² He⁻ja⁻ dsa⁻ judiu he⁺ ga⁺ti⁻ ga⁺chooy⁺ juu¹ kyaah⁺
øøyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ kwa¹ dsa⁻ na⁻ ngo¹ kih¹ mah¹ kihn⁺? —
ga⁺jäh⁺.

⁵³ Mah¹ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ma⁺ra⁺ ju¹dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, cher⁺mah¹ sa⁺ ga⁺kuh⁺
hnäh⁺ ngo¹ kih¹ Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻, hi⁺ sa⁺ huh⁺ hnäh⁺ jma⁻
kiyh¹ ka⁻läh⁺, sa⁺ tëëh¹ hnäh⁺ jee⁺ jmee¹ cha⁻ah⁻ hnäh⁺
tä⁺. ⁵⁴ Hi⁻ kuh⁺ ngo¹ kin⁺ mah¹ hiyh¹ jma⁻ kin⁺ ka⁻läh⁺,
cha⁻ay⁻ tä⁺ ba⁺. Hi⁺ jnä⁺ mi⁺jiih⁺ jnih⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺të⁺ jee⁺
llaa⁻ jmi⁻gyuu⁺. ⁵⁵ Jëëh⁺ ngo¹ kin⁺, koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ ma⁺
he⁻ jmee¹ cha⁻ dsa⁻, lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ kih¹ hi⁻ hi¹ jma⁻
kin⁺, koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ jmee¹ cha⁻ay⁻. ⁵⁶ Hi⁻ kuh⁺ ngo¹ kin⁺
mah¹ hiyh¹ jma⁻ kin⁺ jäy¹ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ hi⁺ jnä⁺
jän⁺ kyaayh⁺ ka⁻läh⁺. ⁵⁷ Tä⁺ hi⁻ na⁺jiih⁺ ga⁺chee¹ jnä⁺, hi⁺
jnä⁺ cha⁻an⁻ ta⁺la⁺ kih¹ Tä⁺. Ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻, hi⁻ kuh⁺ ki⁺
jnä⁺, ta⁺la⁺ ki⁺ jnä⁺ ba⁺ cha⁻ay⁻. ⁵⁸ He⁻ la⁻ ja⁻, he⁺niih⁺ he⁻
ga⁺jyoo¹ gyuu^h. Sa⁺ la⁺ lä⁺ la⁺ maná he⁻ ga⁺kuh⁻ dsa⁻
ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ hi⁺ ma⁺ra⁺ he⁻ ga⁺juu¹ bih¹. Pero hi⁻ kuh⁺
he⁺niih⁺ la⁻, cha⁻ay⁻ tä⁺ ga⁺lä⁺jë⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻ ba⁺ —
ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁺.

⁵⁹ Lä⁺jë⁺ juu¹ la⁻ ga⁺kwa⁺ Jesús neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ kih⁺
dsa⁻ judiu jee⁺ jwi⁻ Capernaum.

Kyaah⁺ juu¹ la⁻ jmee⁻ cha⁻ dsa⁻ tä⁺

⁶⁰ Lä⁺ ma⁺ ga⁺nuuy⁺ juu¹ ja⁻, jwëë⁺ discípulo kyaay⁺
ga⁺jäh⁺:

—Jwëëh⁺ la⁺ juu¹ na⁻. ¿Hi⁻ ga⁺ mo⁺ tih¹ dsë¹ nuu¹ juu¹
na⁻?

⁶¹ Ñe' ba' Jesús he- ma' tääyh' ma' cha- ma' hääy~ kwaat~ kih' juu' he- ga' hlëëyh' ja-, he-ja- ga' jäh' Jesús siyh':

—¿Che' ma-toh' wii' kyah' hnäh' juu' kin? ⁶² Ha- ba' lä- jmeeh' hnäh' ja-, wa'ra- jäh' kih' jëëh' hnäh' Hi- ga' lëë' ngo' la- wii' ka-läh' jee' ma' gyay' jää'. ⁶³ Jmi-lle' ba' he- jmee' chaa- dsa-, pero jmi-ngo' sa' cha- he- le' jmee' ni- miih-. Lä-jë- juu' he- ma- jwëëhn' hnäh', gwa' kih' jmi-lle' ba' na-, hi- lä-ja- jmee' chaa- dsa-. ⁶⁴ Pero chaa- ko-llaa' hnäh' hi- sa' ma- jmee' dsoo' dsë' kin- — ga' jäh' Jesús.

Jëëh' ma-kyuu' bih' jää' hii- na- hi- sa' lä-dsoo' dsë' kiyh', hi- kyuyy' hii- na- hi- ngëëy' kih' dsa'. ⁶⁵ Mah' ga' jäh' ka-läh':

—He-ja- ba' na- ma- jwëëhn' hnäh': “Ni- jaa- sa' le' ja- kih' hñii' ki- jnä' cher'mah' sa' ga-taah- Täa' goon.”

⁶⁶ Ma- ngëë' ma- jäh' lä-ja-, jwëë' discípulo kyaay' ga-biiy' kih', mo-so' ga- jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ⁶⁷ Ja-ga' ga' siyh' lä-jëë' gya-tuu' jnääh' discípulo kyaay':

—¿Che' hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ka-läh' lä-na-?

⁶⁸ He-ja- ga' jäh' Simón Pee':

—Dsa-jøøh' kyaan', hii- ga' na- kih' dsa'nøø' jnääh'. Jaa- hne- ba' kyeh' juu' he- jmee' chaa- dsa- tää' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. ⁶⁹ Ma-dsoo' ba' dsë- jnääh' kyah', ma-ñe' ba' jnääh' hne- he' Cristo, Joø' Dio jiih' —ga' jäh' Pee' siyh'.

⁷⁰ Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ja' ga-lleehn' lä-jëë' gya-tuu' hnäh' mah' jaa- jee' lä-jëë' hnäh' laa' dsa- kyaa' hi-sa'llu'? —ga' jäh' Jesús siyh'.

⁷¹ He⁻ ma' hlëëyh⁺ kih¹ Juda Iscariote, joo' Simón ba' ja⁻. Jëeh' Juda he', hi⁻ ga' ngëëy¹ këë⁻ ga', ma' laa' jaa⁻ kih¹ jee' lä' jëë⁻ gya⁻ tuu' jnääh¹.

7

Øgh⁻ Jesús sa⁻ ma' heeh' kiyh¹

¹ Ma⁻ ngëë' he⁻ ja⁻, ma' ngë⁺ Jesús hwa¹ Galilea. Mo⁺ so⁺ ma' hnøoy¹ ma' ngëëy' ta⁻ Judea, jëeh' dsa⁻ judiu ma' hnooyh⁻ ha⁻ lä' jee' ma' jngëëyh¹. ² Ma⁻ ya⁻ jäh⁺ tē¹ jmií⁺ kih¹ dsa⁻ judiu, he⁻ ma' hiiy⁻ hmiih⁻ jee' dsa⁻ taayh⁻ ma' tē⁻ jmií⁺. ³ He⁻ ja⁻ ga' jäh' øøyh⁻ siyh⁺:

—Gwa⁻ hne⁻ ka⁻ läh' ta⁻ Judea, mah¹ jëë¹ discípulo kyaah¹ hi⁻ tääh' jee' oo⁺ ha⁻ lä' la¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻. ⁴ Jëeh', jaa⁻ hi⁻ hnøø¹ mi⁻ jnää⁺ hñii', sa⁺ jmeey⁺ ta' kiyh¹ jee' na⁻ hmää'. Hne⁻ ma⁻ løøh⁻ jmeeh⁻ lä' jē⁺ he⁻ na⁻, mi⁻ jnää⁺ hñaa¹ cha⁻ né⁺ lä' jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ — ga⁻ jäh' øøyh⁻ siyh⁺ Jesús.

⁵ Jëeh', ni⁻ ga' øøyh⁻ sa⁻ ma' heeh' kiyh¹. ⁶ Ja⁻ ga' ga' jäh' Jesús siyh⁺:

—Sa⁺ ga' ma⁻ ja⁻ jmií⁺ kin⁺, pero kyah¹ hnäh', wa' he⁻ cha⁻ he⁻ jmií⁺ ba' llu¹ kyah¹ hnäh'. ⁷ Dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ sa⁺ le' jmeey¹ na⁻ høøyh¹ kyah¹ hnäh'. Pero jnä⁺ na⁻ hääyh', kih¹ he⁻ mi⁻ jnään¹ he⁻ jmeey⁺ he⁻ hliih¹. ⁸ Go⁻ nää⁺ ba' hnäh' jee' tē⁻ jmií⁺ ja⁻. Pero jnä⁺ sa⁺ niin⁻, jëeh' sa⁺ ga' ma⁻ dsëë¹ jmií⁺ kin⁺.

⁹ Ma⁻ ngëë' ma⁻ jäh' lä' ja⁻, ga⁻ jäh' ta⁻ Galilea ba'.

Ma' ga⁻ tē⁺ jmií⁺ jwii⁻ Jerusalén ñee' Jesús

¹⁰ Ma⁻ ngëë' ma⁻ nää¹ øøyh⁻, ngoo¹ ba' Jesús jee' tē⁻ jmií⁺ ja⁻. Pero sa⁺ ngooy¹ jnä⁺ há' mah¹ sa⁺ jëë¹ dsih'. ¹¹ Pero dsa⁻ judiu ma' hnaayh⁻ Jesús jee' tē⁻ jmií⁺ ja⁻, ma' jäh':

—¿Na⁻ hi⁻ he'?

¹² Dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' jmií' ja⁻ ma' hlëëyh⁺ juu' hii⁻, ma' cha⁻ ma' hääy[~] Jesús. Ma' jäh' jwëë' dsa⁻:

—Dsa⁻ lluu⁺ ba' he'.

Pero jñah' ma' jäh':

—Jah⁺ ha⁺, koo⁻ mi⁻ gaay⁺ dsa⁻ ba'.

¹³ Pero ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ sa⁺ ma' hlëéh⁺ jnä'hä' kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ma' gayh⁺ dsa⁻ ta'.

¹⁴ Ma⁻ tē' to⁺ dsaah⁺ jmií', ja⁻ ga' ngoo' Jesús jee' ma' chih⁺ ' gwah⁺ mah⁺ ga⁻ løoy⁺ hlëëyh[~] dsa⁻. ¹⁵ Peer⁺ ga⁻ lä⁺ dsa⁻ dsē⁺ dsa⁻ judiu, mah⁺ ma' jäh':

—Ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ kyuu[~] dsa⁻ na⁻ cha⁻ mi⁻ hi⁺ sa⁻ cha⁻ jee' ñeey⁺ ga⁻ mi⁺ tēy⁻ hñiiy⁺.

¹⁶ Mah⁺ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he':

—Ja⁺ he⁻ la⁺ kin⁺ nuuh⁻ he⁻ kwan⁺ la⁻, la⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä' ba'. ¹⁷ Hi⁻ llä⁺ dsē⁺ jmee⁺ lä⁺ hnø⁺ Dio, lä⁺ kyuu[~] ha⁻ lä⁺ la⁺ nuuh⁻ he⁻ kwan⁺ la⁻, che⁺ he⁻ gwa⁻ kih⁺ Dio, o che⁺ he⁻ hlëéh⁺ kwaat[~] kin⁺ ba'. ¹⁸ Hi⁻ hlëéh⁺ kwaat[~] kih⁺ hñii⁺, he⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁺ jee' jmäy⁺ hñiiy⁺ jøh⁺ ba' ja⁻. Pero hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁺ jee' jmäy⁺ jøh⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä', hi⁻ he' ba' hi⁻ hlëéh⁺ ju⁺ dsoo'. Ni⁻ mi⁻ sa⁻ hläy[~] kyaah⁺ juu⁺ kiyh⁺.

¹⁹ ¿Ja⁺ ga⁻ kwëéh⁺ ba' Moisé hnäh' ley mah⁺ ni⁺ jaa⁻ hnäh' sa⁻ ga⁻ mi⁺ teh⁺ hnäh'? ¿He⁻ la⁻ hnooh⁻ hnäh' jngëéh⁺ jnä'?

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ hlëéh⁺ jwëë' dsa⁻ he':

—Sa⁺ chaa⁻ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ jngëéh⁺ hne⁻. Hi⁻ sa⁻ llü⁺ ba' na⁻ hää' tuh⁻ hoh'.

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh' Jesús siiyh⁺:

—Ga⁻ lä⁺ jee⁺ ba' hnäh' ga⁻ lä⁺ dsa⁻ hoh' kih⁺ ga⁻ jeeh⁺ hnäh' ga⁻ jmeen⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. ²² Dsoo' ba' jäh' jne' Moisé ga⁻ llä⁺ nuuh⁻ he⁻ uu[~] jmi⁻ ngo⁺ jnän'. (Pero

jā he' Moisé hī ga'lla' nuuh̄ jā, kōjā ma-nøø' kih' dsā ma-gyuh̄ jnän' hī ma' chaā jää' ga' kih' Moisé.) Mah' tuh̄ hnäh' jmīngo' kih' dsā-nuuh̄ lä'kyē jmī hē teeh̄ dsā dsé'. ²³ Heeh' ba' hnäh' hē nuuh̄ jmīngo' kih' gyuū nuuh̄ jmī hē teeh̄ dsā dsé' mah' mi-teh' hnäh' lä'koō na-siī ley kih' Moisé. ¿He-la' jā hneē hnäh' kyaah' jnä', kih' hē ga'mīhlään' jaā dsā-nuuh̄ jmī hē teeh̄ dsā dsé'? ²⁴ Tā kā hnäh' kwaat̄ kih' dsā lä'koō la' huud̄sē kyah' hnäh', kyē hnäh' kwaat̄ lä'koō lle'ju'dsoo' ba' —ga'jäh' Jesús.

Gājmeeh' Jesús juu' hā tā jay'

²⁵ Hējā ga'jäh' kōllaā dsā hī ma' chaā Jerusalén:

—¿Ja' hī nā nā hī hnaah̄ dsā mah' jngëeyh'? ²⁶ ¿Ja' hī he' nā cheh' hlëeh̄ to'lo' né' lä'jëē dsā, hī sa' chaā hī hlëeyh̄ nī miih'? ¿Ché jähn' dsoo' ma'heeh̄ dsā ta' hē laay' Cristo? ²⁷ Pero dsā lā, ñe' ba' jne' hā chaaȳ. Hī wa'rā ga'tē' jee' jä' Cristo, nī jaā sa' ñe' hā tā jay'.

²⁸ Lä'koō ma' ga'nuu' Jesús lä'jā, lä' ma'cheyh' jā hlëeyh̄ dsā jee' chih' gwah̄ jā, ga'hlëeyh' koō kī gaā:

—Jwah' hnäh' kyuūh̄ jnä', hī ñeh' hnäh' hā chaan̄. Pero sa' ma-jan̄ jee' tēen̄ hñiin̄. Hīh' hī ga'chee' jnä' jmee' ju'dsoo' jmah'. Hī he' sa' kyuūh̄ hnäh'. ²⁹ Pero jnä' kyuūh̄ jnih', jëeh' kih' bih' ya'hëen'. Hī he' ba' ga'chee' jnä' —ga'jäh' Jesús.

³⁰ Hējā hnøø' dsā ma' saayh', pero nī jaā sa' ga'tuū dsé' ma' choo' goō, jëeh' sa' ga' ma'tē' hor' kiyh'. ³¹ Jwëe' dsā hī ma' tääh' jee' jā ga'lä'dsoo' dsé' kiyh'.

—Wa'ra-ja' Cristo, ¿che' hi- he' ga' jmee' cha- ga' miih- he- juh- gaa- lä' koh' ga' dsa- la-? —ga' jäh' ko- llaa'.

Ga' lä' hnø' dsa- fariseo ma' saah' Jesús

³² Lä' ma' ga' nuu' dsa- fariseo he', he- hlëeh- dsa- lä' ja- kiyh', he- ja- ga' jmeey' mada' ko- jøh' kyaah' dsa- kaa' kya' jmi- dsa- mah' sooh' poo- kya' gwah- kiyh'. ³³ Mah' ga' jäh' Jesús siyh-:

—Miih- jmi' ga' gyan' kyaah' hnäh', naah- ba' jnä' kih' hi- ga' chee' jnä'. ³⁴ Ja- ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo' so' jnääh- jnä'. Mo' so' le' go' nääh' hnäh' ha- jee' naahn- —ga' jäh' Jesús.

³⁵ Dsa- fariseo he' ga' løø' ngiiy- juu' kih' dsa- kyaayh':

—¿Ha- ta' dsaah' hi- na- mah' mo' so' jnääh- jnih'? ¿Che' dsaayh' lä' kaa- jee' tääh' dsa- goo' jne' hi- na- saa- na- jñee' jee' kih' dsa- griego mah' dsa- hlëeyh' lä' kye- dsa- griego? ³⁶ ¿Hee- ba' hnø' jäh' juu' he- ma- hlëeyh' na-: “Ja- ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo' so' jnääh- hnäh' jnä', mo' so' le' go' nääh' hnäh' jee' naahn-”?

Jesús kwa' jmi- he- jmee- chaa- dsa- tää'

³⁷ Hih- ga' ma' ja-, la' jmi' juuh- kyaah' jee' ga' dsaa' jmi' ja-. Ga' noo- Jesús mah' ga' hlëeyh' kyaah' cha- mi- ih- be':

—Cher' mah' chaa- hi- lä- kii- dsé', wa' jäy- kyaah' jnä' mah' wa' hijh' jmi- he- kwan'. ³⁸ Le' kiyh', lä' koo- na- sii- juu' kih' Dio, hi- jmee- dsøø' dsé' kin-, lä' koo- jmi- juuh- he- na' jiih- hya- neh- tuh- dsøy- —ga' jäh' Jesús.

³⁹ He- ga' jäyh' lä' ja- ga' hlëeyh' kih' Jmi- lle' Na- jngii- ' he- hyoh- dsa- hi- jmee- dsøø' dsé' kiyh'. Jmi' ja- sa- ga' ma- ja- Jmi- lle' Na- jngii-, jëeh' sa- ga' ma- saah' Jesús gyuah' mah' leey' jøøh'.

Ga^ˆtee^ˆ ga^ˆjëë^ˆ dsa⁻ kwaat[˜] kih^ˆ Jesús

⁴⁰ Ma^ˆ ga⁻ nuu^ˆ dsa⁻ hi⁻ ma^ˆ tääh^ˆ jee^ˆ ja⁻ juu^ˆ kih^ˆ Jesús, ko⁻llaa^ˆ dsa⁻ he^ˆ ma^ˆ jäh^ˆ:

—Ma^ˆ ra^ˆ ju^ˆ dsoo^ˆ, hi⁻ la⁻ he^ˆ hi⁻ ngëë[˜] juu^ˆ kih^ˆ Dio hi⁻ hii^ˆ juu^ˆ kih^ˆ.

⁴¹ Hi⁻ jaa⁻ ma^ˆ jäh^ˆ:

—Hi⁻ he^ˆ he^ˆ Cristo.

Pero jñah^ˆ ma^ˆ jäh^ˆ:

—¿Ha⁻ lä⁻ la^ˆ juu^ˆ ja⁻, heh^ˆ ya⁻ hëë^ˆ jaa⁻ dsa⁻ Galilea lee^ˆ Cristo? ⁴² ¿Ja^ˆ jäh^ˆ juu^ˆ kih^ˆ Dio, sa^ˆ ju⁻ kih^ˆ David ba^ˆ ya⁻ hëë^ˆ 'hi⁻ laa^ˆ Cristo? Hi⁻ ja⁻ ba^ˆ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén jee^ˆ ma^ˆ chaa⁻ David, jee^ˆ ja⁻ ba^ˆ ya⁻ hëë^ˆ Cristo.

⁴³ He⁻ ja⁻ ga⁻ laa^ˆ to^ˆ nää^ˆ dsa⁻ kwaat[˜] kih^ˆ Jesús. ⁴⁴ Ko⁻llaa^ˆ dsa⁻ he^ˆ hnøø^ˆ ma^ˆ saayh^ˆ pero ni⁻ jaa⁻ sa^ˆ ga⁻ tuu⁻ dsë^ˆ ma^ˆ choo^ˆ goo⁻.

Sa^ˆ ga^ˆ hëeh⁻ dsa⁻ ta^ˆ juu^ˆ kih^ˆ Jesús

⁴⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nää^ˆ poo⁻ he^ˆ jee^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ dsa⁻ kaa^ˆh^ˆ kyaa^ˆ jmi⁻ dsa⁻ kya^ˆah^ˆ dsa⁻ fariseo. Mah^ˆ ga^ˆ jäh^ˆ dsa⁻ kaa^ˆh^ˆ he^ˆ siiyh^ˆ:

—¿He⁻ la^ˆ sa^ˆ ma⁻ teeyh^ˆ ta^ˆ la⁻?

⁴⁶ He⁻ ja⁻ ga^ˆ jäh^ˆ poo⁻ he^ˆ siiyh^ˆ:

—Ni⁻ koo⁻ hä^ˆ sa^ˆ ma⁻ hlëeh^ˆ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ lä⁻ koo⁻ hlëeh^ˆ dsa⁻ he^ˆ.

⁴⁷ He⁻ ja⁻ ga^ˆ jäh^ˆ fariseo he^ˆ siiyh^ˆ:

—¿Che^ˆ lä⁻ kye⁻ hnäh^ˆ ma⁻ lä⁻ gah^ˆ hnäh^ˆ juu^ˆ kiyh^ˆ?

⁴⁸ Ni⁻ jaa⁻ jnääh^ˆ dsa⁻ ta^ˆ ni⁻ dsa⁻ fariseo ma⁻ hëeh⁻ jnääh^ˆ juu^ˆ kiyh^ˆ. ⁴⁹ Lä⁻ jëë^ˆ dsa⁻ hi⁻ tääh^ˆ na⁻, hi⁻ sa^ˆ kyuu⁻h⁻ ley, kyaayh^ˆ dso^ˆ jwii⁻ —ga^ˆ jäh^ˆ dsa⁻ ta^ˆ he^ˆ.

⁵⁰ Nicodemo, hi⁻ ma^ˆ laa^ˆ dsa⁻ kyaayh^ˆ, hi⁻ ñee^ˆ koo⁻ hä^ˆ ta^ˆ la^ˆ hwë^ˆ jee^ˆ ma^ˆ gya^ˆ Jesús, ga^ˆ jäh^ˆ siiyh^ˆ:

⁵¹ —Lä⁺koo⁻ jāh⁺ ley jnän⁻ sa⁺ le⁺ cheen⁺ dso⁺jwii⁺ né kih⁺ ' dsa⁺, cher⁺mah⁺ jāā⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻nūn⁺ kwee⁻ juu⁺ kiyh⁺ mah⁺ lä⁻ngēē⁺ jne⁺ hee⁻ na⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁺.

⁵² Mah⁺ ga⁺jēeh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siiyh⁺:

—¿Che⁺ laah⁺ hne⁻ dsa⁻ galileo ka⁻lāh⁺? Hnøøh⁺ da⁺ kwee⁻ jee⁺ na⁻sih⁻ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ jēē⁺ da⁺, jih⁺koh⁺ sa⁺ ma⁻ya⁻hēē[~] ni⁺ jāā⁻ hwa⁺ Galilea hi⁻ ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

⁵³ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁺jēē⁺ ba⁺ ga⁻nāā⁻ ta⁻ kih⁺.

8

Dsa⁻mē⁺ hi⁻ ga⁺jāā⁺ kyaah⁺ dsa⁻nūuh⁻

¹ Pero Jesús ngoo⁺ ta⁺ lle⁺koh⁺ he⁻ chee⁻ Olivo. ² Ma⁺ ga⁺jnā⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ngooy⁺ ta⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺. Hi⁻ jwēē⁺ dsa⁻ na⁻nāā⁺ jee⁺ ma⁺ cheyh⁺ ja⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁺gyay⁻ ga⁺hlēēyh⁺ dsa⁻. ³ Hor[~] ja⁻ ya⁻nāā⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaā⁺ ley kyaah⁺ fariseo, ya⁻jāāy⁺ jāā⁻ dsa⁻mē⁺ hi⁻ ga⁺jāā⁺ kyaah⁺ dsa⁻nūuh⁻, mah⁺ ga⁺cheeyh⁻ jee⁺ to⁺dsaah⁻ ja⁻. ⁴ Mah⁺ ga⁺siiyh⁺ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁺, dsa⁻mē⁺ na⁻ ma⁻jāā⁺ kyaah⁺ dsa⁻nūuh⁻.

⁵ Lä⁺koo⁻ lle⁺ ley jnän⁻, ga⁺jmeē⁺ Moisé hih⁺ jngēēhn⁺ kyaah⁺ kuū⁺ dsa⁻mē⁺ hi⁻ jmeē⁺ lä⁺na⁻. Ha⁻ gah⁻ hne⁻, ha⁻ lä⁺jwah⁺.

⁶ He⁻ ma⁺ kay[~] dsē⁺ Jesús ba⁺ ja⁻, hnøøy⁺ ha⁻ lä⁺jee⁺ ma⁺ hniiy⁺ kiyh⁺. Pero Jesús ga⁺gyay⁻ na⁻juyh⁺ mah⁺ ga⁺løøy⁺ siiy⁺ hwa⁺ kyaah⁺ chá⁺gooy⁻. ⁷ Pero na⁻ ba⁺ täāyh⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Jesús, ja⁻ ga⁺ ga⁻nooy⁻ ka⁻lāh⁺ mah⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Hih⁺ hnāh⁺ hi⁻ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso⁺kye⁻ kih⁺, hi⁻ he⁺ to⁻ né⁺ wa⁺ te⁺ kuū⁺ kiyh⁺.

⁸ Koo⁻ ka⁻lāh⁺ ga⁺gyay⁻ na⁻juyh⁺ mah⁺ ga⁺siiy⁺ hwa⁺ lä⁺hmēē⁺. ⁹ Ma⁺ ga⁺nuuy⁺ lä⁺ja⁻, ma⁺ jāā⁻ ma⁺ jāā⁻ ba⁺ ga⁺løø⁺ ga⁺nāā⁻ ma⁺ ga⁺lä⁺liiyh⁻ hni[~] hūū⁺dsē⁻ kiyh⁺.

Ga¹løø¹ hi⁻ kaah¹ lä⁺kye⁻ hi⁻ mäh¹ ga⁺nää¹. He⁻ja⁻ ga⁺jä¹ ma⁺la⁺ Jesús kyaah¹ dsa⁻më¹ hi⁻ ga⁺cheeyh⁻ cha⁺nëy¹.

¹⁰Ja⁻ga⁺ga⁻noo⁻ Jesús jee⁺ ma⁺gya¹, mah¹ga⁻siyh⁺:

—Dsa⁻më¹, ¿na⁻hi⁻ ma⁺hni[~]kyah¹? ¿Che⁺ni⁺jaa⁻sa⁺ ma⁻taah⁻hne⁻dso⁺jwi⁺? —ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺.

¹¹—Ni⁺jaa⁻ Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺ —ga⁺jäh¹ dsa⁻më¹ he⁺siyh⁺.

—Ni⁺jnä⁺sa⁺taahn⁺hne⁻dso⁺jwi⁺. Gwaah⁻ba⁺hne⁻kyah¹, mo⁺to⁺jmee⁻dso⁺kye⁻ —ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺.

Jesús laa¹ wa⁺je⁻kih¹ dsa⁻jmi⁻gyuu⁺

¹²Ga¹løø¹ ka⁻läh¹ Jesús hlëeh⁻ dsa⁻hi⁻ ma⁺tääh¹jee⁺ja⁻:

—Jnä⁺he⁺laan¹wa⁺je⁻kih¹ dsa⁻jmi⁻gyuu⁺. Hi⁻nuu¹kin⁺, mo⁺so⁺ngëy¹jwë⁺hliih¹. Lä⁺cha⁻wa⁺je⁻kiyh¹, he⁻jmee⁺chaay⁻.

¹³He⁻ja⁻ga⁺jäh¹ dsa⁻fariseo siyh⁺:

—Ju⁺dsoo⁺he⁻jmeeh⁻na⁻, la¹kyah¹hñaah¹ba⁺hne⁻. He⁻ja⁻sa⁺la¹dsoo⁺juu¹kyah¹.

¹⁴Mah¹ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Ma⁺ke⁺jmeen⁺ju⁺dsoo⁺ki⁺hñiin⁺, pero ma⁺ra⁺he⁻la¹dsoo⁺juu¹he⁻jwahn⁺, jëeh⁺jnä⁺ba⁺man⁺ha⁻na⁻jan¹hi⁺ha⁻na⁻naahn⁻. Pero hnäh⁺, sa⁺ñeh⁺hnäh⁺ha⁻na⁻jan¹hi⁺ha⁻ta⁺naahn⁻. ¹⁵Hnäh⁺ka⁻kwaat[~]lä⁺koo⁻la¹huu⁺dsë⁻kyah¹hnäh⁺. Pero jnä⁺sa⁺kan⁺kwaat[~]kih¹ni⁺jaa⁻. ¹⁶Hi⁻ma⁺kan⁺kwaat[~]kih¹dsa⁺, jmeen⁺lä⁺hnøø¹ju⁺dsoo⁺ba⁺. Jëeh⁺sa⁺jmeen⁺hñiin⁺, jmeen⁺kyaah¹Tää¹hi⁻ga⁺chee¹jnä⁺. ¹⁷Hi⁺në⁺ley jnän⁻na⁻si⁻, kyaah¹uu¹dsa⁻hi⁻hlëeh⁺koo⁻ba⁺juu¹, he⁻ja⁻ba⁺la¹ju⁺dsoo⁺. ¹⁸Jnä⁺jmeen⁺ju⁺dsoo⁺kin⁺hi⁺Tää¹hi⁻ga⁺chee¹jnä⁺, jmeey⁺ju⁺dsoo⁺kin⁺ka⁻läh¹ —ga⁺jäh¹ Jesús.

¹⁹—¿Na⁻ba⁺Tää¹kyaah¹? —ga⁺jäh¹ dsa⁻he⁺siyh⁺.

Mah¹ ga⁺jeeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Hnäh^ʔ sa⁺ kyuuh⁺ jnä^ʔ, ni⁺ Täa⁻ kyaan⁺ sa⁺ kyuuh⁺.
Wa⁻ra⁻ jäh^ʔ kih¹ kyuuh⁺ jnä^ʔ, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ kyuuh⁺ hnäh^ʔ
Täa⁻ kyaan⁺.

²⁰ Juu¹ la⁻ ma⁺ kwa⁺ Jesús lä⁻koo⁻ ma⁺ hlëeyh[~] dsa⁻ jee⁺
ma⁺ chih¹ gwah⁺, koo⁺ jee⁺ ma⁺ tooh⁻ dsa⁻ kuu⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺
ga⁺ saayh¹ jee⁺ ja⁻, jëeh^ʔ sa⁺ ga⁺ ma⁻lloo¹ hor[~] kiyh¹.

Ga⁺jäh^ʔ Jesús: “Sa⁺ le⁺ go⁻nääh¹ hnäh^ʔ ha⁻ jee⁺ naahn⁻”

²¹ Koo⁻ ka⁻läh^ʔ ga⁺jäh^ʔ Jesús siyh⁺:

—Hii⁻ jnä^ʔ naahn⁻. Ha⁻ jee⁺ naahn⁻ sa⁺ le⁺ go⁻nääh¹
hnäh^ʔ. Hi⁺ hnäh^ʔ hnaah¹ ga⁺ jnä^ʔ, pero juuh^ʔ ba⁻ hnäh^ʔ, lä⁻
ma⁻kyaah⁺ na⁻ ba⁻ hnäh^ʔ dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh^ʔ.

²² He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ dsa⁻ judiu:

—¿Che⁺ jngëeyh¹ hñiiy^ʔ he⁻ja⁻ jäyh^ʔ lä⁻na⁻: “Ha⁻ jee⁺
naahn⁻ sa⁺ le⁺ go⁻nääh¹ hnäh^ʔ”?

²³ Mah¹ ga⁺jäh^ʔ Jesús siyh⁺:

—Dsa⁻ chaa⁻ hwa¹ la⁻ ba⁻ hnäh^ʔ, jnä^ʔ laan¹ kih¹ gyuu^h
¹ jmi⁻gyuu⁺. Laah¹ hnäh^ʔ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, pero
jnä^ʔ sa⁺ laan¹ kih¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ²⁴ He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ he⁻
ma⁻jwëëhn¹ hnäh^ʔ, juuh^ʔ hnäh^ʔ lä⁻ ma⁻kyaah⁺ na⁻ ba⁻
hnäh^ʔ dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh^ʔ. Jëeh^ʔ cher⁻mah¹ sa⁺ heeh⁻
hnäh^ʔ kin⁺, he⁻ laan¹ lä⁻koo⁻ ma⁻jwëëhn¹ hnäh^ʔ, juuh^ʔ
hnäh^ʔ kyaah⁺ dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh^ʔ —ga⁺jäh^ʔ Jesús siyh⁺.

²⁵ —¿Hee⁻ ba⁻ laah¹ hne⁻, hii⁻ ba⁻ hne⁻ ja⁻? —ga⁺jäh^ʔ
dsa⁻ he⁺.

He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ Jesús:

—Lä⁻ ma⁺ to⁻në⁺ ga⁺jwëëhn¹ hnäh^ʔ hii⁻ laan¹. ²⁶ Cha⁻
cha⁻miih⁻ he⁻ jwëëhn[~] hnäh^ʔ hi⁺ lä⁻ja⁻ he⁻ kan⁻ kwaat⁻
kyah¹ hnäh^ʔ. Hi^h¹ hi⁻ ga⁺chee¹ jnä^ʔ, hlëeyh⁺ ju⁻dsoo⁺.
Hi⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁺nuun¹ kiyh¹, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëëhn¹ dsa⁻
jmi⁻gyuu⁺.

²⁷ Kih¹ Tää¹ ba¹ ja⁻ ma¹ hlëeh⁺ Jesús, pero sa⁺ ga⁻ lä⁺ ngëe⁺ dsa⁻ he⁺. ²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Wa⁺ ra⁻ ga⁻ chaah⁺ hnäh⁺ gyuu⁺ h⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁺ neh⁺ hnäh⁺ hii⁻ jnä⁺ hi⁻ lä⁺ neh⁺ hnäh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁺ koo⁻ he⁻ jmeen⁺ jee⁺ tëen⁻ hñiin⁺. Jwëehn[~] hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁻ mi⁻ tëe⁻ Tää⁺ jnä⁺, ko⁻ ja⁻ ba⁺ te⁺ he⁻ hlëehn⁺. ²⁹ Jëeh⁺ ma⁺ ra⁻ he⁻ kyaah⁺ ba⁺ jnä⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺. Sa⁺ ga⁻ beey⁺ jnä⁺ mah⁺ jän⁺ hñiin⁺, jëeh⁺ jnä⁺ lä⁺ ma⁺ jmeen⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ tih[~] dsëy⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

³⁰ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁻ hlëeyh⁺ lä⁺ ja⁻, jwëe⁺ dsa⁻ ga⁻ lä⁺ dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺.

Hii laa⁺ joo⁺ Dio hi⁺ hii⁻ na⁻ hnëe⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻

³¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ siih⁺ Jesús lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ judiu h⁻ ga⁻ lä⁺ dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ ga⁻ høøh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kin⁺, leeh⁺ hnäh⁺ ma⁺ ra⁻ discípulo kyaan⁺. ³² Hi⁺ lä⁺ kyuu[~] hnäh⁺ ju⁺ dsoo⁺, hi⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ lääh⁺ hnäh⁺.

³³ Mah⁺ ga⁻ jëeh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Sa⁺ ju⁻ kih⁺ Abraham, laa⁺ jnääh⁺. Jih⁺ koh⁺ sa⁺ ma⁻ jä⁺ jnääh⁺ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ h⁻ na⁻ hnëe⁺. Ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ jwah⁺ hne⁻, lääh⁺ jnääh⁺.

³⁴ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ ka⁻ läh⁺:

—Ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn[~] hnäh⁺, lä⁺ jëe⁺ h⁻ jmee⁺ dso⁺ kye⁻, na⁻ hnëey⁺ kyaah⁺ ja⁻ ba⁺ dso⁺ kye⁻ ja⁻. ³⁵ Dsa⁻ h⁻ na⁻ hnëe⁺ jmee⁺ ta⁺, lä⁺ ma⁺ na⁻ hnëey⁺ ja⁻ ba⁺ kih⁺ dsa⁻ juuy⁺, jih⁺ koh⁺ sa⁺ leey⁺ jooy⁺. Pero h⁻ laa⁺ jooy⁺, lä⁺ ma⁻ laa⁺ ja⁻ ba⁺ kyaay⁺. ³⁶ He⁻ ja⁻ cher⁺ mah⁺ jooy⁺ ga⁻ läay⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ hnëeh⁺ hnäh⁺, ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ ma⁻ laah⁺ ba⁺ hnäh⁺.

³⁷ Ma⁺ ba⁺ jnä⁺, laah⁺ hnäh⁺ sa⁺ ju⁻ kih⁺ Abraham. Pero jmeeh⁻ hnäh⁺ bii⁺ jngëeh⁺ jnä⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ hiih⁺ hnäh⁺ heeh⁺ juu⁺ kin⁺. ³⁸ Jnä⁺ hlëehn⁺ he⁻ ma⁻ jëen⁺ kih⁺ Tää⁺

kyaañ ba', mah' hnäh' jmeeh' he' ma' nuuh' hnäh' kih' tää' kyaah' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

³⁹ He' ja' ga' jäh' dsa' he':

—Tää' kyaa' jnääh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa'ra' jäh' kih' he' ba' joo' Abraham laah' hnäh', jmeeh' hnäh' lä' koo' ga' jmeey'. ⁴⁰ Ma' hlëeh' ba' jnä' ju' dsoo' lä' koo' ga' nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' jngëeh' jnä'. ¿Che' ga' jmeey' Abraham lä' ja'? ⁴¹ Jmeeh' hnäh' lä' koo' jmee' tää' kyaah' ba' hnäh' na' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

—Sa' laa' jnääh' joo' wa' hi' cha' hi'. Chaa' ba' jaa' Tää' kyaa' jnääh'. Hi' he' hñii' Dio —ga' jäh' dsa' he' siiyh' Jesús.

⁴² He' ja' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa'ra' jäh' kih' Dio laa' Tää' kyaah' hnäh', ma' lä' hnaah' jnä'. Jëeh' jnä', ya' hëen' jee' gya' Dio mah' jan'. Ja' he' jan' jee' tëen' hñiin'. Hñiiy' ga' cheey' jnä', he' ja' jan'. ⁴³ Kih' he' sa' hnooh' hnäh' nuuh' juu' kin', he' ja' sa' hii' lä' ngëeh' hnäh' juu' he' hlëehn' la'. ⁴⁴ Jëeh', hi' sa' llu' laa' tää' kyaah' hnäh' he' ja' hnooh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' koo' hnøoy'. Jëeh', hi' he' ga' løø' jngëeh' dsa' lä' ma' to' nē'. Sa' ga' jäy' kyaah' ju' dsoo', kih' he' sa' cha' ni' miih' ju' dsoo' kiyh'. Wa'ra' ga' juuy', juu' kih' hñii' bih' hlëeyh', jëeh' laay' ta' juu' dso', hi' laay' juu' juu' ta' juu'. ⁴⁵ Kih' he' hlëehn' he' la' ju' dsoo', he' ja' ba' na' sa' hëeh' hnäh' kin'. ⁴⁶ Sa' chaa' ni' jaa' hi' le' bääh' jnä' kyaah' dso' kye'. Lä' ja', cher' mah' hlëehn' ba' jnä' ju' dsoo', ¿he' la' sa' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'? ⁴⁷ Hi' laa' kyaa' Dio, juu' kih' Dio ba' nuuy'. Pero sa'

laah¹ hnäh¹ kyaa¹ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ sa⁺ nuuh⁻ hnäh¹ juu¹ kiyh¹ —ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺.

Ma' chaa⁻ ba⁻ Jesús jää¹ lä⁻ koh¹ ga⁺ Abraham

⁴⁸ Mah¹ ga⁺ jäh¹ dsa⁻ judiu he¹ siyh⁺:

—Tē⁻ ba⁻ juu¹ kyaa¹ jnääh¹, hne⁻ laah¹ jaa⁻ samaritano hi⁻ kyaah¹ jmi⁻ lle¹ hliih¹.

⁴⁹ Mah¹ ga⁺ jeeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Sa⁺ kyaahn¹ jmi⁻ lle¹ hliih¹. Jee¹ lä⁺ jē⁺ he⁻ jmeen⁺, jmeen⁺ he¹ kih¹ Tää¹ kyaan⁺ ba¹. Mah¹ hnäh¹, sa⁺ taah⁺ jnä⁺ ta¹. ⁵⁰ Sa⁺ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁺ jee¹ leen¹ jøøhn¹, pero chaa⁻ ba¹ jaa⁻ hi⁻ hnooh⁻ kin⁺ ha⁻ lä⁺ jee¹ leen¹ jøøhn¹, hi⁻ he¹ ba¹ lla¹ ta¹. ⁵¹ Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo¹ jwëehn[~] hnäh¹, hi⁻ høø⁺ juu¹ kin⁺ mo⁺ so⁺ juuy¹ jih¹ koh¹.

⁵² Koo⁻ ka⁻ läh¹ ga⁺ jäh¹ dsa⁻ judiu he¹ siyh⁺:

—Na¹ ba¹ ra¹ si⁻, ñe¹ jnääh¹, jääh⁺ hne⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹. Ga⁺ juu¹ ba¹ Abraham, hi⁺ ga⁺ juu¹ ba¹ lä⁺ jē⁺ hi⁻ ma¹ ngēē[~] juu¹ kih¹ Dio llo¹ joo¹. Mah¹ hne⁻ jwah¹: “Hi⁻ høø⁺ juu¹ kin⁺ sa⁺ juuy¹ jih¹ koh¹.” ⁵³ ¿Che¹ jøøh¹ ga⁺ hne⁻, lä⁻ koh¹ ga⁺ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän¹, hi⁻ ga⁺ juu¹? Hi⁺ ga⁺ juu¹ ba¹ lä⁺ jē⁺ hi⁻ ma¹ ngēē[~] juu¹ kih¹ Dio. ¿Hi⁻ na⁻ jmääh⁺ hñaah¹? —ga⁺ jäh¹ dsa⁻ judiu he¹ siyh⁺.

⁵⁴ —Wa⁺ ra⁻ jäh¹ kih¹ jnä¹ jmään⁺ hñiin⁺ jøøh¹, sa⁺ jmää¹ ni⁺ miih⁻ lä⁺ ja⁻. Tää¹ kyaan⁺ ba¹ he¹, hi⁻ jmää[~] jnä¹ jøøhn¹, hi⁻ jwah¹ hnäh¹ laa¹ Dio kyaah¹ hnäh¹. ⁵⁵ Pero sa⁺ kyuu⁺ hnäh¹ hi⁻ he¹, jnä¹ ba¹ kyuu⁺ jnih¹. Cher¹ mah¹ ga⁺ jwahn¹ sa⁺ kyuu⁺ jnih¹, jmään⁺ hñiin⁺ jaa⁻ hi⁻ ta⁻ juu¹, lä⁻ koo⁻ laah¹ hnäh¹ ta⁻ juu¹ dso¹. Pero jnä¹ kyuu⁺ jnih¹, hi⁺ høøn⁺ juu¹ kiyh¹. ⁵⁶ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän¹, ma¹ jēē⁻ dsëy¹ lä⁻ koo⁻ ma¹ jøøy[~] he⁻ lloo[~] koo⁻ jmi⁺ jëy¹ jnä¹, hi⁺ ga⁺ jëy¹ ba¹, he⁻ ja⁻ ga⁺ lä⁺ chaay⁺ llu¹ —ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺.

57 —Ni⁺ to⁺ lo⁺ gya⁺ ji⁻ ñe⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ hääh⁺ hne⁻ mah⁺ jwah⁺ ma⁻ jëëh⁺ Abraham —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺.

58 —Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ chaa⁻ Abraham, ko⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ ba⁺ jnä⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

59 He⁻ ja⁻ ga⁺ ka⁺ dsa⁻ he⁺ kuu⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. Pero ga⁻ hmääh⁻ Jesús jee⁺ kih⁺ dsa⁺, ya⁻ hëëy⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻. Ga⁺ ngëëy⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻, ngaayh⁺.

9

Ga⁺ mi⁻ hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻ tuu⁺

1 Jee⁺ ngë⁺ Jesús ja⁻, ga⁺ jëëy⁺ jaa⁻ dsa⁻ tuu⁺ hi⁻ tuu⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁺. 2 Mah⁺ ga⁺ ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Ta⁻ jwöh⁺, ¿hi⁻ kih⁺ dsoo⁺ he⁻ laay⁺ lä⁺ na⁻, che⁺ kih⁺ hñiiy⁺ o che⁺ kih⁺ cho⁺ jmiiy⁻ heh⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁺ tuuy⁺?

3 He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺:

—Ja⁺ hñiiy⁺ dsëëy[~] dsoo⁺ ni⁺ cho⁺ jmiiy⁻, he⁻ laay⁺ lä⁺ na⁻. Laay⁺ lä⁺ na⁻ mah⁺ lä⁺ jnä⁺ ta⁺ kih⁺ Dio né⁺ kiyh⁺ ba⁺.

4 Ta⁺ ko⁻ jiih⁺ la⁺ jmi⁺, jmee⁺ bii⁺ kin⁺ jmeen⁺ ta⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺. Wa⁺ ra⁻ ngoo⁺ ga⁻ nuu⁻, ni⁺ jaa⁻ mo⁺ so⁺ le⁺ jmee⁺ ta⁺. 5 Ta⁺ ko⁻ jiih⁺ gyan⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, laan⁺ wa⁺ je⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

6 Ma⁻ la⁺ ma⁻ hlëëyh⁺ lä⁺ ja⁻, ga⁻ hñey⁺ hwa⁺ mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ tu⁺ jii⁺ kyaah⁺ jmi⁻ tu⁺ heyh⁺. Ja⁻ ba⁺ kyaah⁺ tu⁺ jii⁺ ja⁻, ga⁺ suy⁺ mi⁺ në⁺ dsa⁻ tuu⁺ he⁺. 7 Mah⁺ ga⁺ siiyh⁺:

—Gwa⁻ mah⁺ go⁻ gyih⁺ mi⁺ nëh⁺ jee⁺ chih⁺ he⁻ haa⁺ jmi⁻ he⁻ chee⁻ Siloé —juu⁺ la⁻ hnøø⁺ jäh⁺: he⁻ ga⁻ chee⁺ dsa⁻.

Lä⁺ ja⁻ ga⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁺, na⁺ gyiyh⁻ mi⁺ nëy⁺. Ma⁺ jayh⁺ ma⁻ jnä⁺ mi⁺ nëy⁺, ma⁺ jëëy[~]. 8 Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ hne⁺ kiyh⁺, kyaah⁺ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ ma⁺ jëë[~] lä⁺ koo⁻ ma⁺ tuuy⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—¿Ja' hi- na- he' hi- ma' gya' chuú' ma' ngiiy' kuu'?
—ga'jäh' dsa- he'.

⁹—Hi- he' na- —ma' jäh' ko-llaa'.

—Lä'ja- laay' —ma' jäh' jñah'.

—Jnä' he' —ma' jäyh' hñiiy'.

¹⁰—¿Ha- lä'ja- he- ma- na' mi'nëh'? —ga'jäh' dsa- he'
siyh'.

¹¹—Dsa- hi- chee- Jesús, ga'jmeey' tú'jii' mah' ga'suy'
mi'nën'. Ja- ga' ga'siiyh' jnä': "Gwa- jee' chih' Siloé mah'
go-gyih' mi'nëh'." Mah' ñeen' na'gyihn' mi'nën', lä'ja-
ba' ga'løø' jëen~ —ga'jäh' dsa- hi- ma' tuu' he'.

¹²—¿Na- ba' dsa- he'? —ga'jäh' hi- ma' tääh' ngii' juu'
kiyh'.

Mah' ga'jäyh':

—Sa- man'.

Ga'lla'kyaa- dsa- fariseo jmií' dsa- hi- ma' tuu' he'

¹³He-ja- ga'jäy' hi- ma' tuu' he' cha'né' dsa- fariseo.

¹⁴Ma'ja-, la' jmií' he- teeh- dsa- dsé', ma' ga'jmeey' Jesús
tú'jii' he- kyaah' ga'näy' mi'né' dsa- he'. ¹⁵Koo- ka-läh'
ga'ngii' dsa- fariseo juu' kih' hi- ma' tuu' he', ha- lä'
ga'jmeey' he- ga'løøy' jëey~.

—Ga'suy' tú'jii' mi'nën', mah' ga'gyihn', ja- ga' ga'løø'
jëen~ —ga'jäyh' siyh'.

¹⁶Ko-llaa' dsa- fariseo he' ma' jäh':

—Sa- laa' kyaa' Dio dsa- he', he-ja- sa- høøy' jmií' he-
teeh- dsa- dsé'.

Jñah' ma' jäh':

—¿Ha- lä- la' juu', he- jmee' wa' hi- cha- hi- koo- he-
juh- gaa- lä-na'?

Sa- ga'hii' kwee- juu' kiyh'. ¹⁷Koo- ka-läh' ga'siiyh'
dsa- hi- ma' tuu' he':

—¿Hee⁻ jawah^ʔ hñaa^h kih^h hi⁻ ga^h na^h mi^h nëh^ʔ?

Mah^h ga^h jäh^ʔ dsa⁻ hi⁻ ma^h tuu^h he^ʔ:

—Jnä^ʔ jawahn^h laay^h jaa⁻ hi⁻ ngëe[~] juu^h kih^h Dio.

¹⁸ Pero dsa⁻ fariseo he^ʔ, sa^h ma^h laay^ʔ dsoo^ʔ he⁻ ma^h tuu^h dsa⁻ he^ʔ mah^h ga^h lä^h jnä^ʔ mi^h nëy^ʔ. He⁻ ja⁻ lä^h jiih^h ga^h tēeyh^h cho^h jmii⁻ dsa⁻ hi⁻ ga^h lä^h jnä^ʔ mi^h në^ʔ he^ʔ. ¹⁹ Mah^h ga^h ngii^ʔ juu^h kiyh^h:

—¿Che^ʔ ja⁻ ba^ʔ joo^ʔ hnäh^ʔ hi⁻ la⁻, hi⁻ jawah^ʔ hnäh^ʔ ga^h lä^h chaa^h tuu^h? ¿Ha⁻ lä^h ja⁻ he⁻ ma^h jēey[~] na^h?

²⁰ He⁻ ja⁻ ga^h jäh^ʔ cho^h jmii⁻ dsa⁻ he^ʔ:

—Dsoo^ʔ ba^ʔ hi⁻ he^ʔ la⁻ chih⁻ kyaa^h jnääh^h la⁻, hi⁻ ga^h lä^h chaa^h tuu^h. ²¹ Pero sa^h ñe^ʔ jnääh^h ni^h miih⁻ ha⁻ lä^h ja⁻ he⁻ ma^h jēey[~] na^h, ni^h sa^h ñe^ʔ jnääh^h hi⁻ na⁻ hi⁻ ga^h na^h mi^h nëy^ʔ. Ma⁻ cha⁻ ba^ʔ ji⁻ ñe⁻ kiyh^h, ngii^ʔ hnäh^ʔ juu^h kiyh^h, hñii^ʔ bih^h jmeeyh^h juu^h kyah^h hnäh^ʔ.

²² Lä^h ja⁻ ba^ʔ ga^h jäh^ʔ cho^h jmii⁻ dsa⁻ he^ʔ, jēeh^ʔ ma^h gayh^h dsa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ tääh^ʔ juu^h kwee⁻ ha⁻ lä^h jmeey^h cher^ʔ mah^h jaa⁻ jäh^ʔ Jesús he^ʔ laa^h Mesía. Mo^h so^h cha⁻ jwë^h kiyh^h dsooy^h gwah^h. ²³ He⁻ ja⁻ ba^ʔ ja⁻ ga^h jäh^ʔ cho^h jmiiy⁻: “Ma⁻ cha⁻ ba^ʔ ji⁻ ñe⁻ kiyh^h, ngii^ʔ hnäh^ʔ juu^h kiyh^h.”

²⁴ Koo⁻ ka⁻ läh^ʔ ga^h tēeyh^h dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ma^h tuu^h he^ʔ mah^h ga^h siiyh^h:

—Kwa^ʔ ti^h hmaah^ʔ kih^h Dio ba^ʔ, ja^h kih^h Jesús. Jēeh^ʔ ñe^ʔ jnääh^h dsa⁻ wa^ʔ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ba^ʔ he^ʔ.

²⁵ He⁻ ja⁻ ga^h jēeyh⁻ juu^h kih^h dsa⁻ fariseo:

—Sa^h man^h che^ʔ laay^h dsa⁻ wa^ʔ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Koo⁻ he⁻ la⁻ ba^ʔ man^h. He⁻ ma^h laan^h tuu^h mah^h na^h ma⁻ jēen[~].

²⁶ Koo⁻ ka⁻ läh^ʔ ga^h ngii^ʔ dsa⁻ fariseo juu^h kiyh^h, ga^h siiyh⁻:

—¿Hee⁻ ga^h jmeey^ʔ kyah^h? ¿Ha⁻ lä^h ga^h näy^h mi^h nëh^ʔ?

²⁷ Mah^h ga^h jäh^ʔ hi⁻ ma^h tuu^h he^ʔ:

—Ma⁻jwah¹ ba' jnä³ jää¹ mah¹ sa⁺ ga⁻lä⁻hnooh⁻ hnäh³ ma' nuuh¹. ¿He⁻la¹ hnooh⁻ hnäh³ nuuh¹ ka⁻lä^h? ¿Che' lä⁻kye⁻ hnäh³ hnooh⁻ lee³ hnäh³ discípulo kyaay¹?

²⁸ Mah¹ dsa⁻ fariseo he³ ga⁺ta⁺ ga⁻haayh⁻, ga⁻siyh⁺:

—Hne⁻ ba' he³, laah¹ discípulo kyaay¹. Pero jnääh¹, laa¹ jnääh¹ discípulo kyaa¹ Moisé ba'. ²⁹ Ñe' jnääh¹ ga⁻hlëeh³ Dio kyaah¹ Moisé. Pero kih¹ dsa⁻ he³, ni⁺ miih⁻ sa⁺ ñe' jnääh¹ ha⁻ ta⁺ jay¹.

³⁰ Mah¹ ga⁻jäh³ hi⁻ ma' tuu¹ he³ siyh⁺:

—Ha⁻ lä⁺ la¹ juu¹ he⁻ sa⁺ ñeh¹ hnäh³ ha⁻ ta⁺ ja¹ dsa⁻ he³ mah¹ jnä³ ga⁻jmeey³ jëen⁻. ³¹ Ñe' ba' jné¹, sa⁺ nuu⁻ Dio kih¹ hi⁻ jmee⁻ wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻. Pero kih¹ hi⁻ gah⁺ Dio mah¹ jmeey⁺ lä⁺ hnøø¹ Dio, hi⁻ he³ ba' nuuy⁻ kih¹. ³² Pero jih¹koh³ sa⁺ ma⁻nuu¹ jné¹ kih¹ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ nä¹ mi⁻ñe' dsa⁻ hi¹ dsa⁻lä⁻chaa⁻ tuu¹. ³³ Wa⁻ra⁻ jäh³ kih¹ sa⁺ laa¹ kyaa¹ Dio dsa⁻ñuu^h he³, sa⁺ cha⁻ he⁻ le³ jmeey¹ ni⁺ miih⁻.

³⁴ Mah¹ ga⁻siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma' tuu¹ he³:

—Kyaah¹ ga⁻lä⁺jë⁺ dso¹kye⁻ ga⁻lä⁻chaa^h hne⁻, mah¹ hnooh⁻ hlëeh³ jnääh¹.

He⁻ja⁻ ga⁻lle⁻ dsih³ ka¹hne⁻, ga⁻hëey¹ kih¹ go⁻te⁻.

Lä⁺koo⁻ he⁻ tuu¹ ba' laa¹ dsa⁻ fariseo he³

³⁵ Ma¹ ga⁻nuuh¹ Jesús juu¹ he⁻ ga⁻lle⁻ dsih³ ka¹hne⁻, na¹hnääh⁻ mah¹ ga⁻siyh⁺:

—¿Che' jmeeh⁻ hne⁻ dsoo¹ hoh³ kih¹ Hi⁻ ga⁻lëë¹ngo¹?

³⁶ —Chiih¹ jnä³ hi⁻ he³, Dsa⁻jøø^h kyaan⁺, mah¹ jmeen⁻ dsoo¹ dsën⁺ kiyh¹ —ga⁻jäh³ dsa⁻ he³ siyh⁺.

³⁷ —Ma⁻jëeh¹ ba' hne⁻, jnä³ he³, hi⁻ kyaah¹ cheh¹ hlëeh³ —ga⁻jäh³ Jesús siyh⁺.

³⁸ Mah¹ ga⁻jäyh³:

—Dsoo¹ ba' dsën⁺ kyah¹ hne⁻, Dsa⁻jøø^h kyaan⁺.

Mah¹ ga⁻juuyh¹ jnäy¹, ga⁻jmäy¹ jøø^h.

³⁹ Mah' ga'jäh' Jesús:

—Jan' jmi' gyuu' la' mah' wa' kye' dsa' kwaat' ha' lä' la' ju' dsoo' kin'. Lä' jëë' hi' sa' jëë', jëëy'. Hi' lä' jëë' hi' jëë', mo' so' lä' jnä' mi' nëy'.

⁴⁰ Ko' llaa' fariseo hi' ma' tääh' kyaayh' jee' ja', ma' ga' nuuy' lä' ja', ga' ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' jwa' lä' kye' jnääh' ka' läh' mo' so' jnä' mi' në' jnääh'?

⁴¹ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Wa' ra' jäh' kih' tuuh' hnäh', ni' koo' dso' kye' sa' cha' kyah' hnäh'. Pero kih' he' jwah' hnäh', jnä' ba' mi' nëh' hnäh', he' ja' ba' na', lä' ma' kye' h' ja' ba' hnäh' dso' kye'.

10

Dsa' hi' hää' borrego kya'

¹ Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh', hi' sa' dsa' he' ta' ho' haah' jee' tääh' borrego, mah' hnooyh' ta' jee' jyoh' dsa' hey', dsa' hii' ba' he' hi' dsa' kyaa' jah'. ² Pero hi' dsa' he' ta' ho' haah', hi' he' ba' ma' ra' hi' hää' borrego. ³ Hi' cheh' hoo' jee' ja', näy' ho' haah' wa' ra' ja' hi' hää' borrego he'. Hi' lä' jëë' borrego he' ma' nuuh' kiyh'. Lä' cheey' ba' tëeyh' lä' jaa' lä' jaa' mah' hwëëy' jee' ja'. ⁴ Ma' la' ma' hwëëy' lä' jëë' hi' laa' kyaay', mah' ja' ga' dsooy' jääy'. Lä' jëë' ba' dsa' nää' kaah' kiyh', jëëh' ma' kyuu' h' bih' llë' kiyh'. ⁵ Pero jaa' hi' sa' kyuu'y', sa' lla' lley' kaah' kiyh'. Kyuu'y' kih' hi' he', jëëh' sa' kyuu'yh' llë' kih' hi' jnah' he'.

⁶ Juu' na' hmää' lä' ja' ga' hlëeh' Jesús, he' ja' sa' ga' lä' ngëë' dsa' he' hee' ja' ma' jäh'.

Pastor lluu' laa' Jesús

7 Ngoo¹ ba' Jesús hlëëyh~ dsa⁻ he':

—Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo' jwëëhn~ hnäh', jnä' he' laan¹ ho'haah' kih¹ borrego. 8 Lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ya⁺ nää¹ jaa¹ ga' kin⁺, ma' laa¹ dsa⁻ hii⁻ hi⁻ ma' hii⁻ kih¹ dsa⁺. Pero ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego sa⁺ ga⁺ nuu' kiyh¹. 9 Jnä' he' laan¹ ho'haah'. Hi⁻ dsa⁻ taah⁺ ta⁺ ho'haah' ja⁻, hi⁻ he' ba' lää'. Mo⁺ so⁺ hii' goo⁻ kiyh¹, le' dsa⁻ taayh⁺ mah¹ hwëëy⁺ hi⁻ jnøøyh⁺ ba' he⁻ kuyh⁻. 10 Wa⁻ ra⁻ ja¹ hi⁻ hii⁻, hëëy¹, jngëëyh¹ hi⁺ heey¹ go⁻ te⁻. Koo⁻ he⁻ ja⁻ ba' jmeey¹. Pero jnä' ma⁻ jan⁻ mah¹ jmeen⁺ chaa⁻ dsa⁻ hi⁻ mi'jää⁻ jnih⁺ cha⁻ miih⁻.

11 Jnä' he', laan¹ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hää~ llu¹ jah⁺ kyaa¹. Hi⁻ lluu¹ he', kwaay¹ hñiiy⁺ juuy⁺ kih¹ borrego kyaay¹. 12 Pero jaa⁻ hi⁻ hlääh⁺ mah¹ hääy~ jah⁺ kyaa¹ jñah⁺, kih¹ he⁻ sa⁺ laa¹ kyaa¹ hi⁻ hlääh⁺ he', he⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁺ jëëy¹ ja¹ lobo, beey¹ borrego, mah¹ kyuu¹. He⁻ ja⁻ gwa⁺ lobo mah¹ dsa⁻ chaayh⁺ borrego. Jee⁺ ja⁻ dsa⁻ saa⁺ dsa⁻ jñeey⁺ wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻. 13 Lä⁺ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hlääh⁺, kyuu⁺ bih¹. Jëëh⁺, he⁻ hlääyh⁺ ba' ja⁻. Sa⁺ cha⁻ he⁻ ga⁺ tëë⁺ jëëy¹ kih¹ borrego he'.

14 Jnä' he' laan¹ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hää~ kwee⁻ jah⁺ kyaa¹. Kyuu⁺ ba' jnä' borrego kyaan⁺. Hi⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaan⁺, kyuu⁺ jnä'. 15 Ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻, kyuu⁺ Tää⁺ kyaan⁺ jnä', hi⁻ jnä' kyuu⁺ jnih⁺. Hi⁺ kwaan⁻ hñiin⁺ juun⁺ kih¹ dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego. 16 Hi⁺ chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ taah⁺ cha⁻ neh⁺. Hi⁻ he' ka⁻ läh⁺ jmee⁺ bii⁺ kin⁺ na⁻ teen⁻ mah¹ lä⁺ nuuyh⁺ kin⁺. Hi⁺ lä⁺ ja⁻, lä⁺ jëë⁺ lee⁺ koo⁻ nää⁺ ba', hi⁺ jaa⁻ ba' juuy⁺. 17 Hnää¹ Tää⁺ jnä', kih¹ he⁻ kwaan⁻ hñiin⁺ juun⁺. Hi⁺ ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ juun⁺ lä⁺ jiihn⁺ ka⁻ läh⁺. 18 Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ jngëëh¹ jnä', ta⁺ la⁺ jngëëyh¹ jnä' lä⁺ na⁻. He⁻ kwaan⁻ hñiin⁺ ba' ja⁻ he⁻ jngëëyh¹ jnä'. Na⁻ ngën¹ jwë¹ kwaan⁻

hñiin⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ na⁻ngën⁺ jwë⁺ lä⁺jiihn⁺ ka⁻läh⁺. He⁻ la⁻ja⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻hyohn⁺ kih⁺ Tää⁻ kyaan⁺.

¹⁹ Koo⁻ ka⁻läh⁺ sa⁺ ga⁻hii⁺ kwee⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ Jesús ja⁻. ²⁰ Jwëë⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Kyey⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺, dsa⁻ ngaah⁺ ba⁺ na⁻. ¿He⁻la⁺ nuuh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺?

²¹ Pero jñah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Sa⁺ hlëeh⁺ lä⁺na⁻, jaa⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺. ¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ na⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ mi⁺në⁺ jaa⁻ hi⁻ tuu⁺?

Sa⁺ ga⁻hii⁺ dsa⁻ judiu ma⁺ hëeh⁺ Jesús

²² Jwi⁻ Jerusalén ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ jmi⁺ kih⁺ gwah⁺. Jii⁻ gyuu⁺ ma⁺ toh⁻ jmi⁺ ja⁻. ²³ Ma⁺ ngë⁺ Jesús jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, jee⁺ la⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ Salomón. ²⁴ Mah⁺ ga⁻kuh⁺ ga⁻lih⁻ dsa⁻ judiu kiyh⁺, ga⁻siyh⁺:

—¿Lih⁺ ba⁺ mi⁺jnaäh⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnaäh⁺? Chiih⁺ jnaäh⁺ jëë⁻ go⁻te⁻, cher⁺mah⁺ hne⁻ he⁺ laah⁺ Cristo.

²⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Ga⁺ jwëëhn⁺ ba⁺ hnäh⁺ jää⁺, mah⁺ sa⁺ ga⁻lä⁺dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁺jë⁺ he⁻ jmeen⁺ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Tää⁻ kyaan⁺, he⁻ ja⁻ na⁻ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺. ²⁶ Pero hnäh⁺ sa⁺ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺, jëeh⁺ sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ borrego kyaan⁺. ²⁷ Lä⁺jëë⁺ borrego kyaan⁺ nuuh⁺ kin⁺. Jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ dsa⁻näay⁺ kyaah⁺ jnä⁺. ²⁸ Jnä⁺ kwëeh⁻ jnih⁺ he⁻ kyaah⁺ chaay⁻ tää⁺. Jih⁺koh⁺ mo⁺so⁺ juuy⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁺goon⁺. ²⁹ Tää⁻ kyaan⁺ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁺, jøøh⁺ gyih⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺jëë⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁺goo⁻ Tää⁻ kyaan⁺. ³⁰ Koo⁻ ba⁺ laa⁺ jnä⁺ kyaah⁺ Tää⁻.

³¹ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻ka⁺ dsa⁻ judiu kuu⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. ³² He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Cha⁻miih⁻ he⁻ llu¹ he⁻ ma⁻mi⁻jnään¹ cha¹nēh¹ hnäh¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Tää¹ kyaan¹. ¿Hee⁻ koo⁻ kih¹ jee¹ lä¹jē¹ he⁻ ja⁻, he⁻ hnooh⁻ hnäh¹ teh¹ hnäh¹ ku¹ kin¹?

³³ Mah¹ ga⁻jäh¹ dsa⁻ judiu he¹ siyh¹:

—Sa¹ te¹ jnääh¹ ku¹ kyah¹, kih¹ ta¹ llu¹ he⁻ ma⁻jmeeh¹. Te¹ jnääh¹ ku¹ kyah¹ kih¹ he⁻ mi⁻kwah¹ Dio. Jëeh¹ dsa⁻ ñuuh⁻ ba¹ hne⁻, mah¹ jmääh¹ hñaah¹ Dio.

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siyh¹ dsa⁻ he¹:

—¿Che¹ sa¹ na⁻si⁻ nē¹ ley jnän¹ lä⁻la⁻: “Jnä¹ ga⁻jwahn¹, dio laah¹ hnäh¹”? ³⁵ Kyah¹ hnäh¹ hi⁻ ga⁻hyoh¹ juu¹ kiyh¹, ga⁻jäyh¹ “dio”. Hi¹ juu¹ kiyh¹ ja⁻, sa¹ le¹ hee¹. ³⁶ Cher¹ mah¹ Tää¹ kyaan¹ ga⁻hña¹ jnä¹ mah¹ ga⁻cheey¹ jnä¹ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ¿he⁻la¹ jwah¹ hnäh¹ kin¹, mi⁻kwahn⁻ Dio, kih¹ he⁻ ma⁻jwahn¹, jnä¹ he¹ laan¹ Jo¹ Dio? ³⁷ He⁻ja⁻ sa¹ cha⁻ he⁻ kih¹ lä¹heeh¹ hnäh¹ kin¹, wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ jnä¹ sa¹ jmeen⁻ ta¹ he⁻ jmee⁻ Tää¹ kyaan¹. ³⁸ Pero cher¹ mah¹ jmee⁻ ba¹ jnä¹, ma¹ ke¹ sa¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kin¹, jmee⁻ hnäh¹ dsoo¹ kih¹ ta¹ he⁻ jmeen⁻ ba¹, mah¹ kyaah¹ koo⁻ hä¹ ja⁻ ba¹ lä¹ngëeh¹ hnäh¹, Tää¹ he¹ kyaah¹ jnä¹, hi¹ jnä¹ he¹ kyaahn¹ Tää¹.

³⁹ Koo⁻ ka⁻läh¹ ma¹ hnøoy¹ ma¹ saayh¹ Jesús, pero ga⁻laa¹ bih¹ kih¹ dsa⁻ he¹.

⁴⁰ Mah¹ ngooy¹ ka⁻läh¹ ta¹ hngaah¹ jmi⁻ Jordán, ja⁻ba¹ ta¹ jee¹ ga⁻chaa¹ Jwaa¹ dsa⁻ jmi⁻ lä¹ ma¹ to⁻nē¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻jäy¹. ⁴¹ Jwëë¹ dsa⁻ na⁻nää¹ jee¹ ma¹ gyay¹, mah¹ ma¹ jäh¹:

—Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹, ni¹ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ sa¹ ga⁻jmeë¹ Jwaa¹. Pero lä¹jē¹ he⁻ ga⁻jäyh¹ kih¹ hi⁻ la⁻, ma¹ la¹ ju¹ dsoo¹.

⁴² Hi¹ jwëë¹ dsa⁻ ga⁻lä¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ jee¹ ja⁻.

¹ Ma' dsaah' jaa- dsa-n̄uuh- hi- chee- Lázaro, dsa- chaa- Betania, ja-ba' jwii- mah- jee' ma' chaa- María kyaah' Marta dsa-më' øøyh'. ² María he' hi- ga-huu' naa' mi-jwii- tii' Jesús mah' ga-mi-kiyh' kyaah' jñu- lley', ma' laay' dsa-më' øøh- Lázaro hi- ma' dsaah' he'. ³ He- ja- lä-uu' dsa-më' he' ga-chee' juu' kih' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan̄, dsaah' dsa-n̄uuh- hi- hnaah- — ga-siiyh' Jesús.

⁴ Ma' ga-nuu' Jesús lä-ja-, mah' ga-jäyh':

—Sa- juuy' kyaah' dsoo' ja-. He- ja- mi-jnääh' jaa- Dio ba' hi- jøøh', hi- mi-jnääh' laa' jøøh' Joø' Dio ka-läh'.

⁵ Peer- ma' hnää' Jesús Marta kyaah' María, kyaah' Lázaro. ⁶ Lä- ma' ga-nuu' Jesús kih' hi- ma' dsaah' he', ga-jäy' ga-to' jmi- jee' ma' gyay' ja-. ⁷ Ma-ngëë' he- ja-, ja- ga' ga-jäyh' siiyh' jnääh' discípulo:

—Ma-jne' ka-läh' ta- hwa' Judea.

⁸ Mah' ga-chiih' jnääh':

—Ta-jwoh', hnøø' dsa-kaah' he' ma-te' kuu' kyah', mah' jwah' ga-hne- goh' ka-läh' jee' oo-.

⁹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Ja' gya-to' hor- kye- koo- jmi-? Hih' hi- ga-nää' ta-la- jmi', sa-tëyh'. Jëh', jëy- wa-je- kih' jmi-gyuu- la-. ¹⁰ Pero hi- ga-nää' ta-la- hwë', dsa-tëyh'. Jëh', mo-so' jnä' wa-je- kih' jmi-gyuu- la-.

¹¹ Ma-ngëë' ma-jäyh' lä-ja-, ja- ga' ga-jäyh' ka-läh':

—Ma-gwii- Lázaro ome- jnän', niin' mah' na'chaa- jnih'.

¹² He- ja- ga-jäh' jnääh':

—Dsa-jøøh' kyaan̄, cher' mah' na-gwiiy-, ja' kiyh'.

¹³ He- la- ma' jäh' Jesús, kih' he- ma-na-juuy' ba' ja-. Pero ma' lii' jnääh', na-gwiiy- he- teeyh- dsëy' ba' ja-,

he⁻ ma' hlēeh⁺ Jesús lä⁺ja⁻. ¹⁴ Ja⁻ga' ga⁺jäh' Jesús jēē⁻ go⁻te[~]:

—Ma⁻na⁻juu' ba' Lázaro. ¹⁵ Jēē⁻ ba' dsen⁺ he⁻ sa⁺ ga' ma⁻gyan' jee' oo⁺, jēeh' lä⁺ja⁻ la' llu' kyah' hnäh' mah' lä⁺ja⁻ lä⁺dsoo' hoh' hnäh'. Ma⁻jne' ma⁺jēē' jnih'.

¹⁶ Ja⁻ga' ga⁺jäh' Tamá, hi⁻ ma' tēēyh[~] Dsa⁻suu', ga⁺siyh⁺ jnääh':

—Ma⁻jne' ka⁻läh', mah' juu' jne' ko⁻joh' kyaayh'.

Ga⁺kwa' Jesús be' kih' dsa⁻mē' øøh⁻ Lázaro

¹⁷ Ma' hya⁻ kye' jmií' na⁻haa' Lázaro ma' ga⁺lloo' Jesús jee' ja⁻. ¹⁸ Jee' jwií' Betania ja⁻, ma' jä⁺ jäh' kih' Jerusalén, koq⁻ hnē⁻ kilómetro ba'. ¹⁹ Jwēē⁻ dsa⁻ judiu ná⁺nää' ná⁺jēēy⁻ Marta kyaah' María, ná⁺kway⁻ be' kiyh' mah' sa⁺ wa' meeh⁻ dsēy' he⁻ ga⁺juu' Lázaro øøyh'. ²⁰ Ma' ga⁻nuu' Marta ja' Jesús, ya⁺hēēy' mah' ngooy' ga⁺mi⁺jēey'. Pero ga⁺jä' ba' María chá⁺neh'. ²¹ Ma' ga⁺jēē' Marta Jesús mah' ga⁺siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh' kyaan⁺, wa⁻ra⁻ jäh' kih' ma' ñeh' jee' la⁻, sa⁺ ma⁻juu⁺ dsa⁻ñuuh⁻ øøhn'. ²² Jnä' man⁺, ga⁺lä⁺jē⁺ he⁻ ngiih' kih' Dio, kway' ba' —ga⁺jäh' Marta.

²³ —Lä⁻jiih' ba' øøh' —ga⁺jäh' Jesús siyh⁺.

²⁴ —Jnä' man⁺ lä⁺jiiyh' wa⁻ra⁻ ga⁺tē' jee' lä⁺jiih' dsa⁻ jee' llaa⁺ jmií' —ga⁺jäh' Marta siyh⁺.

²⁵ Mah' ga⁺jäh' Jesús siyh⁺:

—Jnä' he' hi⁻ mi⁻jiih⁻ dsa⁻, hi⁺ jmeen⁺ chaay⁻. Hi⁻ jmee⁺ dsoo' dsē' kin⁺, ma⁺ke⁺ ga⁺juuy', lä⁺jiiyh' ka⁻läh'. ²⁶ Ga⁺lä⁺jēē⁺ hi⁻ chaa⁻ mah' jmeey' dsoo' dsēy' kin⁺, ma⁺ke⁺ ga⁺juuy', sa⁺ jäy' lä⁺ja⁻. ¿Che' heeh' juu' la⁻? —ga⁺jäh' Jesús siyh⁺.

²⁷ —Jaah⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, hee³ ba³ jnã³, hne⁻ he³ Cristo, Joø³ Dio hi⁻ hii³ juu¹ kih¹ ja⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ —ga³ jah³ Marta.

²⁸ Ma⁻ngëë³ ma⁻jäyh³ lä⁺ja⁻, ñeey³ na⁺teeyh⁻ María øøyh⁻ mah¹ na⁺hlëëyh³ kyaah¹ juu¹ hii⁻ mah¹ sa⁻ nuu⁻ dsa⁻ kiyh¹, ga⁻siiyh⁺:

—Hii⁻ ta⁻jwoh¹ ma¹ ja[~], tëëyh[~] hne⁻.

²⁹ Ma¹ ga⁻nuu³ María lä⁺ja⁻, lä⁺chah³ ja⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy¹ ga⁻mi⁺jeey⁻ Jesús. ³⁰ Sa⁻ ga¹ ma⁻he[~] Jesús ta⁻ jee³ jwii⁻ mah⁻ ja⁻. Lä⁺ ma⁻cheyh¹ ja⁻ba¹ jee³ ga⁻jeey¹ Marta.

³¹ Ma¹ tääh³ dsa⁻ judiu cháneh⁺ kih¹ María ma¹ kway⁺ be³. Ma¹ ga⁻jëëy¹ ga⁻noo⁻ María mah¹ ngooy¹ ko⁻chih³, he⁻ja⁻ ga⁻nää¹ dsa⁻ he³ kaah¹ kiyh¹, ma¹ jäyh³:

—Ngooy¹ ta⁻ jee³ la¹ to⁻høø⁻ mah¹ ga⁻hooyh¹ jee³ oo⁺.

³² Ma¹ ga⁻lloo¹ María jee³ ma¹ cheh¹ Jesús, ga⁻juuyh¹ jnëy³ cháney³ mah¹ ga⁻siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, wa¹ra⁻ jah³ kih¹ ma¹ ñeh³ jee³ la⁻, sa⁻ ma¹ juu³ dsa⁻ñuu^h øøhn¹.

³³ Ma¹ ga⁻jëë¹ Jesús hooyh[~], hi⁺ ga⁻jëëy¹ hooh[~] dsa⁻kaah³ kyaay¹ hi⁻ ma¹ jmee⁺ ko⁻jøh³ kyaayh³, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁺meeh⁺ dsëy¹ jwërte, lä⁺jiih¹ ga⁻jii¹ neh⁺ tuh⁻dsëy¹.

³⁴ Mah¹ ga⁻siiyh⁺:

—¿Ha⁻ ga⁻kyaah⁺ hnih³?

Mah¹ ga⁻jäyh³:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ña⁻ mah¹ go³jëeh³.

³⁵ Peer⁺ ga⁻hooh¹ Jesús. ³⁶ Mah¹ ga⁻jäh³ dsa⁻ judiu he³:

—Jëë³ da¹, he⁻ ba¹ che⁻ ma¹ hnääy¹.

³⁷ Mah¹ ga⁻jäh³ ko⁻llaa³ dsa⁻ he³:

—Dsa⁻ na⁻, ga⁻jmeey³ ga⁻lä⁺jnã³ mi¹në³ jaa⁻ dsa⁻tuu³. ¿Ché³ sa⁻ le³ ma¹ jmeey¹ mah¹ sa⁻ ma¹ juu³ dsa⁻ oo⁺?

Ga⁻lä⁺jiih¹ Lázaro

³⁸ Koō ka-läh' ga-lä-meeh' dsë' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to-høø-. Heh' to-høø- ja-, ma' na-jnë- kyaah' koō mi'kuu'. ³⁹ Mah' ga-jäh' Jesús:

—Jñuuh' hnäh' kuu' na-.

Mah' ga-jäh' Marta dsa-më' øøh' hlii' he' siiyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan', ma-hëëy- mi-juu-, jëeh' ma-hya- kye' jmii' na-juuy'.

⁴⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ja' ma-jwëëhn' hne-, cher'mah' ga-jmeeh' dsoo' hoh', jëeh' he- jah-gaa- he- jmee' Dio?

⁴¹ Ja-ga' ga-jñuuyh- mi'kuu' he- ma' na-jnë- hoo' to-høø- ja-, jee' ma' hää' hlii' he'. Ja-ga' ga-jëë' Jesús ta-gyuuh', ga-jäyh':

—Tää' kyaan', kwan' ti'hmaah' kyah', jëeh' ma-nuuh- ba' kin'. ⁴² Ma' ba' jnä', nuuh- ba' hne- kin' tää'. He- jwahn' lä-la-, la' llu' kih' hi- tääh' nuu- lä'ku' lä'jii' kin' jee' la-, mah' lä-ja- lä-dsoo' dsëy', hne- ba' ga-cheeh' jnä'.

⁴³ Ma-la' ma-jäyh' lä-ja-, ga-hlëëyh' koō ki-gaa-:

—¡Lázaro, go-hëë' jee' na'!

⁴⁴ He-ja- ya-hëë' hi- ma' na-juu' he' lä- ma-na-gyoh' ja- goo- tiiy', kyaah' hmiih- he- ga-gyaah- dsih' ma' ga-juuy', hi' lä- ma-na-løø- ja- mo-nëy' kyaah' hmiih- sa'luu-. Mah' ga-jäh' Jesús:

—Jeey' sa'hmiih-, mah' wa' ngëy'.

Ma' hnooh- dsa- ha- lä- jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jwëë' dsa- judiu hi- na-nää' kyaah' María ga-lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús, ma' ga-jëëy' he- ga-jmeey' lä-ja-. ⁴⁶ Pero ko-llaa' dsa- he' na-näy' na-jëëy- dsa- fariseo na-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-jmee' Jesús. ⁴⁷ He-ja- jmi-dsa- kaah'

kyaah' dsa- fariseo ga'kuyh' lä+jëë+ dsa-ta' dsa-gyuuh' kyaay', ma' jäyh':

—¿Ha- lä+ jmeen'? Peer+ cha-miih- he- juh-gaa- jmee+ dsa-nuuh- he'. ⁴⁸ Cher'mah' ga'kwan' jwë' jä' lä-na- ba', lä+jëë+ ba' dsa- lä+hee' kiyh'. He-ja- ya-nää' dsa- roma ya-heey- jee' jwii- jnän` hi+ lä+kaa- hwa' jnän` ka-läh'.

⁴⁹ Caifá, jaa- dsa-kyaah' dsa- judiu he', ma' laa' dsa-jøøh' kyaä' lä+jëë+ jmi-dsa- ji- ñe- ja-. Ga+jäyh':

—Ni+ miih- sa+ ñeh' hnäh'. ⁵⁰ Che' sa+ laah' hnäh' llu' ga' he- juu' jaa- dsa-nuuh- kih' dsa-goo- jne', lä+koh' ga' he- hee' lä+kaa- hwa' la- —ga+jäh' Caifá.

⁵¹ Ja+ he- ga-hlëeyh' jee' tëy- hñiiy' ja-. Kih' he- ma' laay' dsa-jøøh' kyaä' jmi-dsa- ji- ñe- ja-, he-ja- ba' ja- ga+jmee' Dio ga-hlëeyh' lä+ja-, ga+ngëey' juu' he- juu' Jesús kih' lä+jëë+ dsa- judiu. ⁵² Hi+ ja+ ma-la+ kih' dsa- judiu ja- juuy', he- hnøoy' jmäy' koo- nää' dsa- ba' jee' lä+jëë+ hi- laa' joo' Dio hi- na-saa- na-jnee' wa' ha- cha- ha-. ⁵³ Jmii' ja- ga-taayh` ko-jøh' juu' kwee- mah' jngëeyh' Jesús.

⁵⁴ He-ja- mo+ so+ ga+ngë' Jesús jnä'hä' jee' kih' dsa- judiu. Ya+hëey' hwa' Judea, ngooy' koo- jee' jwii- he- chee- Efraín he- hla- jäh+ kih' hwa' kii+. Jee' ja- ga+jä' jnääh' ko-jøh' kyaayh'.

⁵⁵ Ma-ngooy' ya+jäh+ të' jmií' he- kuh- dsa- judiu borrego mah'. Jwëë+ dsa- hi- chaa- jee' ja- na'näy' ta- Jerusalén mah' mi-lluuy' hñiiy' lä+koo- tëë' dsa- jmee+ jää' ja-ga' të' jmií'. ⁵⁶ Ma' hnaah- dsa- he' Jesús, ma' hlëeyh' kyaah' dsa-kyaayh' jee' ma' chih' gwah+, ma' jäyh':

—¿Ha- lä+ jëeh' hnäh'? ¿Che' sa+ jäy+ jee' jmií' la-?

⁵⁷ Dsa⁻kaah' kyaa' jmi⁻ dsa⁻ he' kyaah' fariseo ga⁻ jmee' mada':

—Cher'mah' hi⁻ hnäh' ga⁻ jëeh' hnäh' ha⁻ ta⁻ ngëy⁻, ja⁻ ya⁻ jmeeh' hnäh' juu' chah' mah' dsa⁻ nää' dsa⁻ dsa⁻ chaayh⁻.

12

Ga⁻huu' María naa' mi⁻ jwi⁻ ti⁻ Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jñii' jmi⁻, jää' ja⁻ ga⁻ të' jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh', ñee' Jesús ta⁻ Betania jee' ma' gya' Lázaro hi⁻ ga⁻ jmee' Jesús ga⁻ lä⁻ jiih' ma⁻ ngëe' ma⁻ na⁻ juuy'. ² Jee' ja⁻ ga⁻ jmeey' ma⁻ nuu⁻ kyaah' Jesús. Marta ma' llooh' ma⁻ nuu⁻, hi⁻ Lázaro he', ma' laa' jaa⁻ hi⁻ ma' gya' ko⁻ jøh' kyaah' Jesús në' mes⁻ ja⁻. ³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ka' María koo⁻ së' jmi⁻ mi⁻ jwi⁻ he⁻ chee⁻ nardo, he⁻ hmooh' jwërte. Ga⁻ huuy' ti⁻ Jesús. Mah' ga⁻ mi⁻ kiyh' kyaah' jñu⁻ lley'. Ga⁻ hi⁻ mi⁻ jwi⁻ lä⁻ kaa⁻ cha'neh⁻ ja⁻. ⁴ Mah' ga⁻ jäh' jaa⁻ dsa⁻ kyaah' jnääh', hi⁻ ma' chee⁻ Juda Iscariote, joo' Simón hi⁻ ga⁻ hñi⁻ kih' Jesús këe⁻:

⁵ —; He⁻ la' sa⁻ ma⁻ hñi⁻ jmi⁻ mi⁻ jwi⁻ na⁻, lä⁻ koo⁻ kye' hnë⁻ hña⁻ loo' jmi⁻ ta' mah' ma' kwëehñ' hi⁻ tä⁻ ñee'?

⁶ He⁻ ga⁻ jäyh' lä⁻ ja⁻, ja⁻ kih' he⁻ ma' jmeey' be' kih' hi⁻ tä⁻ ñee' ja⁻, kih' he⁻ ma' hëëy⁻ ba' ja⁻. Jëeh' ma' høoy⁻ sa⁻ tuh⁻ jee' ma' tääh' kuu' mah' ma' hwëëy⁻ jee' na⁻ hmää'.

⁷ Mah' ga⁻ jäh' Jesús:

—Ta⁻ ha⁻ kiyh'. Jëeh', jmi⁻ mi⁻ jwi⁻ na⁻ he⁻ ma' høoy⁻ mah' ma' huuy⁻ jnä' wa⁻ ra⁻ ga⁻ të' jee' haan'. ⁸ Hi⁻ hi⁻ tä⁻ ñee', lä⁻ ma⁻ tääyh' na⁻ ba' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo⁻ so⁻ gyan' ki⁻ wëe' jee' kyah' hnäh' —ga⁻ jäh' Jesús.

Ma' hnø' dsa⁻ kaah' ma' jngiiyh' kih' Lázaro ka⁻ läh'

⁹ Ga^ˆlä^ˆñe^ˆ jwëë^ˆ dsa⁻ judiu he⁻ ma^ˆ gya^ˆ Jesús jwii⁻ Betania mah^ˆ na^ˆnäy^ˆ jee^ˆ ja⁻. Pero ja^ˆ ma^ˆlä^ˆ kwaat^ˆ kih^ˆ Jesús ja⁻ na^ˆnäy^ˆ, he⁻ na^ˆjëëy⁻ Lázaro, hi⁻ ga^ˆlä^ˆjiih^ˆ ma⁻ngëë^ˆ ma⁻na⁻juu^ˆ ba^ˆ ja⁻. ¹⁰ He⁻ja⁻ ga^ˆtaah^ˆ dsa⁻kaah^ˆ kyaa^ˆ jmi⁻dsa⁻ he^ˆjuu^ˆ kwee⁻ mah^ˆ ma^ˆ jngëëyh^ˆ Lázaro ka⁻läh^ˆ. ¹¹ Jëeh^ˆ, kwaat^ˆ kih^ˆ Lázaro ja⁻, jwëë^ˆ dsa⁻ judiu ga⁻beey^ˆ dsa⁻kaah^ˆ kyaay^ˆ mah^ˆ ga⁻heeyh⁻ kih^ˆ Jesús ba^ˆ.

Ga^ˆhe^ˆ Jesús na⁻dsëë^ˆ jaa⁻ burr^ˆ jee^ˆ jwii⁻ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ma^ˆ ga^ˆ jnä^ˆ jyoh^ˆ jmi^ˆ, jwëë^ˆ jwërte dsa⁻ ma^ˆ tääh^ˆ jee^ˆ të⁻ jmi^ˆ ja⁻. Ma^ˆ ga^ˆ nuuy^ˆ ja^ˆ Jesús ta^ˆ jwii⁻ Jerusalén, ¹³ ga^ˆkay^ˆ gooh^ˆ hma⁻su^ˆ mah^ˆ ga⁻näy^ˆ ga⁻mi^ˆjeey⁻ Jesús. Mah^ˆ ma^ˆ jäyh^ˆ:

—jHe⁻ ba^ˆ che⁻ lluu^ˆ Dio! jDio kyaah^ˆ hi⁻ ja^ˆ na⁻ lä^ˆhih^ˆ kiyh^ˆ! Laay^ˆ Rey jnän^ˆ —ga^ˆjäh^ˆ dsa⁻ Israel he^ˆ.

¹⁴ Ga^ˆhñah^ˆ Jesús jaa⁻ burr^ˆ mäh^ˆ, mah^ˆ ga⁻wiiy^ˆ ka^ˆluu^ˆ, lä^ˆkoo⁻ na⁻sih⁻ juu^ˆ kih^ˆ Dio:

¹⁵ Ta^ˆ wa^ˆ gah^ˆ hnäh^ˆ dsa⁻ chaa⁻ jwii⁻ Sión.

Hii⁻ Rey kyaah^ˆ hnäh^ˆ ja^ˆ na⁻,

dsëëy^ˆ jaa⁻ burr^ˆ mäh^ˆ.

¹⁶ He⁻ ga^ˆlä^ˆ lä^ˆja⁻, sa^ˆ ga^ˆlä^ˆngëë^ˆ jnääh^ˆ discípulo kyaay^ˆ lä^ˆ ma^ˆ to⁻né^ˆ. Pero ma^ˆ ngaah^ˆ Jesús gyuu^{h^ˆ}, ja⁻ga^ˆ ga^ˆlä^ˆngëë^ˆ jnääh^ˆ kih^ˆ Jesús ba^ˆ ja⁻ ma^ˆ hlëeh^ˆ lä^ˆkoo⁻ ma⁻na⁻sih⁻ jää^ˆ, he⁻ ga^ˆjmeë^ˆ dsa⁻juuh⁻ kiyh^ˆ.

¹⁷ Dsa⁻ hi⁻ ma^ˆ tääh^ˆ kyaah^ˆ Jesús lä^ˆkoo⁻ ma^ˆ ga⁻tëëyh^ˆ Lázaro neh^ˆ to⁻høø⁻ lä^ˆkoo⁻ ma^ˆ ga⁻mi^ˆjiiyh^ˆ, ma^ˆ jmeeyh^ˆ juu^ˆ lä^ˆkoo⁻ ga⁻jëëy^ˆ jee^ˆ ja⁻. ¹⁸ He⁻ja⁻ jwëë^ˆ dsa⁻ na^ˆnää^ˆ ga⁻mi^ˆjeey⁻ Jesús, lä^ˆkoo⁻ ma^ˆ ga⁻nuuy^ˆ kih^ˆ he⁻juh⁻gaa⁻ he⁻ ga^ˆjmeey^ˆ. ¹⁹ Pero dsa⁻ fariseo ma^ˆ jäyh^ˆ siiyh^ˆ dsa⁻kyaay^ˆ:

—Jëë da'. Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ le' jmeen'. Lä⁺jëë⁻ ba' dsa⁻ ga⁺nää'⁺ chaa'⁺ kaah⁻ kiyh⁺.

Ko⁻llaa'⁺ dsa⁻ griego ga⁺hnaayh⁻ Jesús

²⁰ Jee' kih⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁺nää' na⁺hnääh⁻ Dio jee' tē⁻ jmi⁺, ma' tääh' ko⁻llaa'⁺ dsa⁻ griego. ²¹ Dsa⁻ griego he', ya⁺nää' koo' kih⁺ Felipe, dsa⁻ ma' chaa⁻ Betsaida he⁻ na⁻hee⁻ hwa⁺ Galilea. Ga⁺chuyy'⁺ kyaah⁺, ga⁺siiyh⁺:

—Hne⁻ dsa⁻n⁺uu⁺h⁻, hnø⁻ jnääh' lla' jnääh⁺ juu' kyaah⁺ Jesús.

²² He⁻ja⁻ ngoo' Felipe mah⁺ na⁺chiiyh' André'. Hi⁺ André' he' kyaah⁺ Felipe na⁺hlëëyh⁺ Jesús. ²³ He⁻ja⁻ ga⁺jeeh⁻ Jesús juu' kiyh⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Ma⁻tē⁺ hor⁻ jee' lee' jøøh⁺ ' Hi⁻ga⁺lëë'⁺ngo⁺ la⁻. ²⁴ Ma⁻ra⁺ ju'dsoo' jwëëhn⁻ hnäh', cher'mah⁺ sa⁺ ga⁺toh⁺ koo⁻ mi'trigo jee' gwaah⁺ hi⁺ sa⁺ ga⁺hya⁻, ma⁻jä⁺ lä⁺ ma⁻la⁺ja⁻ba'. Pero cher'mah⁺ ga⁺hya⁻ mi⁺ja⁻, cha⁻miih⁻ mi⁺ kwa'. ²⁵ Lä⁻ja⁻, hi⁻ sa⁺ kwaa⁺ hñii' juu', hi⁻ he' hee' go⁻te⁻. Pero hi⁻ kwaa⁺ hñii' juu' jmi⁻gyuu⁺ la⁻, he⁻ hääy⁻ hñiiy' ba' ja⁻ mah⁺ chaay⁻ tää' ga⁺lä⁺jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. ²⁶ Hi⁻ mi⁻te⁺ kin⁺, wa' jmeey' ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä'. Ja⁻ba' jee' naahn⁻ na⁺gyan⁺, jee' ja⁻ dsa⁻taayh⁻ ka⁻läh⁺ hi⁻ mi⁻te⁺ kin⁺. Hi⁺ mi⁻te⁺ kin⁺, Tää' kyaan⁺ jmääy⁺ jøøh⁺.

Ga⁺jmee' Jesús juu' he⁻juuy'

²⁷ 'Peer⁺ chaan⁻ cha⁻miih⁻ hu⁺dsē⁻. ¿Hee⁻ na⁻ jwahn⁻ na'? ¿Che' jwahn⁻: “Tää, lää' jnä' kih⁺ he⁻ dsa⁻ngëen⁺ la⁻”? Sa⁺ le' jwahn⁻ lä⁺na⁻. Jëeh', kih⁺ he⁻ja⁻ ba' jan'. ²⁸ Tää, mi⁻jnää' he⁻ laah⁺ jøøh⁺—ga⁺jäh⁺ Jesús.

Hor⁻ja⁻ ga⁺lä⁺n⁺uu⁺h⁻, ga⁺hlëeh⁺ gyuu⁺h⁻:

—Ma⁻mi⁻jnää' ba' jnä' he⁻ laan⁺ jøøhn⁺, hi⁺ mi⁻jnään⁺ ka⁻läh⁺ he⁻ laan⁺ jøøh⁺.

²⁹ Jwëë' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, ga⁺ nuuy' he⁻ ga⁺ h-lëeh' gyuu^h, he⁻ ja⁻ ga⁺ jäyh':

—Go⁻ ñih⁺ ba' na⁻ ma⁻ hii⁺.

Jñah' ma' jäh':

—Jaa⁻ ángel ba' na⁻ ma⁻ hlëeh' kyaayh'.

³⁰ Mah⁺ ga⁺ jäh' Jesús siiyh⁻:

—Sa⁺ ma⁻ ja⁻ juu⁺ na⁻ kwaat[~] ki⁺ jnä'. Kyah⁺ hnäh' ba' na⁻ ma⁻ ja⁻ juu⁺ na⁻. ³¹ Na⁺ ma⁻ tē' jmi⁺ jee' ka⁺ Dio ju' dsoo' kih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Hi⁺ ma⁻ tē' hor[~] jā⁺ o⁻ hih⁺ hi⁻ sa⁻ llü⁺ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. ³² Wa⁻ ra⁻ ga⁺ chaa⁺ dsa⁻ jnä' gyuu^h, tēen⁺ lä⁻ jēē⁺ hi⁻ ya⁻ nää' kyaah' jnä' —ga⁺ jäh' Jesús.

³³ He⁻ ga⁺ hlëeyh' lä⁺ ja⁻, ga⁺ mi⁺ jnäy⁻ ha⁻ lä⁻ kyaah' ma' juuy' ba' ja⁻. ³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻:

—Ma⁻ nuu⁺ jnääh⁺ lä⁺ koo⁻ na⁻ si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Cristo chaa⁻ tää' ba'. ¿He⁻ la⁺ jwah' hne⁻, jmee⁺ bii⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁺ lēē⁺ ngo⁺ chaa⁺ dsa⁻ gyuu^h? ¿Hii⁻ ba' he' hi⁻ jwah' hne⁻ Hi⁻ ga⁺ lēē⁺ ngo⁺?

³⁵ Mah⁺ ga⁺ jäh' Jesús siiyh⁻:

—Ko⁻ hwëë' ga⁺ jnä' wa⁻ je⁻ jee' kyah⁺ hnäh'. Ngē' hnäh', ta⁺ ko⁻ jiih⁺ jnä' wa⁻ je⁻ jee' kyah⁺ hnäh' mah⁺ sa⁺ leh⁺ jee' na⁻ hoo⁻ hnäh'. Jëeh', hi⁻ ga⁺ nää' jee' na⁻ hoo⁻, sa⁺ ñey⁻ ha⁻ ta⁺ dsa⁻ näy'. ³⁶ Ta⁺ ko⁻ jiih⁺ jnä' wa⁻ je⁻ kyah⁺ hnäh', heeh⁺ hnäh' kih⁺ wa⁻ je⁻ mah⁺ lä⁺ jnääh' hnäh' jee' jnä' wa⁻ je⁻.

Ma⁻ la⁺ ma⁻ hlëeh' Jesús lä⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁺ hmäy⁻ kih⁺ dsa⁻ he'.

Sa⁺ ga⁺ heeh⁻ dsa⁻ judiu juu⁺ kih⁺ Jesús

³⁷ Ga⁺ jēē⁺ ba' dsa⁻ judiu lä⁺ jēē⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jesús to⁺ lo⁺ nēy', pero ni⁺ lä⁺ ja⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁺ heey⁺

kiyh'. 38 Mah' lä'ja-, ga'lä'te' lä'koo- ga'jääh' Isaía hi-
ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo':

Tää kyaan-, sa' chaa- hi- ma'heeh- juu' jnän`.

Sa' chaa- hi- ga'lä'ngëe' lä'koo- te' he- juh-gaa- he-
ga'jmee' Dio kyaah' goo-, ga'jääh' Isaía.

39 Kih' he-ja-, sa' ga'la' ma-lä-heey'. Hi- ja-ba' lä'ja-
ka-läh' ga'jääh' Isaía kiyh':

40 Ga'jmee' Dio ga'jne' mi'nëy', ga'jle' huudsë- kiyh',
mah' sa' le' jëey', ni' sa' lä'ngëey'.

Ni' sa' dsa-jeeyh~ kyaah' jnä' mah' mi'hlää' jnih'.

41 Lä'jé' he-ja- ga'jääh' Isaía, lä' ma' ga'jëey' he- laa' jøøh
' Jesús mah' ga'hleëyh' kiyh'.

42 Pero ma'ra' he- ga'heeh- ba' jwëe' dsa- kih' Jesús,
lä'kye- dsa-kaah' kyaay'. Hi- kih' he- ma' gayh' dsa-
fariseo, he-ja- sa' ga'mi-jnääy- hñiiy', mah' sa' ma' hwëe'
' dsih' neh' gwah' mäh-. 43 Ma' hnooyh- ha- lä' jee' ma'
leey' kaah' cha'në' dsa- jmi-gyuu-, laa' he- ma' hnooyh'
ha- lä' jee' ma' leey' kaah' cha'në' Dio.

Juu' he- ga'hleëh' Jesús, laa' ta' kih' dsa-

44 Ja- ga' ga'hleëh' Jesús koo- ki-gaa-, ga'jäyh':

—Hi- heeh- jnä', ja' ma-la' jnä' he- heeyh-, heeyh-
hi- ga'chee' jnä' ba'. 45 Hi- hi- ma-jëe' jnä', ma-jëey'
hi- ga'chee' jnä' ba' ja-. 46 Jnä' he' laan' lä'koo- wa'je-
he-ja' jmi-gyuu' la-, mah' lä'jëe' hi- heeh- jnä', sa' jäy'
jee' na-hoo-. 47 Hi- nuu- juu' kin' mah' sa' heeyh-, ja'
jnä' ngiñh' kwaat~ kiyh'. Jëeh' sa' ma-jan~ jmi-gyuu' la-
mah' ngiñh' kwaat~ kih' dsa- jmi-gyuu-. Ma-jan~ mah'
lään' dsa- jmi-gyuu' ba'. 48 Hi- sa' hnää' jnä' mah' sa'
heeyh- juu' kin-, cha- ba' he- ngiñh' kwaat~ kiyh'. Ja-ba'
juu' he- ma-hleëhn' la-, ngiñh' kwaat~ kiyh' wa'ra- ga'të'
jee' laa' jmi'. 49 Jëeh', sa' ma-hleëhn' jee' tēen- hñiin-.

Tää` kyaan` hi` ga`chee` jnä` , hi` he` ga`jmee` mada` kin` ha` lä` jwahn` , hi` ha` lä` hlëehn` . ⁵⁰ Jnä` man` , mada` he` ga`jmeey` kin` jøø` kih` dsa` mah` wa` chaay` ga`lä`jè` joh` jmií` cha` . Kih` he` ja` , hlëehn` ja` ba` lä`koo` te` he` ga`siih` Tää` jnä` ba` .

13

Ga`gyih` Jesús` tii` discípulo kyaay`

¹ Ma`ngoo` ya`jäh` jmií` he` kuh` dsa` borrego mäh` , ma`ñe` ba` Jesús` ma`të` hor` he` ya`hëëy` jmi`gyuu` la` mah` dsaayh` jee` gya` Jmiiy` . Ga`lä`hnäay` hi` ma` laa` kyaay` hi` ma` tääh` jmi`gyuu` la` , pero hwë` ja` ga`mi`jnäay` he` ga`lä`hnäay` cha`miih` hi` laa` kyaay` .

² Ja`ga` dsa`taayh` kuyh` ma`nuu` ma`hä` ba` huú`dsë` kih` hi`sa`llu` neh` tuh`dsë` Juda Iscariote joo` Simón ha` lä` jmeey` mah` ngëëy` Jesús` . ³ Pero Jesús` ma`ñe` bih` he` ga`tooh` Tää` gooy` hñii` lä`jè` go`te` he` na`hñaay` jmeey` hi` lä`ja` ñey` he` ya`hëëy` kih` Dio , hi` ja`ba` kih` Dio dsaayh` ka`läh` . ⁴ He`ja` ga`nooy` jee` täayh` kuyh` ma`nuu` ja` , ga`jñuuyh` hmiih` he` ma`kyeyh` në` , ga`kay` hmiih` tu`jla` mah` ga`bäayh` hñiiy` . ⁵ Hi` ga`kay` koo` jee` ga`chih` jmií` mah` ga`løoy` gyiyh` ma`tii`jnääh` discípulo . Ja`ga`ga`mi`kiyh` kyaah` hmiih` tu`jla` he` ma`na`bäayh` ja` . ⁶ Ma`ga`tëëy` jee` ma`gya` Simón Pee` , mah` ga`jäh` Pee` :

—Dsa`jøøh` kyaan` , ¿che` hne` ba` gyih` ma`tiin`?

⁷ Mah` ga`jäh` Jesús` siyh` :

—He`jmeen` la` , sa` lä`ngëeh` hne` na` ga`juh` . Këë` ba` lä`ngëeh` .

⁸ —Sa`gyih` hne` ma`tiin` jih`koh` —ga`jäh` Pee` siyh` .
Mah` ga`jäh` Jesús` siyh` :

—Cher'mah¹ sa^ˆ ga^ˆgyihn^ˆ ma⁻tiih^ˆ, sa^ˆ le^ˆ jmeeh^ˆ ko⁻jøh^ˆ kyaah^ˆ jnä^ˆ.

⁹ Mah^ˆ ga^ˆjäh^ˆ Simón Pee^ˆ siiyh^ˆ:

—Dsa⁻jøøh^ˆ kyaan^ˆ, ja^ˆ ma⁻la^ˆ ma⁻tiih^ˆ hnøø^ˆ jñii^ˆ, lä⁻ja⁻ ma⁻goon^ˆ kyaah^ˆ ka⁻llen^ˆ hnøø^ˆ jñii^ˆ ka⁻läh^ˆ.

¹⁰ Mah^ˆ ga^ˆjäh^ˆ Jesús ka⁻läh^ˆ:

—Hi⁻ ma⁻na⁻jngëe^ˆ, sa^ˆ jmee⁻ bii^ˆ jñii^ˆ lä⁻kaa⁻ kiyh^ˆ. Ma⁻la^ˆ ma⁻tiiy^ˆ ba^ˆ hnøø^ˆ jñii^ˆ, jëeh^ˆ lä⁻kaa⁻ ba^ˆ kiyh^ˆ ma⁻na⁻jngii^ˆ. Hi⁻ ma⁻na⁻jngëe^ˆ ba^ˆ hnäh^ˆ, ma⁻ke⁻ ja^ˆ lä⁻jëe⁻ hnäh^ˆ.

¹¹ Jëeh^ˆ ma⁻ñe⁻ bih^ˆ hij⁻ na⁻ ma⁻ngëey^ˆ, he⁻ja⁻ ba^ˆ ja⁻ ma⁻jäyh^ˆ: “Ma⁻ke⁻ ja^ˆ lä⁻jëe⁻ hnäh^ˆ na⁻jngëe^ˆ.”

¹² Ma⁻la^ˆ ma⁻gyiyh^ˆ ma⁻tii^ˆ lä⁻jëe⁻, ga⁻këyh⁻ hmiih⁻ kiyh^ˆ mah^ˆ ngaayh^ˆ na⁻gyay⁻ ne⁻ mes⁻ ka⁻läh^ˆ. Mah^ˆ ga⁻jäyh^ˆ:

—¿Che⁻ ma⁻lä⁻ngëeh^ˆ hnäh^ˆ, hee⁻ na⁻ ma⁻jmeen^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ? ¹³ Tëeh^ˆ jnä^ˆ Ta⁻jwoh^ˆ hi⁻ jawah^ˆ hnäh^ˆ Dsa⁻jøøh^ˆ kyaan^ˆ. Llu^ˆ ba^ˆ jawah^ˆ hnäh^ˆ, jëeh^ˆ he⁻ ja⁻ laan^ˆ. ¹⁴ Jnä^ˆ he^ˆ laan^ˆ ta⁻jwoh^ˆ kyaah^ˆ hnäh^ˆ, hi⁻ laan^ˆ Dsa⁻jøøh^ˆ kyaah^ˆ hnäh^ˆ, mah^ˆ ma⁻gyihn^ˆ ma⁻tiih^ˆ hnäh^ˆ. Lä⁻na⁻ hnøø^ˆ jmeeh^ˆ hnäh^ˆ ka⁻läh^ˆ, gyih^ˆ hnäh^ˆ ma⁻tii^ˆ dsa⁻kyaah^ˆ hnäh^ˆ. ¹⁵ Jee^ˆ la⁻ ma⁻heehn^ˆ hnäh^ˆ mah^ˆ jmeeh^ˆ hnäh^ˆ ja⁻ba⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻jmeen^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ. ¹⁶ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo^ˆ jwëehn^ˆ hnäh^ˆ, jaa⁻ hi⁻ nuuh^ˆ kih^ˆ jñäh^ˆ, sa^ˆ jøøyh^ˆ ga^ˆ lä⁻koh^ˆ ga^ˆ dsa⁻juu^ˆ. Hi⁻ hi⁻ dsoo^ˆ mada⁻, sa^ˆ jøøyh^ˆ ga^ˆ lä⁻koh^ˆ ga^ˆ hi⁻ cheey^ˆ. ¹⁷ Na^ˆ he⁻ ma⁻lä⁻ngëeh^ˆ hnäh^ˆ he⁻ ma⁻jmeen^ˆ la⁻, llu^ˆ la^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ cher'mah^ˆ ga^ˆ jmeeh^ˆ hnäh^ˆ lä⁻ja⁻.

¹⁸ Ja^ˆ he⁻ hlëehn^ˆ kih^ˆ lä⁻jëe⁻ hnäh^ˆ la⁻. Kyuu^ˆ ba^ˆ jnä^ˆ hij⁻ na⁻ ma⁻lleehn^ˆ. Mah^ˆ lä⁻ja⁻ lä⁻te^ˆ lä⁻koø⁻ na⁻sii⁻ juu^ˆ kih^ˆ Dio: “Hi⁻ ma⁻ kuh⁻ ko⁻jøh^ˆ kyaah^ˆ jnä^ˆ, ma⁻jëeyh⁻

ma-na-høøyh' kin'." 19 To-na' ga-juh-jwahn' jää' sa' ga' ma-ngëey' jnä'. Mah' wa'ra' ga-la' he-ja-, lä'heeh' hnäh', jnä' he' laan' he-jwahn' laan'. 20 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', hi- heeh- jaa- hi- cheen-, he- heeyh- jnä' ba' ja-. Hi- hi- heeh- jnä', heeyh- hi- ga'chee' jnä' ba' ja-.

Ga'jmeeh' Jesús juu', hñii' jaa- dsa- kyaay' kiyh'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma-la- ma-jäh' Jesús lä'ja-, pero ga-lä' meeh' dsëy' mah' ga-mi-jnäay- jëë- juu' ja-:

—Jaa- jee' lä'jëë' hnäh' hnëeh' jnä'.

22 Ja-ga' ga-tooh' jnääh' jëë' jnääh' në' dsa-kyaaahn', sa' ñe' jnääh' hii- kih' na- ma' hlëeyh'. 23 Kih' jee' lä'jëë' jnääh' discípulo kyaay', jaa- ba' ga-lä'hnää' Jesús cha-miih-. Hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús. 24 Kih' hi- he', ga'jmee' Simón Pee' lii~ mah' ngiiy' juu' kih' Jesús, hii- kih' ja- ma' hlëeyh'. 25 Hih' hi- ma' gya' koo' kih' Jesús he', ga-ngiiy' juu' kiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿hii- he' hi- jawh' na-?

26 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Hi- kwëehn- kuh' koo- jwi' he'ñiih' gyuh', hi- he' he'.

Mah' ga-mi-gyuyh' koo- jwi' he'ñiih-, ga-kwëeyh' Juda Iscariote, joo' Simón. 27 Lä'koo- ngooy' kuyh- he'ñiih- ja-, ga'he' Tana' neh' tuh-dsëy'. Ja-ga' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—He- hnooh- jmeeh', jmee' ga-juh- to-na'.

28 Pero ni- jaa- hi- ma' tääh' në' mes- ja-, sa' ga-lä'ngëey' he-la' ga-siiyh- hi- he' lä'ja-. 29 Kih' he- ma' høø- Juda sa'tuh- jee' ma' tääh' kuu', he-ja- ko-llaa' ga'jmee' hu'üdsë-, he- ga-jäh' Jesús siiyh-: “Go-läh'

San Juan 13:30 60 San Juan 13:38

miih⁻ he⁻ hnø¹ jnän` kih¹ jmi¹” o jäyh¹: “Go⁻kwëeh` hi⁻ tä⁻ñee¹ miih⁻ kuu¹”. ³⁰ Ma¹ ga¹ la¹ kih¹ Juda, ma⁻kuyh⁻ he¹ñi¹, chah¹ ba¹ ya⁻hëëy¹. Ma⁻na⁻hoo⁻ ba¹ hor⁻ ja⁻.

Koo⁻ nuuh⁻ hmëë⁻

³¹ Ma⁻la⁺ ma⁻ya⁻hëë⁻ Juda jee¹ ja⁻, ga⁺jäh¹ Jesús:

—Na¹ lä⁺jnä⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ Hi⁻ga⁺lëë¹ngo¹ la⁻, hi⁻ ta⁺la⁺ kih¹ hi⁻ he⁻ lä⁺jnä⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ Dio. ³² Hi⁻ cher¹ mah¹ jooy¹ mi⁻jnää⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ Dio, ja⁻ba¹ lä⁺ja⁻ Dio mi⁻jnää⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ jooy¹, hi⁻ chah¹ ba¹ jmeey¹. ³³ Gyuu⁻ mäh¹ kyaan⁺, ko⁻hwëë¹ ga¹ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹. Hnaah¹ hnäh¹ jnä¹. Pero ja⁻ba¹ lä⁺koo⁻ ma⁻jwiin¹ dsa⁻judiu, jee¹ naahn⁻ sa⁺ le¹ go¹nääh¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lä⁺ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹ ka⁻läh¹ na¹. ³⁴ Jmeen⁻ koo⁻ mada⁻ hmëë¹ kyah¹ hnäh¹. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ øøh¹ hnäh¹. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ lä⁺jaa⁻ lä⁺jaa⁻ dsa⁻kyaah¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lä⁺koo⁻ ma⁻lä⁺hnaan⁺ hnäh¹. ³⁵ Cher¹ mah¹ ga⁺lä⁺hnaah⁺ hnäh¹ dsa⁻kyaah¹ hnäh¹, lä⁺jëë⁻ ba¹ dsa⁻ lä⁺ñe⁻ laah¹ hnäh¹ discípulo kyaan⁺.

Ga⁺jäh¹ Jesús he⁻ hmä¹ Pee¹ juu¹ he⁻ sa⁺ kyuyy⁺

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ He⁻ ja⁻ ga⁺ngii¹ Simón Pee¹ juu¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ¿ha⁻ ta⁺ goh¹ hne⁻?

Mah¹ ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Ha⁻ jee¹ niin⁻, sa⁺ le¹ goh¹ kyaah¹ jnä¹ na¹. Këë⁻ ga¹ goh¹ kyaah¹ jnä¹.

³⁷ He⁻ ja⁻ ga⁺jäh¹ Pee¹ siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ¿he⁻la¹ ja⁻ mo⁺so⁺ le¹ niin⁻ kyaah¹ hne⁻ na¹? Ma⁻lla⁺ ba¹ dsën⁺ juun¹ llah¹ hne⁻.

³⁸ He⁻ ja⁻ ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺:

—¿Che' ju'dsoo' ma-lla' hoh' juuh' llan~? Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hne-, jää' ja-ga' hooch' chaah' dsoo', hne- ma-të' hnë- jiih~ ma-hmah' juu' he- sa' kyuuu' jnä'.

14

Jesús laa' jwë' he- dsa'toohn' jee' gya' Dio

¹ Ta' jeh' hoh' hnäh'. Jmee' hnäh' dsoo' hoh' kih' Dio ba', hi' jmee' hnäh' dsoo' hoh' kin' ka-läh'. ² Cha'neh' kih' Tää' kyaan' cha-cha-miil~ jee' dsa'toohn'. Wa'ra-jäh' kih' sa' la-lä'ja-, ma-jwëehn' ba' hnäh' jää'. He-ja-niin' míllun' jee' go'taah' hnäh'. ³ Wa'ra-ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee' go'taah' hnäh', ja-ga' jäh'n' ka-läh' mah' go'nääh' hnäh' kyaah' jnä'. Mah' lä'ja- jee' naahn' na'gyan', jee' ja- go'taah' hnäh' ko-jöh' kyaah' jnä'. ⁴ Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- jee' naahn', hi' ma-kyuuu' ba' hnäh' jwë' ka-läh'.

⁵ Mah' ga-jäh' Tamá siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa-ñe' jnääh' ha-na- gwaah'. ¿Ha-lä'ja- lä'kyuuu' jnääh' jwë' ka-läh'?

⁶ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Jnä' he' laan' jwë', jnä' he' laan' ju'dsoo', jnä' he' jmeen' chaa- dsa-. Ni' jaa- sa' lla-nää' jee' gya' Tää' wa'ra-jäh' kih' sa' ya-näay' ta-la' ki' jnä'. ⁷ Cher'mah' kyuuu' jnä', ja-ba' lä'ja- kyuuu' hnäh' Tää' kyaan'. Na' ma-kyuuu' ba' hnäh', hi' ma-jëeh' hnäh' ka-läh'.

⁸ Mah' ga-jäh' Felipe:

—Dsa-jøøh' kyaan', hääh' jnääh' Tää', mah' ko-ja- ba' ma-lee' kyaah' jnääh'.

⁹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' Felipe:

—¿Joh' jmi' sa' ma-hya- gyan' kyaah' hnäh' jee' la-mah' sa' ma-lä-kyuuu' jnä'? Hih' ma-jëe' jnä', he-

ma-jëëy Tää` ba` ja-. ¿Ha- lä`ja- jwah` hne-: “Hääh` jnääh` Tää`”? ¹⁰ ¿Che` sa` laah` dsoo`, jnä` he` laan` koo- kyaah` Tää`, hi` Tää` he` laa` koo- kyaah` jnä`? Lä`jé` juu` he- hlëéh` jnä`, ja` he- hlëehn` jee` tëën- hñiin` na-. Tää` hi- laa` kyaah` jnä`, hi- he` ba` jmee` he- jmeen` la-. ¹¹ Wa` lä`dsoo` hoh` hnäh`, jnä` he` laan` koo- kyaah` Tää` hi` Tää` he` laa` koo- kyaah` jnä`. Pero cher`mah` sa` laah` hnäh` dsoo` lä`ja- la` kin` kyaah` Tää`, jmee` hnäh` dsoo` kih` he- ma-jëeh` hnäh` ha- lä` la` ta` he- jmeen`. ¹² Ma`ra` ju`dsoo` na- jwëehn` hnäh`, hi- jmee` dsoo` dsë` kin`, hi- he` jmee` ka`läh` ja` ba` ta` he- jmeen`. Hi` juuh` ga` ta` jmeey`, jëeh` naah` ba` jnä` kyaah` Tää`. ¹³ Lä`jé` he- ngiih` hnäh` kih` Tää` lä`hih` kin`, jmeen` he- ja-, mah` lä`ja- lä`jnä` he- laa` jøøh` Tää` ta` la` kih` jooy`. ¹⁴ Jmee` ba` jnä` wa` he- cha- he- he- ngiih` hnäh` lä`hih` kin`.

Ga`jäh` Jesús cheey` Jmi`lle` Na` jngii`

¹⁵ Cher`mah` hnaah` hnäh` jnä`, høø` hnäh` mada` he- jmeen` kyah` hnäh`. ¹⁶ Mah` jnä` chuun` kyaah` Tää` cheey` jñah` hi- kwa` be` kyah` hnäh`. Mah` jäy` kyaah` hnäh` ga` lä`jé` joh` jmií` cha-. ¹⁷ Hi- he` laa` Jmi`lle` hi- jmee` ju`dsoo`. Dsa- hi- chaa- jmi- gyuu` la-, sa` le` heeyh-, jëeh` sa` jëëy~, ni` sa` kyuuu`. Pero hnäh`, kyuuu` hnih`, jëeh` háäy` jee` kyah` hnäh`, hi` dsa` hey` neh` tuh` hoh` hnäh`.

¹⁸ Wa`ra- ngaahn`, sa` jäh` hnäh` hnëe`. Jahn` ka`läh` kyah` hnäh`. ¹⁹ Miih- jmií` ga` mo` so` jëe` dsa- jnä`. Pero hnäh`, jëeh` jnä`. Hi` kih` he- chaa- jnä`, he- ja- ba` ja- jmee` chaa- hnäh`. ²⁰ Ma`ja- ga` lä`ngëeh` hnäh`, jnä` gyan` kyaah` Tää` kyaan`, hi` hnäh` kyaah` jnä`, hi` jnä` kyaah` hnäh`. ²¹ Hi- ma`heeh- mada` kin` mah` høøy`, hi- he` hnää` jnä`. Hi- hi- hnää` jnä`, Tää` kyaan` lä`hnäy`

San Juan 14:22 63 San Juan 14:31

hī hē. Hī jnā́ ka-lāh' lä-hnaa' jnih' mah' mi'jnään' hñiin' kiyh'.

²² Mah' ga-jāh' Juda (pero jā he' Iscariote):

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿he-la' ma-la' kyaa' jnāäh' ba' mi'jnāäh' hñaa'h', mah' sa' mi'jnāäh' hñaa'h' kih' lä-jēē' dsa-jmi-gyuu'?

²³ He-jā- ga-jāh' Jesús siiyh':

—Hī hnää' jnā́, høøy' juu' kin', hi' Täa' kyaan' lä-hnääy' hī hē. Mah' ko-jøh' kyaah' Täa' dsa'tooh' jnāäh' kyaayh'. ²⁴ Hī sa' hnää' jnā́, sa' høøy' juu' kin'. Hi' juu' he- ma-nuuh- hnäh', ja' juu' ki' hñiin' ja-, juu' kih' Täa' hī ga-chee' jnā́ ba' ja-.

²⁵ 'Hlëëhn' hnäh' lä-jēē' juu' la-, ta'ko-jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ²⁶ Pero wa'ra- ngaahn', kwaat' ki' jnā́, chee' Täa' ja- hī kwa' be' kyah' hnäh'. Hī he' he' jmi-llē' Na-jngii' hī heeh' hnäh' ga-lä-jēē' ba', hi' jmeey' lä-dsooh' hoh' hnäh' lä-jēē' juu' he- ma-hlëëhn' hnäh'.

²⁷ Jnā́ kwan' mah' jmeen' hii' ti' kyah' hnäh' lä'koo- hii' ti' kin'. Ja' lä'koo- kwa' dsa-jmi-gyuu' he- kwëehn' hnäh'. Ta' jeh' hoh' hnäh', ni' ta' wa' gah' hnäh'. ²⁸ Ma-nuuh- ba' hnäh' lä'koo- ma-jwëëhn' hnäh'. Naahn' hi' jāhn' jee' kyah' hnäh' ka-lāh'. Cher' mah' dsoo' hnaah' hnäh' jnā́, jēē- hoh' hnäh' ki' jnā́ kih' he- naahn' jee' gya' Täa', jēeh' jøøh' gyih' lä'koh' jnā́. ²⁹ Ma-jwëëhn' hnäh' juu' la-, jāā' sa' ga' ma-la'. Mah' wa'ra- ga-la', ja-ga' lä-dsoo' hoh' hnäh'.

³⁰ 'Mo' so' hlëëhn' ga' cha-mi- kyaah' hnäh', jēeh' jā- hī sa'llu' hī jmee' hih' jmi-gyuu' la-. Pero kyaah' jnā́ sa' cha- kiyh' ni' miilh'. ³¹ He-jmeen' lä'koo- mada- he- ga-jmee' Täa' kin' ba', mah' lä-ja- lä-ñe- dsa- hī chaa- jmi-gyuu' la-, jnā́ hnaan' Täa'.

'Noō hnäh', man`.

15

Chaah' wiī jēh' kyaah' sa'goh' kih'

¹ 'Jnā' he' laan' lä'koō chaah' wiī jēh' he' llu' gō tē. Tää' kyaan', hī he' mi' llu' chaah' wiī jēh' jā. ² Hnāȳ lä'jē' sa'goh' he' choo' kin', he' sa' hiī mī. Hī lä'jē' sa'goh' he' hiī mī, mi' lluy' mah' jā' na' jngii'. Mah' lä'jā hiī cha' ga' miih' mī. ³ Hī lä'jā ma' na' jngēē' ' hnäh' lä' llu' he' ma' heeh' hnäh' juu' he' ma' hlēēhn' hnäh'. ⁴ Jā' hnäh' koō hweh' kyaah' jnā', hi' jnā' jān' koō hweh' kyaah' hnäh'. Lä'koō sa'goh' kih' chaah' wiī jēh', sa' le' hiī mī kih' hñii', cher' mah' sa' na' choo' ' hñii' chaah' kih'. Ja' ba' lä'jā la' kyah' hnäh' cher' mah' sa' tääh' hnäh' koō hweh' kyaah' jnā'.

⁵ 'Jnā' he' laan' chaah' wiī jēh'. Hnäh' he' laah' sa'goh' kih'. Dsa' hī tääh' koō hweh' kyaah' jnā' hi' jnā' chehn' koō hweh' kyaayh', he' lä'jā ba' hiī cha' miih' mī. Jēēh', cher' mah' sa' laah' hnäh' ko' jōh' kyaah' jnā', ni' miih' sa' cha' he' le' jmeeh' hnäh'. ⁶ Hī sa' jā' ko' jōh' kyaah' jnā', hī he' jā' ta' ka' hne'. Le' kiyh' lä'koō la' kih' sa'goh' chaah' wiī jēh' he' ma' na' hna'. Mah' wa' ra' ga' lä'kī, juuh' dsa' mah' jēy' kyaah' je'.

⁷ 'Cher' mah' tääh' hnäh' koō hweh' kyaah' jnā' hi' jā' juu' kin' kyah' hnäh', ngii' lä'jē' he' hnooh' hnäh'. Hñah' ba' hnäh'. ⁸ Dsa' lä' jnā' he' laa' jōh' Tää' kyaan' jee' jmeeh' hnäh' cha' miih' ta' llu', hi' lä' jwē' ja' jmeeh' hnäh' lii' laah' hnäh' discípulo kyaan'. ⁹ Lä'koō ma' lä' hnāā' Tää' jnā', ja' ba' lä'jā ma' lä' hnaan' hnäh'. Lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' hnäh' he' hnaan' hnäh'. ¹⁰ Cher' mah' hōoh' hnäh' lä'jē' mada' he' jmeen' kyah'

hnäh', lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' hnäh' he' hnaan' hnäh'. Jëeh' ja' ba' lä' na' ma' jmeen'. Ma' høon' lä' jë' mada' he' ga' jmee' Täa' kin', hi' lä' ma' choohn' ja' ba' koo' hweh' he' hnäy' jnä'.

¹¹ 'Lä' jë' he' la' ma' hlëehn' mah' wa' jëë' hoh' hnäh' lä' koo' jëë' dsen', heh' lä' ja' wa' na' hña' he' jëë' hoh' hnäh'. ¹² He' la' ja' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'. Wa' lä' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh', ja' ba' lä' koo' ma' lä' hnaan' hnäh'. ¹³ Ni' jaa' sa' chaa' hi' hnä' dsa' cha' ga' miil' lä' koh' jaa' hi' kwaa' hñii' he' juuy' kih' ome' kya'. ¹⁴ Ome' kyaan' laah' hnäh', cher' mah' jmeeh' hnäh' lä' jë' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'. ¹⁵ Sa' tëehn' hnäh' moz'. Jëeh' moz' sa' ñe' he' hu' dsë' jmee' dsa' juuy'. Tëehn' hnäh' ome' kyaan' ba', jëeh' lä' jë' he' ma' nuun' kih' Täa' kyaan', ma' mi' jnäan' kyah' hnäh'. ¹⁶ Ja' he' hnäh' ga' lleeh' hnäh' jnä'. Jnä' ba' ga' lleehn' hnäh' hi' ga' hñaan' hnäh' mah' go' jmeeh' hnäh' ta' kin'. Hi' ya' hii' kwee' ta' kyah' hnäh', lä' ja' ja' koo' hweh' ka' läh'. Mah' lä' ja', lä' jë' he' ngiih' hnäh' kih' Täa' lä' hih' kin', kway' ba'. ¹⁷ He' la' ba' ja' mada' he' jmeen' kyah' hnäh': Wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh'.

Na' høoh' dsa' kih' Jesús, lä' ja' kih' dsa' kyaay'

¹⁸ 'Cher' mah' dsa' jmi' gyuu' la' na' høoh' kyah' hnäh', ma' ñeh' ba' hnäh', jaa' ga' jnä' ga' lä' høoyh' kin'. ¹⁹ Wa' ra' jäh' kih' laah' hnäh' hi' kya' jmi' gyuu' la', dsa' chaa' jmi' gyuu' la' lä' hnä' hnäh' lä' koo' hnäy' hi' laa' kyaay'. Pero' ga' lleehn' hnäh' jee' kih' hi' tääh' jmi' gyuu' la', he' ja' hi' tääh' jmi' gyuu' la' na' høoh' kyah' hnäh', jëeh' mo' so' laah' hnäh' dsa' kyaay'. ²⁰ Mi' dsooh' hoh' hnäh' juu' he' ma' jwëehn' hnäh'. Jaa' moz', sa' jøoyh' ga' lä' koh' dsa' juuy'. Cher' mah' dsa'

ga⁺jmeeh⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jmeeh⁺ dsa⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁺høøy⁺ juu⁺ kin⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ høøy⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. ²¹ Lä⁻ja⁻ jmeey⁺, jmeeyh⁺ hnäh⁺ kwaat[~] kin⁺, jëeh⁺ sa⁺ kyuyy⁺ Dio hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁺.

²² Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ma⁻jan[~] hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁺hlëëh⁺ jnih⁺, sa⁺ ma⁺ lä⁻ney⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻. Pero na⁺, ma⁻na⁻bääh⁺, mo⁺so⁺ le⁺ jäyh⁺ sa⁺ ney⁻. ²³ Hi⁻ na⁻høøh⁺ kin⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ na⁻høøyh⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁺ ka⁻läh⁺. ²⁴ Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁺jmeen⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee⁺ kiyh⁺, he⁻ sa⁺ ma⁻jmee⁺ ni⁺ jaa⁻, sa⁺ ma⁺ lä⁻ney⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻. Pero na⁺ he⁻ ma⁻jëey⁺ lä⁻ja⁻, mah⁺ na⁻høøyh⁺ kin⁺, hi⁻ na⁻høøyh⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁺ ka⁻läh⁺. ²⁵ Lä⁻ja⁻ dsa⁻lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sih⁻ nē⁺ ley: Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ ga⁺lä⁻hääh⁺ jnä⁺.

²⁶ Pero wa⁻ra⁻ ja⁺ hi⁻ noo⁺ nē⁺ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ he⁺ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺. Hi⁻ he⁺ ya⁻hëë⁺ kih⁺ Täa⁻ mah⁺ cheen⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. ²⁷ Hi⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺, jmeeh⁺ hnäh⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺, kih⁺ he⁻ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ lä⁺ ma⁺ to⁻nē⁺.

16

Jëe⁺ wii⁺ discípulo kyaa⁺ Dio

¹ Lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻ ma⁻hlëëhn⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ² Hwëë⁺ dsa⁻ hnäh⁺ gwah⁺ mäh⁻ jee⁺ dsa⁻kuh⁺ hnäh⁺ hi⁺ lloo[~] jmi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺jngiih⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ kyah⁺ hnäh⁺, lä⁻koo⁻ he⁻ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ laay⁺. ³ Lä⁻ja⁻ jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ sa⁺ kyuyy⁺ Täa⁻, ni⁺ sa⁺ kyuyy⁺ jnä⁺. ⁴ Ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻ mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺të⁺ jee⁺ dsa⁻ngëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ja⁻, ja⁻ga⁺ lä⁻dsooh[~] hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jwëëhn[~] hnäh⁺ la⁻. Sa⁺

ga⁻ jwëëhn¹ hnäh^ʔ lä⁻ la⁻ lä⁻ ma^ʔ to⁻ nē^ʔ, jëëh^ʔ gyan^ʔ kyaah^ʔ hnäh^ʔ.

He⁻ la⁻ na⁻ jmee⁻ Jmi⁻ lle^ʔ Na⁻ jngii¹

⁵ 'Pero na¹, naahn⁻ jee^ʔ gya¹ hi⁻ ga⁻ chee¹ jnä^ʔ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ hnäh^ʔ sa⁻ ngiih^ʔ hnäh^ʔ juu¹ kin⁻: "¿Ha⁻ na⁻ gwaah^ʔ?"
⁶ Pero meeh⁻ hoh^ʔ hnäh^ʔ cha⁻ miih⁻ kih¹ he⁻ ma⁻ jwëëhn¹ hnäh^ʔ lä⁻ la⁻. ⁷ Ma⁻ ra⁻ ju¹ dsoo^ʔ he⁻ jwëëhn⁻ hnäh^ʔ. He⁻ llu¹ kyah¹ hnäh^ʔ ba⁻ ja⁻ he⁻ naahn⁻. Jëëh^ʔ, cher^ʔ mah¹ sa⁻ ngaahn¹, sa⁻ jä⁻ hi⁻ noo⁻ nē^ʔ kyah¹ hnäh^ʔ. Pero cher^ʔ mah¹ ngaahn¹, cheen⁻ hi⁻ he^ʔ kyah¹ hnäh^ʔ. ⁸ Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ja¹ hi⁻ he^ʔ, jmeey¹ lä⁻ ngëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ tääyh¹ kyaah^ʔ dso⁻ kye⁻, hi⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu¹ go⁻ te⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ lla¹ Dio ta¹. ⁹ Mi⁻ jnääy⁻ he⁻ tääh¹ dsa⁻ kyaah^ʔ dso⁻ kye⁻, kih¹ he⁻ sa⁻ heeyh⁻ jnä^ʔ. ¹⁰ Lä⁻ ja⁻ mi⁻ jnääy⁻, jnä^ʔ he^ʔ hi⁻ lluu¹, jëëh^ʔ naahn⁻ kih¹ Tää⁻ kyaan⁻ hi⁻ mo⁻ so⁻ jëëh¹ jnä^ʔ. ¹¹ Hi⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ lla¹ Dio ta¹ kih¹ dsa⁻, jëëh^ʔ hi⁻ sa⁻ llu¹ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ ma⁻ na⁻ bääyh¹ kyaah^ʔ dso⁻ jwi¹.

¹² 'Cha⁻ ga^ʔ he⁻ hnoon¹ jwëëhn⁻ hnäh^ʔ, pero sa⁻ lä⁻ ngëëh^ʔ hnäh^ʔ na¹ ga⁻ juh⁻. ¹³ Pero wa⁻ ra⁻ ja¹ Jmi⁻ lle^ʔ hi⁻ laa¹ ju¹ dsoo^ʔ, hi⁻ he^ʔ jää¹ hnäh^ʔ mah¹ lä⁻ ngëëh^ʔ hnäh^ʔ na⁻ hñaa¹ lä⁻ jëë⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ ju¹ dsoo^ʔ. Jëëh^ʔ sa⁻ hlëëyh¹ jee⁻ tëëy⁻ hñiiy⁻. Hlëëyh¹ he⁻ nuuy⁻ ba⁻ hi⁻ jmeey¹ lä⁻ ngëë⁻ dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ na¹ ga⁻ jä⁻. ¹⁴ Jmeey¹ lä⁻ ngëëh^ʔ hnäh^ʔ lä⁻ koo⁻ laa¹ jnä^ʔ, lä⁻ ja⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ laan¹ jøøh¹. ¹⁵ Laan¹ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ laa¹ Tää⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ ma⁻ jwahn¹, jmeey¹ lä⁻ ngëëh^ʔ hnäh^ʔ lä⁻ koo⁻ laa¹ jnä^ʔ.

¹⁶ 'Ko⁻ hwëë^ʔ ga^ʔ, mo⁻ so⁻ jëëh¹ jnä^ʔ. Hi⁻ koo⁻ ga^ʔ ko⁻ hwëë^ʔ, jëëh¹ jnä^ʔ ka⁻ läh^ʔ, ja⁻ ga⁻ naahn⁻ jee^ʔ gya¹ Tää⁻.

Hi⁻ meeh⁻ dsë¹ lä⁻ chaa⁻ llu¹

¹⁷Jā-ga' ga' ngií' jnääh' juu' kih' dsa-kyaaḥ' jnääh':

—¿Hee- na- he- hlëëyh~ jne' he- jäyh' lä-na-: “Kō-h-wëë' ga', mo' so' jëëh' jnä', hi' koo- ga' kō-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh', ja-ga' naahn' jee' gya' Tää'”?

¹⁸Ma' chiih- ga' jnääh' dsa-kyaaḥ' jnääh':

—¿Hee- na- he- jäyh': “Kō-hwëë' ga'”? Sa- ngëë' jne' hee- na- hlëëyh'.

¹⁹Ñe' ba' Jesús he- ma' hnøø- jnääh' ma' ngií' jnääh' juu' kih'. He- ja- ga- ssiyh' jnääh':

—Ma- jwëëhn' hnäh' kō-hwëë' ga', mo' so' jëëh' jnä' hi' koo- ga' kō-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh'. ¿Che' he- la- na- he- ngiíh' hnäh' juu' kih' dsa-kyaaḥ' hnäh'? ²⁰Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', ja' ki'hooh' hnäh' jwërte pero dsa- jmi-gyuu- la- lä'chaay- llu'. Kō-hwëë' ba' ja-, ja' ti-meeh- hoh' hnäh', ja-ga' jëë' hoh' hnäh' go-te'. ²¹Wa'ra- ga-të' jee' lä'chaa- gyuu- kyaa' jaa- dsa-më', jëëy~ wií', jëëh' ma-të' jee' lä'chaa- gyuu- kyaay'. Pero ma-ngëë' ma-lä'chaa- gyuu- kyaay', mo' so' dsooh- dsëy' wií' he- ma-jëëy- ja-, kih' he- chaay- llu' he- ma-lä'chaa- jaa- gyuu- kyaay'. ²²Ja- ba' lä-ja- ti-meeh- hoh' hnäh' na'. Pero koo- ka-läh' jëën- hnäh', ja-ga' jëë' hoh' hnäh', hi' ni' jaa- sa' le' jñuuḥ' lä'koo- te' he- jëë- hoh' hnäh'.

²³Jmií' ja-, mo' so' ngiíh' hnäh' juu' kin' ni' miih-. Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', lä-jë- go-te' he- ngiíh' kih' Tää' lä'hih' kin', kway' ba'. ²⁴Lä'jiíh' ma-ya-nøø' jne', ni' miih- sa' cha- he- ma-ngiíh' hnäh' lä'hih' kin'. Ngíí' hnäh' mah' hñah' hnäh' hi' lä-ja-, jëë' hoh' hnäh' go-te'.

Ga'lih' Jesús ga'lla-dsëëy' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu'

²⁵ 'Ma⁻hlëëhn^h hnäh^h lä⁺jë⁻ he⁻ la⁻ kyaah^h juu¹ na⁻h-mää'. Ma⁻ngoo¹ ga⁺të^h hor[~] jee⁺ mo⁺so⁺ hlëëhn^h hnäh^h juu¹ na⁻hmää'. Na⁻hñaa¹ lä⁺jëë⁻ ba⁺ jmeehn⁻ juu¹ kyah^h hnäh^h ha⁻ lä⁺ la¹ kih¹ Tää'. ²⁶ Ma⁺ja⁻ ngiih^h hnäh^h kih¹ Dio lä⁺hih⁺ kin⁺. Sa⁺ jwëëhn[~] hnäh^h ngiin^h kyah^h hnäh^h kih¹ Tää'. ²⁷ Hnää¹ Tää^h hnäh^h, jëeh^h ma⁻lä⁻hnaah⁻ jnä^h hi⁺ ma⁻lä⁻dsoo^h ba⁺ hoh^h hnäh^h he⁻ jan¹ kih¹ Tää'. ²⁸ Kih¹ Tää^h ba⁺ ya⁺hëën¹ mah⁺ jan¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. Na⁺ ya⁻hëën¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ naahn⁻ ka⁻läh^h jee⁺ gya¹ Tää^h —ga⁺jäh^h Jesús siyh⁺ jnääh¹.

²⁹ Mah¹ ga⁺jäh^h jnääh¹:

—Na¹ ga⁺ hlëëh^h jëë⁻ go⁻te[~], mo⁺so⁺ hlëëh^h juu¹ na⁻h-mää'. ³⁰ Na¹ ga⁺ ma⁻lä⁻ngëë^h jnääh¹, kyuu^h ba⁺ hne⁻ ga⁺lä⁺jë⁻ go⁻te¹. Kyah^h hne⁻ sa⁺ jmee⁺ bii¹, ngii¹ dsa⁻ juu¹, jëeh^h ma⁻ñeh^h ba⁺ hne⁻ he⁻ huu⁺dsë⁻ jmeey⁺. He⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻lä⁻dsoo^h dsë⁻ jnääh¹ ya⁺hëëh^h kih¹ Dio.

³¹ Mah¹ ga⁺jäh^h Jesús siyh⁺:

—¿Che⁺ na¹ ga⁺ ma⁻lä⁻dsoo^h hoh^h hnäh^h? ³² Ma⁻ngoo¹ ga⁺të^h hor[~] hi⁺ hor[~] ja⁻ ma⁻tøohn^h na¹ ga⁻juh⁻ he⁻ sa⁻jnee^h hnäh^h mah⁺beeh^h jnä^h. Pero sa⁺ jän^h hñiin⁺ go⁻te[~], Tää^h kyaan⁺ kyaah^h jnä^h. ³³ Lä⁺jë⁻ he⁻ la⁻ ma⁻hlëëhn^h hnäh^h mah⁺ ta⁺la⁺ ki⁺ jnä^h hii¹ tií kyah^h hnäh^h. Jmi⁻gyuu⁺ la⁻ jëeh^h hnäh^h he⁻ wi^h. Pero wa⁺ cha⁻ o⁻jøh⁺ dsë⁻ kyah^h hnäh^h, jëeh^h ma⁻lihn[~] ma⁻lla⁻dsëen^h kih¹ he⁻ hliih^h he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ —ga⁺jäh^h Jesús siyh⁺ dsa⁻ kyaay¹.

17

Ga⁺ngii^h Jesús kih¹ discípulo kyaay¹ kih¹ Dio

¹ Ma⁻ngëë^h ma⁻hlëëh^h Jesús lä⁺jë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁺jëëy¹ ta⁺gyuu^h mah⁺ ga⁺jäh^h:

—Tää` kyaan⁺, ma⁻ dsëë¹ hor[~]. Mi⁻ jnää¹ joo^h he⁻ laay¹ joo^h mah¹ lä⁺ ja⁻, joo^h mi⁻ jnääy⁺ hne⁻ he⁻ laah¹ joo^h ka⁻ lä^h. ² Hne⁻ ga⁻ hñaa^h jnä⁺ mah¹ jmeen⁺ hih⁺ kih¹ ga⁻ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ na⁺ jwë¹ kin⁺ jmeen⁺ chaa⁻ tää⁺ ga⁻ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺. ³ He⁻ kyuu⁺ dsa⁻ hne⁻, ma⁺ la⁻ jaa⁻ hne⁻ ba⁺ laah¹ Dio Joo^h, hi⁺ he⁻ kyuu⁺ Jesucristo hi⁻ ga⁻ cheeh⁺, he⁻ la⁻ ba⁺ ja⁻, he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺.

⁴ Ma⁻ mi⁻ jnään¹ hne⁻ kih¹ dsa⁺ he⁻ laah¹ joo^h. Ma⁻ hñaa⁻ ba⁺ ta⁺ he⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺ jmeen⁺. ⁵ Na⁺ na⁺ Tää⁺, mi⁻ jnää¹ he⁻ laan¹ joo^h ni¹ ya⁺ jwi¹ kyah¹, ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ joo^h ni¹ ma⁺ laan¹ kyaah¹ hne⁻, jää¹ ja⁻ ga⁺ nøø¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻.

⁶ Ma⁻ mi⁻ jnään¹ hne⁻ kih¹ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺. Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa¹ kyaah¹ mah¹ ga⁻ kwëë^h jnä⁺, hi⁻ ga⁻ høøy⁺ juu¹ kyah¹. ⁷ Na⁺ ma⁻ lä⁻ kyuu⁺ y[~], he⁻ ja⁺ kyah¹ ba⁺ ja⁻ lä⁺ jëë⁺ he⁻ ga⁻ tøø^h goon⁺. ⁸ Jëë^h, lä⁺ jëë⁺ juu¹ he⁻ ga⁻ chih¹ jnä⁺, ma⁻ hlëë^h jnih⁺ hi⁺ ga⁻ heey^h ba⁺. Ma⁻ lä⁻ hee⁺ bih¹ he⁻ ya⁻ hëë⁺ kyah¹. Hi⁺ ma⁻ lä⁻ dsøø⁺ ba⁺ dsëy¹, hne⁻ he⁺ ga⁻ cheeh⁺ jnä⁺.

⁹ He⁻ ja⁻ ngiin⁺ kiyh¹, ja⁺ kih¹ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ngiin⁺ kih¹ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺ ba⁺, jëë^h hi⁻ he⁺ ba⁺ laa¹ dsa⁻ kyaah¹. ¹⁰ Lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ laa¹ kyaan⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ he⁺ laa¹ kyaah¹. Hi⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaah¹, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa¹ kyaan⁺ ka⁻ lä^h. Ta⁻ la⁺ kih¹ dsa⁻ he⁺ ga⁻ lä⁺ jnä⁺ he⁻ laan¹ joo^h ni¹.

¹¹ Mo⁺ so⁺ gya⁻ ga⁺ jnä⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Pero dsa⁻ kyaan⁺, jã⁺ gyih¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Hi⁺ jnä⁺ naahn⁺ kyah¹. Tää⁺ kyaan⁺, hne⁻ hi⁻ na⁻ jngëë¹, hää⁺ kyaah¹ be⁺ kyah¹ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺, mah¹ ja⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ laa¹ jne⁺ koo⁻ ba⁺. ¹² Ta⁺ ko⁻ jiih¹ ma⁺ gyan⁺ kyaayh¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, ma⁺ hää⁺ jnih⁺ kyaah¹ be⁺ kyah¹. Ga⁻ hään⁺

hī ga kwēeh̄ jnā̄. Nī jaā sā ga hēē̄. Mā lā jaā hī nōō̄ juu' dsā hēē̄, hī hē bā ga hēē̄ gō tē, mah' lā̄ jā lā̄ tē lā̄ koō nā sī juu' kyah'.

13 'Na' naahn̄ jee' ñeh' hnē. Ta'kō jiih' gyan' kō h-wēē' gā jmī gyuū lā, mā hlēeh̄ bā jnih' lā̄ jē̄ hē lā, mah' jēē̄ dsēy' lā̄ koō jiih' jēē̄ dsēn̄. 14 Mā ngēēn̄ lā̄ jē̄ juu' kyah' kih' hī hē. Hī gā lā̄ hōoh̄ dsā chaā jmī gyuū lā kiyh', kih' hē mō sō laay' kih' jmī gyuū lā, jā bā lā̄ koō sā lā̄ jnā̄ kih' jmī gyuū lā. 15 Sā ngiin' kyah' mah' hwēēyh' jmī gyuū lā. Ngiiin' kyah' mah' hāāh' hnih' kih' hē hliih' bā. 16 Sā laay' kih' jmī gyuū lā, jā bā lā̄ koō sā lā̄ jnā̄ kih' jmī gyuū lā. 17 Jmāȳ chā gā miih̄ nā jngēēy' kyaah' ju' dsoo' kyah'. Jēēh' juu' kyah', la' ju' dsoo' jmah' bā. 18 Lā̄ koō gā cheeh̄ jnā̄ jee' tāāh' dsā jmī gyuū lā, jā bā lā̄ jā gā cheē̄ jnih' jee' kih' dsā hī tāāh' jmī gyuū lā. 19 Kwaat̄ kih' hī hē bā nā hē ngēēn̄ hñiin' kyah'. Mah' lā̄ jā hī hē lee' nā jngēē' gō tē.

20 'Ja' mā lā kih' hī lā ngiin'. Lā̄ jā ngiin' kā lāh' kih' hī na' gā heeh̄ jnā̄ wā rā gā nuuy' juu' kih' hī hē. 21 Mah' lee' koō bā jee' lā̄ jēē̄, lā̄ koō laah' hnē kyaah' jnā̄ Tāā, hī jnā̄ kyaah' hnē. Lā̄ jā lee' koō bā jee' lā̄ jēē̄ hī hē kyaah' jne'. Mah' lā̄ jā, hī chaā jmī gyuū lā lā̄ dsoo' dsē', hnē hē gā cheeh̄ jnā̄ jmī gyuū lā. 22 Lā̄ koō mā mī jnāāh' jnā̄ kih' dsā, lā̄ jā mā mī jnāān' hñiin' kiyh', mah' lā̄ jā leey' koō bā, lā̄ koō lā̄ jne'. 23 Jnā̄ laan' kyaah' jnih', hī hnē laah' kyaah' jnā̄, mah' lā̄ jā dsā taayh' kweē gō tē leey' koō bā. Lā̄ jā lā̄ ngēē' dsā jmī gyuū lā, hnē bā gā cheeh̄ jnā̄, hī lā̄ jā lā̄ ñeȳ gā lā̄ hnaah' hnih', jā bā lā̄ koō hnaah' jnā̄.

24 'Tää' kyaan⁺, lä⁺jëë⁺ hi⁻ ga⁻kwëëh⁻ jnä⁺ he⁺, hnoon⁺ dsa⁻taayh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻ na'gyan⁺. Mah⁺ jëëy⁺ he⁻ ma⁻llaah⁻ jnä⁺ jøøh⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻lä⁻hnaah⁺ jnä⁺ jää⁺ ja⁻ga⁺ nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. 25 Lluu⁺ laah⁺ hne⁻ Tää⁺. Dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, sa⁺ ma⁻lä⁻kyuuy⁺ hne⁻. Pero jnä⁺, kyuun⁺ hne⁻. Ma⁻ñe⁻ ba⁺ dsa⁻ kyaan⁺, hne⁻ ga⁻cheeh⁺ jnä⁺. 26 Ma⁻mi⁻jnään⁺ kiyh⁺, ha⁻ lä⁻ laah⁺ hne⁻, hi⁻ jmeen⁻ lä⁻kyuuy⁺ hne⁻ cha⁻ga⁺miih⁻. Mah⁺ jnä⁺ he⁺ hään⁺ jee⁺ kiyh⁺ hi⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻koh⁺ hnaah⁺ jnä⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻hnäy⁺ dsa⁻kyaayh⁺.

18

Ga⁻saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Ma⁻ngëë⁺ ma⁻hlëeh⁺ Jesús lä⁻ja⁻, jnääh⁺ discípulo ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺ ta⁺ hngaah⁻ ko⁻taa⁻ kih⁺ koo⁻ jmi⁻ he⁻ chee⁻ Cedrón. Jee⁺ ja⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ na⁻ jnää⁺ chaah⁺ hma⁻ kih⁺ dsa⁺. 2 Juda ka⁻läh⁺, hi⁻ ga⁻hnëë⁺ Jesús, ma⁺ kyuyh⁻ lä⁻kaa⁻ jee⁺ ja⁻, jëëh⁺ cha⁻miih⁻ jiih⁻ na⁻nøø⁺ jnääh⁺ discípulo kyaah⁺ Jesús ta⁺ ja⁺. 3 Jee⁺ ja⁻ ga⁻lloo⁺ Juda, ma⁺ jää⁺ koo⁻ nää⁺ hløø⁺, kyaah⁺ ko⁻llaa⁺ poo⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaa⁺ hi⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ fariseo. Ga⁻lla⁻näy⁺ jee⁺ ja⁻, chooy⁺ je⁻, kyey⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻. Kye⁻ hi⁻ kye⁻ ñe⁺, kye⁻ hi⁻ kye⁻ hma⁻. 4 Pero ma⁻ñe⁻ ba⁺ Jesús lä⁻jë⁻ go⁻te⁺, hee⁻ na⁻ jä⁻ nē⁺ kiyh⁺. Mah⁺ ya⁻hëëy⁺ ta⁺ chá⁻nē⁺ hi⁻ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺:

—¿Hii⁻ na⁻ hnaah⁺ hnäh⁺?

5 —Ma⁻ya⁻ nøø⁺ jnääh⁺, hnääh⁺ jnääh⁺ Jesús, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—Jnä⁺ he⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

Jee' ja- ma' hää' Juda ka-läh', hi- ga-ngëe' Jesús kih' dsa- he'. ⁶ Lä-koo- ma' ga-jäh' Jesús "jnä' he'", ga-tëe- dsa- he' hñii' ta- ka'luu' lä-jiih' ga-saay' hwa'. ⁷ Koo- ka-läh' ga-ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hi- ba' na- hnaah- hnäh'? —ga-jäyh'.

—Jesús, dsa- cha- Nazaret —ga-jäh' dsa- he'.

⁸ —¿Ja' ma-jwëh' ba' hnäh', jnä' he'? Cher'mah' jnä' hnaah- hnäh', kwa' jwë' wa' lla-nää' hi- tääh' la- —ga-jäh' Jesús siyh'.

⁹ He- la- ga-la' mah' lä-te' he- ga-jäh' Jesús: "Tää, lä-jëe' hi- ga-kwëeh' jnä', ni- jaa- hi- he' sa- dsa-hëe'."

¹⁰ He- ja- ga-lle- Pee' ñe' kih' mah' ga-kuy' lo-gwa' jwoo' ra-llu' kih' Malco, hi- ma' laa' jaa- hi- ma' jmee- ta'he' kih' jmi-dsa- jøh'. ¹¹ Mah' ga-jäh' Jesús siyh- Pee':

—Tøh' ñe' kyah' neh- loo- kih'. ¿Ja' jmee- bii' kin- jëen- he- wi' la- lä-koo- mada- he- ga-jmee' Tää' kin'?

Na'jäy- Jesús cha'në' Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Ja- ga- ngoo' juu' hløø' kyaah' hløø' kyaay' hi- kyaah' poo- kya- dsa- judiu he', mah' ga-saayh' Jesús ga-hñuuy'. ¹³ To-në' na'jäy- cha'në' Aná, hi- ma' laa' dso'jmi- Caifá. Caifá he' ma' kye- në' kih' lä-jëe' jmi-dsa- jii- ja-. ¹⁴ Hi- he' na-, hi- ga-taah- dsa- judiu juu' jää', ga-siyh- he- jmee- bii' juu' jaa- dsa-ñuuh- kih' jwi- goo- jne'.

Ga'hmä' Pee' juu' he- sa- kyuyy- Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ma' lle- Pee' kaah- kih' Jesús kyaah' jñah' ga- dis- cípulo. Discípulo he' ma' kyuu- ba' dsa-jøh' kya- jmi-dsa-. He- ja- ga-hey' kyaah' Jesús jee' la' ho'hne- kih' jmi-dsa- jøh' he'. ¹⁶ Pero ta- ka'hne- kih' ho'haah'

jā-ba' ma' cheh' Pee'. Jā-ga' ya'hëë' hī jñah' discípulo he', hī ma' kyuu' jmi-dsa- jøøh' mah' ga'hleëyh' kyaah' dsa-më' hī ma' høø' ho'haah' jā. Jā-ga' ga-taayh- Pee' ta' cháneh'. ¹⁷ Hē-jā-ga-jäh' dsa-më' he' siyh' Pee':

—¿Ja' hne- ka-läh' laah' discípulo kyaa' dsa-nuuh- oo'?

—Ja' he' jnä' —ga-jäh' Pee'.

¹⁸ Jmi' jā ma' jmee' gyuu'. Hi' lä-jëë' hī ma' tääh' jmee' ta'he' jee' jā kyaah' poo-, ga'jeeyh' je- mah' ga-taayh' llooyh~. Jee' jā ma' cheh' Pee' ka-läh', llooh- je- kō-jøh' kyaayh'.

Na'jäy- Jesús chá'né' dsa-ta' kyaa' dsa- judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ga-løø' jmi-dsa- jøøh' ngii' juu' kih' Jesús, hī ga' he' hī ma' laa' discípulo kyaay', hi' ha- na- ma' tääyh'. Hi' ma' ngiiy' juu' kiyh' ha- lä' la' juu' he- ma' kway'.

²⁰ Hē-jā-ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Jnä'hä' go-te' ga'hleëhn' dsa- jmi-gyuu'. Ma' hleëh' jnih' tää' neh' gwah' mäh- hi' jee' chih' gwah' juuh- jee' dsa-kuh' dsa-goo~ jne'. Ni' koo- sa' ga'hleëhn' jee' na-hmää'. ²¹ ¿He-la' ngiih' juu' kin'? Ngii' juu' kih' hī ga-nuu' ba', mah' jäyh' he- na- ga'jwahn'. Hī he' ba' ñe- lä-jëë' hee- na- ga'hleëhn'.

²² Lä-koo- ma' ga-jäh' Jesús lä-ja-, jaa- poo- kyaa' dsa- he' hī ma' cheh' koo' jee' jā, ga'jnooy' mo-né' Jesús.

—¿Che' lä-na- ba' jiih' juu' kih' dsa-jøøh' kyaa' jmi-dsa-? —ga-jäh' poo- he' siyh'.

²³ —Cher'mah' ma'hleëhn' hliih', chiih' jnä' hee- na- he- hliih' ma-ya-hii' hoon'. Hi' cher'mah' ma'hleëhn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he-la' jnooh' kin'? —ga-jäh' Jesús siyh'.

²⁴ He⁻ja⁻ na⁻hñuuh' Jesús ga⁺chee⁺ Aná cha⁺né' Caifá, dsa⁻jøøh' kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻.

*Koo⁻ ka⁻läh' ga⁺hmä' Pee' juu' he⁻ sa⁺ kyuu⁺ Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵ Lä⁺ ma⁻ cheh⁺ ja⁻ba' Pee' llooh[~] je⁻, mah⁺ ga⁺jäh' dsa⁻ siiyh⁺:

—¿Ja⁺ hne⁻ laah⁺ jaa⁻ discípulo kyaay⁺?

—Jah⁺ ha⁺, ja⁺ he⁺ jnä⁺ —ga⁺jäh' Pee'.

²⁶ Mah⁺ ga⁺hlëeh' jaa⁻ hi⁻ ma' jmee⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺, hi⁻ laa⁺ miih⁻ øøh⁺ hi⁻ ga⁺ku⁺ Pee' lo⁻gwa⁺ he⁺, ga⁺ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Pee':

—¿Ja⁺ ga⁺jëen⁺ hne⁻ kyaayh⁺, jee⁺ na⁻ jnäa⁺ chaah⁺ hma⁻? —ga⁺jäyh' siiyh⁺ Pee'.

²⁷ Koo⁻ ka⁻läh' ga⁺juu⁺ Pee', hi⁺ lä⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁺hoo⁺h' chaah⁺ dsoo⁺.

Ga⁺jää⁺ dsa⁻ Jesús cha⁺né' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Ja⁻ga⁺ ga⁺lle⁻ dsa⁻ Jesús kih⁺ Caifá mah⁺ ga⁺jääy⁺ ta⁺ né⁺ta⁺ kih⁺ Pilato. Hor[~] ja⁻ ma⁻ngoo⁺ ga⁺jnä⁺. Sa⁺ ga⁺taah⁺ dsa⁻ judiu cha⁺neh⁺ né⁺ta⁺ ja⁻ mah⁺ sa⁺ mi⁻sayh⁺ hñiiy⁺. Jëeh⁺, sa⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ høøy⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ga⁺taayh⁺ jee⁺ ja⁻. ²⁹ He⁻ja⁻ ya⁺hëe⁺ Pilato ka⁺hne⁺ ta⁺ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁻ mah⁺ ga⁺jäyh⁺:

—¿Hee⁻ dsoo⁺ bääh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ la⁻? —ga⁺jäh' Pilato.

³⁰ —Wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ hlëeh⁺ dsa⁻ na⁻, sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ ma⁻ngëe⁺ jnääh⁺ ja⁺gooth⁻ —ga⁺jäh' dsa⁻ he⁺ siiyh⁺ Pilato.

³¹ —Tee⁻ ba⁺ hnäh⁺ kyah⁺, lla⁺ hnäh⁺ ta⁺ kiyh⁺, lä⁺koo⁻ lle⁻ ley kyah⁺ hnäh⁺ —ga⁺jäh' Pilato siiyh⁺.

—Pero sa⁺ na⁻ngë⁺ jnääh⁺ jwë⁺, jngëeh⁺ jnääh⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ —ga⁺jäh' dsa⁻ judiu he⁺.

San Juan 18:32 76 San Juan 18:40

³² Lăˆjaˆ gaˆläˆteˆ juuˆ kihˆ Jesús läˆkooˆ maˆ gaˆjäyhˆ haˆ läˆ kyaahˆ maˆ juuyˆ. ³³ Jaˆgaˆ gaˆheˆ Pilato taˆ chánehˆ nēˆtaˆ kihˆ mahˆ gaˆtēeyhˆ Jesús, gaˆngiyyˆ juuˆ kiyhˆ:

—¿Cheˆ hneˆ heˆ dsaˆjəøhˆ kyaaˆ dsaˆ judiu? —gaˆjäyhˆ.

³⁴ —¿Cheˆ heˆ hlēehˆ kyahˆ hñaaˆ heˆ jawahˆ läˆnaˆ, o cheˆ heˆ maˆhlēehˆ jñahˆ kiˆ jnäˆ? —gaˆjähˆ Jesús siiyhˆ.

³⁵ —Jaˆ heˆ dsaˆ judiu jnäˆ. Dsaˆgoohˆ kyaahˆ dsaˆkaahˆ kyaaˆ jmiˆ dsaˆ, hiˆ heˆ baˆ naˆ maˆngēēˆ hneˆ taˆ kinˆ. ¿Heeˆ maˆjmeehˆ? —gaˆjähˆ Pilato siihˆ Jesús.

³⁶ —Jaˆ jmiˆ gyuuˆ laˆ jmeeˆ jnäˆ hihˆ. Waˆraˆ jähˆ kihˆ jmeeˆ jnäˆ hihˆ jmiˆgyuuˆ laˆ, hiˆ chaaˆ kaahˆ kinˆ saˆ kwayˆjwēˆ ngēēˆ dsaˆ jnäˆ kihˆ dsaˆgoonˆ hiˆ laaˆ taˆ. Pero saˆ jmeeˆ jnäˆ hihˆ jeeˆ laˆ —gaˆjähˆ Jesús siiyhˆ.

³⁷ —¿Cheˆ maˆraˆ heˆ laaˆ hneˆ rey jaˆ? —gaˆjähˆ Pilato.

—Hneˆ baˆ jawahˆ, jnäˆ laanˆ rey. Kihˆ heˆ laˆ baˆ gaˆläˆchaanˆ, hiˆ janˆ jmiˆgyuuˆ laˆ mahˆ jmeenˆ juˆdsooˆ baˆ. Hiˆ läˆjēēˆ hiˆ laaˆ kyaaˆ juˆdsooˆ, nuuyˆ juuˆ kinˆ —gaˆjähˆ Jesús siiyhˆ.

³⁸ —¿Heeˆ jaˆ, heˆ laˆ juˆdsooˆ? —gaˆjähˆ Pilato.

Gaˆjäˆ juuˆ jngiihˆ dsaˆ kihˆ Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lăˆkooˆ maˆ gaˆjäyhˆ läˆjaˆ, yaˆhēeyˆ ngooyˆ taˆ jeeˆ maˆ täähˆ dsaˆ judiu, mahˆ gaˆsiiyhˆ:

—Niˆ kooˆ heˆ hliihˆ saˆ maˆjnøhnˆ kiyhˆ. ³⁹ Lăˆjēˆ jiihˆ maˆ tēˆ jmiˆ heˆ kuhˆ dsaˆ borrego mahˆ, tēehˆ hnähˆ läänˆ jaˆ hiˆ tihˆ hohˆ hnähˆ hiˆ hääˆ nehˆ nēˆ. Hnähˆ dsaˆ judiu, ¿cheˆ hnoohˆ hnähˆ mahˆ läänˆ rey kyaahˆ hnähˆ?

⁴⁰ Gaˆläˆjēēˆ gaˆtoohˆ miihˆ, gaˆjäyhˆ:

—Taˆ lääˆ dsaˆ naˆ. Lääˆ Barrabá baˆ.

Barrabá he' ma' laa' jaa' dsa' hii'.

19

¹ He' ja' ga' jmeey' Pilato hih' mah' jmi'ba' dsa' kih' Jesús. ² Ga' ka' hløø' wii' too', ga' jmeey' koo' coron mah' ga' tooyh' lle' Jesús. Hi' ga' kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuu' läh' lä' koh' hmiih' he' keh' rey.

³ —iPeer' jøøh' dsa' ta' kyaa' dsa' judiu! —ma' jäh'.

Mah' ma' jnoo' hløø' mo' nøy'.

⁴ Ja' ga' ya' hëë' ka' läh' Pilato ta' ka' hne' mah' ga' siiyh' dsa' he':

—Hii' ja' la' kyah' hnäh' mah' jëeh' hnäh' ni' koo' he' hliih' sa' hii' jnøøhn' kiyh'.

⁵ Ja' ga' ya' hëë' Jesús, na' hä' lley' coron he' na' la' kyaah' wii' too', hi' na' kyeyh' koo' hmiih' gyuu' läh'. Mah' ga' jäh' Pilato siiyh' lä' jëë' dsa' he':

—Hii' la' dsa' ñuuh' na'.

⁶ Ma' ga' jëë' dsa' kaah' kyaa' jmi' dsa' kyaah' poo' kyaa' gwah', ga' tooyh' miih', ma' jäh':

—Tääy' dsøø' hma' cru', tääy' dsøø' hma' cru'.

Pero ga' jäh' Pilato ka' läh':

—Tee' hnäh' mah' tää' hnäh' hñaah' dsøø' hma' cru'. Jëeh', ni' koo' he' hliih' sa' ma' jnøøhn' kiyh'.

⁷ Mah' ga' jäh' dsa' judiu he':

—Cha' ba' ley kyaa' jnääh'. Lä' koo' jäh' ley kyaa' jnääh' ää' jmi' juuy'. Jëeh' ga' jmääy' hñiiy' Joø' Dio.

⁸ Ma' ga' nuu' Pilato lä' ja', cha' ga' miih' ga' lä' goyh'.

⁹ Koo' ka' läh' ngaayh' kyaah' Jesús nē'ta' kiyh', mah' ga' siiyh':

—iHa' chaah' hne'?

Pero sa' ga' ngii' Jesús go' te' kiyh'.

¹⁰ —¿He⁻ la¹ sa⁺ ngih⁺ kin⁻? ¿Che⁺ sa⁺ ñeh⁺ na⁻ ngën¹ jwë⁻ 'jmeen⁻ hih⁺ mah⁺ tää⁺ dsa⁻ hne⁻ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻? Hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmeen⁻ hih⁺, mah⁺ lään⁺ hne⁻ —ga⁻ jäh⁺ Pilato siyh⁺.

¹¹ —Ni⁺ miih⁻ sa⁺ na⁻ ngëh¹ jwë¹ he⁻ jmeeh¹ lä⁻ ja⁻ kin⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁺ kwa⁺ Dio jwë¹. He⁻ ja⁻ juuh⁻ ga⁺ la⁺ ' dso⁺ kye⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁺ ngëë¹ jnä⁺ kyah⁺, lä⁻ koh⁺ ga⁺ kyah⁺ hñaah⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

¹² He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁺ hnøø¹ Pilato ma⁺ lääy¹ Jesús. Pero dsa⁻ judiu he⁺, ma⁺ tooyh⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hne⁻ ga⁻ lääh⁻ hnih⁺, sa⁺ laah⁺ ome⁻ kyaa⁺ rey to⁻ né⁺ hi⁻ gya⁺ Roma. Wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ rey, lla⁻ dsëëy⁻ rey to⁻ né⁺ ba⁺ ja⁻.

¹³ Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Pilato lä⁻ ja⁻, ga⁻ jääy¹ Jesús ta⁺ ka⁺ hne⁻, mah⁺ ga⁺ gyay⁻ jee⁺ jmeey⁻ hih⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ chee⁻ Gabata kyaah⁺ juu⁺ hebreo. Juu⁺ na⁻ hnøø¹ jäh⁺: jee⁺ ma⁻ na⁻ joo⁺ kuu⁺. ¹⁴ Ma⁺ ja⁻, hlooh⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, ma⁺ tē⁺ llä⁺ hyoo⁺. Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Pilato siih⁺ dsa⁻ judiu he⁺:

—Hi⁻ la⁻ rey kyaah⁺ hnäh⁺.

¹⁵ —¡Wa⁺ juuy⁺, wa⁺ juuy⁺! ¡Tääy⁻ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻! —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ tää⁺ jnä⁺ rey kyaah⁺ hnäh⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻? —ga⁻ jäh⁺ Pilato siyh⁺.

—Sa⁺ cha⁻ ga⁻ jñah⁺ rey kyaa⁺ jnääh⁺, ma⁺ la⁺ César ba⁺ —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻ he⁺.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ngëë¹ Pilato ja⁺ goo⁻ hløø⁺ mah⁺ tää⁺ dsih⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēë⁻ hløø⁺ Jesús.

Ga⁻ tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻ cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ya⁺ hëë¹ Jesús jee⁺ ja⁻ ma⁺ kyey⁻ hma⁻ cru⁻, ngooy⁺ jee⁺ chee⁻ Moo⁺ Lle⁺ Hli⁺. Kyaah⁺ juu⁺ hebreo jäh⁺: Gólgota.

¹⁸ Jee' ja- ga-tää- dsih' dsoh' hma-cru-, ko-joh' kyaah' uu' dsa-, ma' jaa- lä'koo- jwoo' kiyh'. ¹⁹ Ga-jmee' Pilato mada- he- ga-la' koo- hwéh' he- ga-töoy' né' hma-cru- he- jäh': "Jesús dsa- chaa- Nazaret, Rey kya' dsa- judiu."
²⁰ Jwëë' dsa- judiu ga-hëy' hwéh' ja-, jëéh' ma' jäh' kih' jee' jwii- ja- jee' ga-tää- dsa- Jesús dsoh' hma-cru-, hi- hwéh' he- ma' na-sii- ja- ma' la' kyaah' juu' hebreo, kyaah' juu' griego hi' kyaah' latín ka-läh'. ²¹ He-ja- lä-jëë- dsa-kaah' kya' jmi-dsa- kya' dsa- judiu na'nää' na'chiih' Pilato:

—Ta' sii- "Rey kya' dsa- judiu." Sii' lä'koo- ga-jäyh' hñiiy' "Jnä' he' laan' Rey kya' dsa- judiu."

²² Pero Pilato ga-jëeh- juu' kiyh':

—He- ma-siin', sa' cha- he- kih' mi'siin'.

²³ Ma-ngëë' ma-tää- hløø' Jesús dsoh' hma-cru- mah' ga-kay' sa'hmiih- kiyh', ga-jmeey' kyë' jwi', ma' koo- jwi' kih' lä-jaa- hløø'. Hi- ga-ka' hløø' sa'hmiih- he- ma' na-läy- he- ma' la' koo- ta-jmaah' koo- dsa'. ²⁴ Mah' ga-siiyh' dsa-kyaayh':

—Sa' wa' gyiin'. Wa' koohn' suert ba', wa' jëen' hi- tëë'.

Kyaah' lä-ja- ga-lä-te' lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio, he- jäh': "Ga-ti' ga-llooh' dsa- hmiih- kin', mah' ga-kooyh' suert kih' hmiih- kyoo- kin' he- ma' na-lään'." Lä-ja- ga-jmee' hløø' he'.

²⁵ Ma' cheh' choo' Jesús koo' hma-cru- kiyh', kyaah' dsa-më' øøh- chooy', kyaah' María më' Cleofa, hi' kyaah' María Magdalena ka-läh'. ²⁶ Ma' ga-jëë' Jesús choo', kyaah' discípulo hi- ga-lä-hnäy' cha-miuh-, mah' ga-siiyh' chooy':

—Dsa-më', hij- joo- cheh' na-.

²⁷ Ja- ga' ga-hlëy' discípulo he':

—Hii^ˈ maa^ˈ kyaah^ˈ cheh^ˈ na^ˉ.

Lä^ˈ chah^ˈ ja^ˉ ga^ˈ täǟ^ˉ discípulo he^ˈ choo^ˈ Jesús cha^ˈ neh^ˈ kih^ˈ.

Ga^ˈjuu^ˈ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ma^ˈ ga^ˈ ngéé^ˈ he^ˉ ja^ˉ, ma^ˉ ñe^ˉ ba^ˈ Jesús ga^ˈ hñaa^ˉ ba^ˈ lä^ˈ jé^ˈ he^ˉ ma^ˈ lle^ˈ kih^ˈ. Hi^ˈ mah^ˈ lä^ˈ te^ˈ lä^ˈ koo^ˉ na^ˉ sii^ˉ juu^ˈ kih^ˈ Dio, ga^ˈ jäh^ˈ:

—Lä^ˈ kii^ˉ dsén^ˉ.

²⁹ Jee^ˈ ja^ˉ ma^ˈ chih^ˈ koo^ˉ mi^ˈ dsuu^ˈ he^ˉ ma^ˈ haa^ˈ jmi^ˉ jiih^ˉ. Mah^ˈ ga^ˈ mi^ˈ gyuh^ˈ dsa^ˉ koo^ˉ mi^ˈ joo^ˉ kyaah^ˈ jmi^ˉ jiih^ˉ ja^ˉ. Mah^ˈ ga^ˈ lla^ˈ lley^ˈ lle^ˈ koo^ˉ sa^ˈ goh^ˈ hma^ˉ hisopo, ga^ˈ choo^ˈ dsa^ˉ lä^ˈ ga^ˈ täǟ^ˉ hoo^ˈ Jesús. ³⁰ Ma^ˈ ga^ˈ hih^ˈ Jesús jmi^ˉ jiih^ˉ ja^ˉ, ga^ˈ jäh^ˈ:

—Ma^ˉ hñaa^ˉ ba^ˈ lä^ˈ jé^ˈ.

Lä^ˈ chah^ˈ ja^ˉ ga^ˈ tøyh^ˈ lley^ˈ, ga^ˈ juuy^ˈ.

Jaa^ˉ hløø^ˈ ga^ˈ jmee^ˈ dsoo^ˈ dsoh^ˈ mo^ˉ miih^ˉ kih^ˈ Jesús

³¹ Ma^ˈ ja^ˉ hlooh^ˉ jmi^ˉ he^ˉ kuh^ˉ dsa^ˉ borrego mäh^ˈ. Sa^ˈ ma^ˈ hnøø^ˈ dsa^ˉ judiu ma^ˈ jä^ˈ dsa^ˉ dsoh^ˈ hma^ˉ cru^ˈ wa^ˈ ra^ˉ ga^ˈ taayh^ˈ teeyh^ˈ dsëy^ˈ. Jëeh^ˈ jmi^ˉ ja^ˉ ma^ˈ la^ˈ juuh^ˉ ga^ˈ kih^ˈ jee^ˈ lä^ˈ jé^ˈ jmi^ˉ he^ˉ teeh^ˉ dsa^ˉ dsë^ˈ. He^ˉ ja^ˉ ga^ˈ ngiiy^ˈ kih^ˈ Pilato mah^ˈ ma^ˈ jmeey^ˈ hih^ˈ he^ˉ ma^ˈ jøøy^ˈ kyey^ˈ hi^ˈ ma^ˈ jñaa^ˈ hi^ˉ ma^ˈ chaa^ˉ dsoh^ˈ hma^ˉ cru^ˈ mah^ˈ tääy^ˈ ga^ˈ juh^ˉ. ³² He^ˉ ja^ˉ na^ˈ nää^ˈ hløø^ˈ mah^ˈ ga^ˈ jøøy^ˈ to^ˉ né^ˈ kye^ˉ hi^ˉ ma^ˈ taa^ˈ dsoh^ˈ hma^ˉ cru^ˈ koo^ˈ kih^ˈ Jesús. Ja^ˉ ba^ˈ lä^ˈ ja^ˉ ga^ˈ jmeey^ˈ kih^ˈ hi^ˉ ma^ˈ taa^ˈ jyoh^ˈ ko^ˉ jwoo^ˈ kih^ˈ ja^ˉ. ³³ Ma^ˈ ga^ˈ lla^ˈ nääy^ˈ jee^ˈ ma^ˈ taa^ˈ Jesús, ga^ˈ jëey^ˈ ma^ˉ na^ˈ juuy^ˈ, he^ˉ ja^ˉ mo^ˈ so^ˈ ga^ˈ jøøy^ˈ kye^ˈ Jesús.

³⁴ Ma^ˈ ke^ˈ ma^ˉ na^ˈ juuy^ˈ, jaa^ˉ hløø^ˈ ga^ˈ ka^ˈ hma^ˉ lle^ˈ ñe^ˈ chuuh^ˉ kih^ˈ, ga^ˈ jmeey^ˈ dsoo^ˈ mo^ˉ miih^ˉ kih^ˈ Jesús. Lä^ˈ chah^ˈ ja^ˉ ga^ˈ tuu^ˉ jma^ˉ kyaah^ˈ jmi^ˉ. ³⁵ Hi^ˉ ga^ˈ jëe^ˈ ha^ˉ

lǟ gālā, hī hē jmeē̄ ju'dsoō. Hī juu' kiyh' la' dsoō. Hī hē ñē kweē hē jäyh' ju'dsoō. Hī gājmeey' ju 'dsoō mah' lǟjā ka-läh' lǟdsoō hoh' hnäh' kih' Jesús. ³⁶ Lǟjā gālā, mah' lǟte' lǟkoō na-siī juu' kih' Dio: "Nī koō moo' kiyh' sā jøø' dsā." ³⁷ Hī lǟjā jee' jyoh' na-siī juu' kih' Dio: "Dsā hī gājmeey' dsoo' kiyh' jëey' ka-läh'."

Gāhaay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma-ngëē̄ hē jā, José dsā chaā Arimatea gā ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë̄ kooy' jmī ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaā discípulo kyaa' Jesús jee' na-hmäā', jëeh' ma' gayh' dsā judiu. Gākwa' ba' Pilato jwë'. Hē jā ngooy' na'kiiy' jmī ngo' kih' Jesús. ³⁹ Ngoo' ka-läh' Nicodemo hī ñee' ta' la' hwë' na-hnääh' Jesús. Ma' kyey' koō gyii' gyä' kil naa' mi' jwī, hē ma' la' mirra na-kaah̄ na-gwëē̄ kyaah' áloes. ⁴⁰ Hē jā lǟuū' dsā hē, gājñaa'y' Jesús mah' gāgyaayh̄ koō hmīh̄ gyuh' kyaah' naa' mi' jwī jā, lǟkoō tēē' jmeē̄ dsā judiu ma' haay' hlī kyaay'. ⁴¹ Jee' gātäǟ dsā Jesús dsöh' hma-cru', ma' na-jnäā' chaah' hmā. Hī jee' chaah' hmā jā, ma' la' koō to-høø̄ hmëē', jee' sā ga' ma-taayh' nī jaa' hlī. ⁴² Jee' jā gākyē dsā jmī ngo' kih' Jesús, kih' hē hlooh̄ jmī hē kuh̄ dsā judiu borrego mäh', hī jāh' ba' la' to-høø̄ jā ka-läh'.

20

Gālǟjīh' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To-në̄ jmī kih' seman̄, tīh̄ na-hoō ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to-høø̄ jā. Mah' gājëey' ma' kyē

ta⁺ koo' mi'kuu' he⁻ ma' na⁻ jne⁻ hoo' to⁻ hoo⁻ ja⁻. ² Ja⁻ ga' ngooy' ko⁻ chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discípulo hi⁻ ga⁻ lä⁻ hnää' Jesús, mah' ga⁻ siiyh⁺:

—Ma⁻ lle⁻ dsa⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁻ Dsa⁻ joo⁻h' jnän⁻. Sa⁻ ñe' jne' ha⁻ ta⁻ ma⁻ jääy⁺.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discípulo he' na⁻ jee⁻ jee' ma' la' to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁴ Lä⁻ uu' ga⁻ nää' cha⁻ hlii⁻. Pero jñah' discípulo he' ga⁻ hlii' cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh' ga' Pee'. Hi⁻ he' ga⁻ lloo' to⁻ ne' jee' ma' la' to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁵ Ga⁻ jluuy' hñiiy' mah' ga⁻ jee⁻. Ma⁻ la' hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻ lää⁻ Jesús ja⁻ ba' ga⁻ jee⁻ neh⁺ too⁻ ja⁻. Ja⁻ jiih' mo⁻ so⁻ ga⁻ hey⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁶ Ja⁻ ga' ga⁻ lloo' Pee'. Hi⁻ he' ba' ga⁻ he' ga⁻ tē⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Ma⁻ la' sa⁻ hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻ lää⁻ Jesús ba' ga⁻ jee⁻ ma' kye⁻ neh⁺ jee' ja⁻. ⁷ Hi⁻ ga⁻ jee⁻ hmiih⁻ sa⁻ luu⁻ he⁻ ma' na⁻ gyoh' lle' Jesús, mo⁻ so⁻ kye⁻ ko⁻ joo⁻h' kyaah' hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻ lääy⁻ ja⁻. Ma' kye⁻ ma⁻ na⁻ gyoh' ta⁻ koo' ba'. ⁸ Ja⁻ ga' ga⁻ he' ka⁻ läh' hi⁻ jñah' discípulo, hi⁻ ga⁻ lloo' to⁻ ne' he', neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Ga⁻ jee⁻ kwee⁻, ja⁻ ga' ga⁻ lä⁻ dsoo' dsēy'. ⁹ Jēh', sa⁻ ga' ma⁻ lä⁻ ngēy' lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu' kih' Dio he⁻ ga⁻ la' bii' he⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh' jee' kih' hi⁻ na⁻ juu'. ¹⁰ Hi⁻ lä⁻ uu' discípulo he' ga⁻ nääy⁻ ta⁻ kih'.

*Ga⁻ lä⁻ jnääh' Jesús cha⁻ ne' María Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Pero María ga⁻ jäh' ta⁻ ka⁻ hne⁻ kih' to⁻ hoo⁻ ja⁻, hooyh⁻. Jee' cheyh' hooyh⁻ ja⁻ ga⁻ jluuy' hñiiy' mah' ga⁻ jee⁻ ta⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ¹² Mah' ga⁻ jee⁻ uu' ángele, hi⁻ kye⁻ hmiih⁻ tōō⁻. Jaa⁻ ma' gya' jee' ma' la' ta⁻ gyuu⁻h' lley' hi⁻ jaa⁻ ma' gya' jee' ma' la' ta⁻ hu⁻u' tiiy', ja⁻ ba' jee' ga⁻ kye⁻ dsa⁻ jmi⁻ ngo' kih' Jesús. ¹³ Mah' ga⁻ jäh' ángele he' siiyh⁺:

—Dsa⁻mē^ʒ, ¿he⁻la¹ hoo^h hne⁻?

—Hoo^h jnā¹ kih¹ he⁻ ma⁻lleey⁻ Dsa⁻jøø^h kyaan⁺. Sa⁺ man⁺ ha⁻ ta⁺ ma⁻kyaay⁻ —ga⁺jäh^ʒ María siyh⁺.

¹⁴ Ma⁻ngēē^ʒ ma⁻hlēeyh^ʒ lä⁺ja⁻, ga⁺jēeyh⁻ hñiiy^ʒ ta⁺ ka⁺luuy^ʒ. Ga⁺jēey¹ cheh¹ Jesús, pero mo⁺ so⁺ ga⁺lä⁺kyuuy⁺.

¹⁵ Mah¹ ga⁺jäh^ʒ Jesús siyh⁺:

—Dsa⁻mē^ʒ, ¿he⁻la¹ hoo^h hne⁻? ¿Hii⁻ na⁻ hnaah⁺?

Pero María ma⁺ laay^ʒ, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ høø⁺ chaah¹ le¹ ba⁺ he^ʒ. He⁻ja⁻ ga⁺siyh⁺:

—Hne⁻ dsa⁻, cher⁺mah¹ hne⁻ ma⁻lleeh⁻ hlii^ʒ kyaan⁺, chiih¹ jnā¹ ha⁻ ta⁺ ma⁻kyaah⁺, mah¹ niin⁺ na⁺teen⁻ —ga⁺jäh^ʒ María siyh⁺.

¹⁶ —María —ga⁺jäh^ʒ Jesús siyh⁺.

Mah¹ ga⁺jēeh⁻ ka⁻lä^h María, ga⁺siyh⁺:

—¡Raboni! —he⁻ la⁻ hnøø¹ jäh⁻ Ta⁻jwoh¹.

¹⁷ Mah¹ ga⁺jäh^ʒ Jesús siyh⁺:

—Ta⁺ ee⁺ jnā¹. Jēeh^ʒ, sa⁺ ga⁺ ma⁻wiin¹ jee⁺ gya¹ Tää⁺ kyaan⁺. Gwa⁻jee⁺ tääh^ʒ øøhn¹ mah¹ go⁻chiiyh^ʒ: “Naahn⁻ na⁺gyan¹ kyaah¹ hi⁻ laa¹ Tää⁺ kyaan⁺, ja⁻ba⁺ hi⁻ laa¹ Tää⁺ kyaah¹ hnäh^ʒ ka⁻lä^h. Naahn⁻ na⁺gyan¹ kyaah¹ hi⁻ laa¹ Dio kyaan⁺, ja⁻ba⁺ hi⁻ laa¹ Dio kyaah¹ hnäh^ʒ.”

¹⁸ He⁻ja⁻ ñee⁺ María Magdalena na⁺jmeeh^ʒ juu¹ kih¹ lä⁺jēē⁺ jnāäh¹ discípulo he⁻ ga⁺jēey¹ Jesús, hi⁺ ga⁺jmeeyh¹ juu¹ lä⁺jē⁺ he⁻ ga⁺siyh⁺ María.

Ga⁺lä⁺jnää^ʒ Jesús jee^ʒ kih¹ discípulo kyaay^ʒ

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ma⁺ ga⁺ nnuu⁻ ja⁻ba⁺ jmii^ʒ ja⁻, to⁻ne⁺ jmii^ʒ kih¹ seman[~], na⁻jnē⁻ haah¹ ma⁺ tøø^h jnāäh¹ ko⁻jø^h lä⁺jēē⁺ jnāäh¹, kih¹ he⁻ ma⁺ gah⁻ jnāäh¹ dsa⁻ta⁺. Ga⁺he¹ Jesús, mah¹ ga⁻lla⁺ sēeyh^ʒ to¹dsaah⁻ jee⁺ ma⁺ tøø^h jnāäh¹ ja⁻. Mah¹ ga⁺jäh^ʒ siyh⁺ jnāäh¹:

—Wa' hii' tií kyah' hnäh'.

²⁰ Lä⁺koō⁻ ma' ga⁺jäyh' lä⁺ja⁻, ga⁻heeyh' jnääh' discípulo kyaay' ma⁻gooy⁻ kyaah' jwoo' mo⁻miih⁻ kiyh'. Peer⁻ ga⁺jëë' dsë⁻ jnääh' ma' ga⁺jëë' jnääh' Dsa⁻jøøh' jnän'. ²¹ Mah' ga⁺jäh' Jesús siiyh⁺ jnääh' ka⁻läh':

—Wa' hii' tií kyah' hnäh'. Lä⁺koō⁻ ga⁺chee' Tää' jnä', ja⁻ba' lä⁺ja⁻ cheen⁻ hnäh'.

²² Lä⁺koō⁻ ma' ga⁺jäyh' lä⁺ja⁻, ga⁺juuy' né' kyaä' jnääh', mah' ga⁺siiyh⁺ jnääh':

—Heeh' hnäh' Jmi⁻lle' Na⁻jngii'. ²³ Cher'mah' ga⁺kiih' ' hnäh' hoh' kih' dso'kye⁻ he⁻ jmee⁺ dsa⁻, dsa⁻che⁻ ba' dso'kye⁻ kiyh'. Pero cher'mah' sa⁺ ga⁺kiih' hnäh' hoh' kiyh', lä⁺ ma⁻kyaayh' ja⁻ba' dso'kye⁻ kiyh'.

Sa⁺ ga⁻lä⁻heë' Tamá he⁻ ma⁻lä⁻jiih' Dsa⁻jøøh' jnän'

²⁴ Pero Tamá, hi⁻ tēyeh' dsa⁻ suu⁻ he', jaa⁻ jee' lä⁺jëë' gya⁺tuu' jnääh', sa⁺ ma' hää' jee' kyaä' jnääh' ma' jah' Jesús to⁻né'. ²⁵ Ga⁻jmeeh' ba' jñah' discípulo juu' kih' Tamá, ga⁺siiyh⁺:

—Ma⁻jëë' jnääh' Dsa⁻jøøh' jnän'.

Mah' ga⁺jäh' Tamá:

—Cher'mah' sa⁺ ga⁺jëen', la⁺ lii⁻ gooy⁻ jee' ga⁻hoo' jo⁻ñe', hi⁻ tän' chágoon⁺ jee' ga⁻hoo' jo⁻ñe' hi⁻ tän' goon⁺ jwoo' mo⁻miih⁻ kiyh', sa⁺ heen'.

²⁶ Ma⁻hya⁻ ga⁺ jñaa' jmi⁻, ma' tøøh' jnääh' ka⁻läh' cháneh', hi⁻ ma' hää' Tamá jee' kyaä' jnääh'. Pero na⁻jnë⁻ ba' haah' ga⁻mi⁻ jnää⁻ Jesús hñii' jee' tøøh' jnääh' ja⁻, mah' ga⁺jäyh':

—Wa' hii' tií kyah' hnäh'.

²⁷ Chah' ba' ga⁺jäh' Jesús siiyh⁺ Tamá:

—Tøøh¹ da' cha'gooh⁻ jee' la⁻, mah¹ jëë⁻ ma⁻ goon⁺. Hii¹ ma⁻ gooh⁻, mah¹ ta¹ neh⁻ jwoo¹ mo⁻ miih⁻ kin⁺ la⁻. Ta⁺ wa' hweh⁻ hoh⁺, wa' lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kin⁺.

²⁸ Ja⁻ ga' ga⁻ jäh⁺ Tamá siyh⁻:

—jDsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺, hi⁺ Dio kyaan⁺!

²⁹ Mah¹ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁻:

—Tamá, kih¹ he⁻ ma⁻ jëëh⁺ jnä⁺, he⁻ ja⁻ ba' na⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺. Pero llu¹ ga' kih¹ hi⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë¹, ma⁺ ke⁺ sa⁺ ga⁻ jëëy¹ jnä⁺.

He⁻ la' he⁻ ma⁻ na⁻ sih⁻ juu¹ la⁻

³⁰ Cha⁻ miih⁻ he⁻ jah⁻ gaa⁻ ga⁻ jmeë⁺ Jesús cha⁻ nē⁺ jnääh¹ discípulo kyaay¹ he⁻ sa⁺ cha⁻ na⁻ sih⁻ nē⁺ mo⁻ je⁻ la⁻.

³¹ Pero siin⁺ lä⁻ la⁻ mah¹ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, Jesús he⁺, hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo, Joø⁺ Dio. Hi⁺ kih¹ he⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh¹, he⁻ ja⁻ jmeë¹ chaa⁻ hnäh⁺.

21

Ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jesús hñii⁺ kih¹ gyeë¹ discípulo kyaay¹

¹ Këë⁻ ga' ja⁻, ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jesús hñiiy⁺ cha⁻ hoo⁺ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa¹ Tiberia. Lä⁻ la⁻ ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ hñiiy⁺. ² Ma' cheh¹ Simón Pee' kyaah⁺ Tamá, hi⁻ tēëyh⁻ dsa⁻ suu⁺ he⁺, kyaah⁺ Natanael dsa⁻ chaa⁻ jee' jwi⁻ Caná hwa¹ Galilea, kyaah⁺ lä⁻ uu⁺ joø⁺ Zebedeo hi⁻ kyaah⁺ ga' uu¹ discípulo kyaay¹ Jesús. ³ Ga⁻ jäh⁺ Simón Pee' siyh⁻:

—Hii⁻ jnä⁺ ngoon¹ na' chaahn⁺ miih⁻ jah⁺ chaa⁻ cha⁻ jmi⁻.

Mah¹ ga⁻ jäh⁺ jee' lä⁻ jëë⁺:

—Dsa¹ nøø¹ jnääh¹ kyaah⁺ hne⁻.

Mah¹ ga⁻ nääy¹, ga⁻ taayh⁺ neh⁺ koo⁻ na⁻ moo⁺. Hwë¹ ja⁻ sa⁺ ga⁻ lëëyh⁺ ni⁺ miih⁻ hmooh⁻. ⁴ Ma⁻ ngoo¹ ga⁻ jnä⁺ ba' ja⁻, ma' ga⁻ lä⁻ jnää⁻ Jesús cha⁻ hoo⁺ jmi⁻ juuh⁻ ja⁻. Pero sa⁺

ga⁻lä⁻kyuu⁺ jnääh¹ che⁺ he⁺ ba⁺ Jesús hi⁻ ma⁺ cheh¹ jee⁺ ja⁻.
⁵ Mah¹ ga⁻ngii⁺ Jesús juu¹ kyaa¹ jnääh¹:

—Gyuu⁻ kyaan⁺, ¿che⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ kihn⁺? —ga⁺jäh⁺
 Jesús siiyh⁺.

Ga⁻lä⁻jëë⁺ jnääh¹ ga⁻chiih⁺ jnääh¹:

—Jah⁺ha¹.

⁶ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh¹:

—Tøøh¹ hnäh⁺ sa⁺hma¹ kyah¹ hnäh⁺ ta⁺ jwoo¹ ra⁻lluü⁺
 kih¹ na⁺moo⁺ kyah¹ hnäh⁺ na⁻, mah¹ leeh⁺ hnäh⁺.

Hi⁺ ga⁺jmeë⁺ jnääh¹ lä⁻koo⁻ ga⁺jäh⁺. Ja⁻ga⁺ na⁻
 ga⁻cheeh⁺ jnääh¹ sa⁺hma¹ ja⁻ hi⁺ mo⁺so⁺ ga⁻tää⁺ jnääh¹ ma⁺
 lle⁺ jnääh¹, kih¹ he⁻ jwëë⁺ jah⁺ ma⁺ tääh⁺. ⁷ Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺
 discípulo hi⁻ ga⁻lä⁻hnää⁺ Jesús cha⁻miih⁻ ga⁺siiyh⁺ Pee⁺:

—jDsa⁻jøøh¹ jnän⁺ ba⁺ oo⁺!

Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Simón Pee⁺, laa¹ Dsa⁻jøøh¹ kyaay¹, ga⁻këyh⁻
 hmiih⁻ kiyh¹ he⁻ ga⁻lleey⁺ ta⁺ko⁻jiih¹ ma⁺jmeey⁺ ta⁺kooh⁻
 hma¹. Mah¹ ga⁺jwääy¹ hñiiy⁺ cha⁺jmi⁻. ⁸ Hi⁺ jee⁺ lä⁻jëë⁺
 jnääh¹ ya⁺nøø⁺ jnääh¹ ta⁺ jee⁺ dsoo⁺ kyaah⁺ na⁺moo⁺ ja⁻,
 na⁻cheeh⁺ jnääh¹ sa⁺hma¹ na⁻kah¹ hmooh⁻. Jëëh⁺, koo⁻
 hña⁻loo⁺ metro ba⁺ uu⁺ tëëh¹ jnääh¹ jee⁺ la⁺ hwa¹ jee⁺ ma⁺
 tøøh¹ jnääh¹ ja⁻. ⁹ Ma⁺ ga⁺hwëë⁻ jnääh¹ neh⁺ na⁺moo⁺
 ja⁻, ga⁺jëë⁺ jnääh¹ na⁻jeeh⁺ je⁻, na⁻kyaa¹ jaa⁻ hmooh⁻ né⁺
 kyaah⁺ he⁺ñiih⁻. ¹⁰ Mah¹ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh¹:

—Go⁻tee⁺ hnäh⁺ ta⁺ la⁺ miih⁻ hmooh⁻ hi⁻ ja⁻ga⁺
 ma⁻lëeh⁺ hnäh⁺.

¹¹ Mah¹ ga⁻wii¹ Simón Pee⁺ neh⁺ na⁺moo⁺ mah¹ ga⁻sëeyh¹
 sa⁺hma¹ ja⁻ ta⁺ hwa¹ kii⁺. Na⁻kah¹ go⁻te⁺ jah⁺ kaa⁺h⁺.
 Ga⁺të⁺ koo⁻ hña⁻ laa⁺ na⁻dsë⁺ to⁺lo⁺gyaa⁺ dsë⁺ uu⁻ jah⁺ jee⁺
 lä⁻jëë⁺. Ma⁺ke⁻ jwëë⁺ ma⁺ laa¹ jah⁺ he⁺, ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁺gii⁻
 sa⁺hma¹. ¹² Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús:

—Ya⁻nää⁺ hnäh⁺ ya⁻kuh¹ hnäh⁺.

Hi⁺ ni⁺ jaa⁻ jnääh⁺ sa⁺ ga⁺tuu⁻ dsë⁻ jnääh⁺ ma⁺ ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺: “¿Hii⁻ hne⁻?”

Jëeh⁺ ñe⁺ ba⁺ jnääh⁺, he⁺ ba⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ba⁺ he⁺. ¹³ He⁻ ja⁻ ga⁻ka⁺ Jesús he⁺ ñiih⁻ ja⁻, ga⁻kwëëyh⁺ jnääh⁺. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻kwëëyh⁻ jnääh⁺ hmooh⁻ ka⁻läh⁺. ¹⁴ Jee⁺ la⁻ ga⁻të⁺ hnë⁻ jiih[~] he⁻ ga⁻mi⁻jnäa⁻ Jesús hñii⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, ma⁻ngëë⁺ ma⁻lä⁻jiiyh⁻.

Ga⁺hlëëh⁺ Jesús kyaah⁺ Simón Pee⁺

¹⁵ Ma⁻la⁻ kiyh⁺ ma⁻kuyh⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺ Simón Pee⁺:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ ga⁺ jnä⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ tääh⁺ la⁻?

Mah⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Jaah⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻ —ga⁻jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁻ hääh⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaan⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁶ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻jäyh⁺, jee⁺ ga⁻të⁺ to⁺ jiih[~]:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jnä⁺?

—Jaah⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻ —ga⁻jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁻ hääh⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaan⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁷ Ga⁻të⁺ hnë⁻ jiih[~] ga⁻jäh⁺ Jesús:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jnä⁺? —ga⁻jäyh⁺.

Ja⁺ meeh⁻ dsë⁻ Pee⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻të⁺ hnë⁻ jiih[~] ga⁻jäyh⁺: “¿Che⁺ hnaah⁺ jnä⁺?” Mah⁺ ga⁻siiyh⁺ Jesús:

—Ga⁻lä⁻jë⁺ ba⁺ ñeh⁺ hne⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ kwee⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻.

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús:

—Hää⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaan⁺ ja⁻. ¹⁸ Ma⁻ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻. Lä⁻ ma⁺ kwaa⁻ ga⁺ hne⁻ miih⁻, ma⁺ jmääh⁺ hñaaah⁺, ma⁺ goh⁺ wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻, ha⁻ jee⁺ ma⁺ hnooh⁻ hñaaah⁺.

Pero wa'ra- ga'gyuh-, niih' ma'-gooh- mah' jñah' dsa- kyeh' hne- hmiih- kyah'. Hi- ha- jee' sa' hnooh- goh', jee' ja- ba' dsa- jääy' hne-.

¹⁹ Lä'ja- ga'jäyh' mah' lä'ngëë' Pee' ha- lä' ma' juuy' lä'jwë' ja- lä'jnä' ha- koh' jøøh' sa' laa' Dio. Ja- ga' jäyh':

—Jmee' ko-jøh' kyaah' jnä'.

Discípulo hi- ga-lä-hnää' Jesús

²⁰ Ma' ga'jeeh- Pee' hñii' ta' ka'luu', ga'jëey' ja' discípulo hi- ga-lä-hnää' Jesús he'. He- ba' hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús lä' ma' ga'kuyh- ma'nuu' ja-, hi- ga'ngii' juu' kih' Jesús: “Dsa-jøøh' kyaan-, ¿hii- na- hi- ngëë' hne-?” ²¹ He- ja-, ma' ga'jëë' Pee' discípulo he', ga'jäyh' siyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿ha- ga- hi- ja' oo'? ¿Hee- ba' le' kiyh'?' —ga-jäh' Pee'.

²² —Wa'ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä'jiih' tē' jmi' jähñ', sa' ga'tëëh' hne- jëeh' kiyh'. Hne-, jmee' ko-jøh' kyaah' jnä' —ga-jäh' Jesús siyh'.

²³ Jee' kih' øøh' jne' la-, ya'hii' koo- juu' kih' discípulo he', ga'jäyh' sa' juuy'. Pero ja- he- ga'jäh' Jesús he- mo'so' juuy' ja-. Ga'jäyh' lä-la- ba': “Wa'ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä'jiih' tē' jmi' jähñ', sa' ga'tëëh' hne- jëeh' kiyh'.”

²⁴ Hi- la- he' discípulo hi- jäh' ju'dsoo' kih' ga-lä-jë- juu' la-. Hi- ga'siyy' lä-jë- he- la-. Hi- ñe' jne', ju'dsoo' he- jmeey', la' ju'dsoo' jmah' ba'.

²⁵ Hi- cha- ga' cha-miuh- he- ga'jmeë' Jesús. Wa'ra- jäh' kih' sii' jne' ma' koo- ma' koo- lä'hii' në', sa' hiih- lä'kaa- jmi-gyuu' laan-, cher'mah' hi- sii' lä' ga'dsa' he- hnøø' ga'dsa- sii'. Wa' la' lä'ja-.

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos
New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
